

RAPORT Z BADANIA
WYDANIE II ZAKTUALIZOWANE

MABEA

DORADZTWO METODYCZNE
W SYSTEMIE KWALIFIKACJI

**OCHRONA I BEZPIECZEŃSTWO
MIENIA I OSÓB
ANALIZA SEKTORA**

KRAKÓW, MARZEC 2025

**OCHRONA I BEZPIECZEŃSTWO
MIENIA I OSÓB
ANALIZA SEKTORA**

RAPORT Z BADANIA
WYDANIE II ZAKTUALIZOWANE

KRAKÓW, MARZEC 2025

AUTORZY RAPORTU

Anna Araminowicz, Piotr Klatta, Tomasz Radochoński, Magda Sierżyńska

Wykonawca

MABEA sp. z o.o.

Redakcja merytoryczna

dr Piotr Klatta

Redakcja językowa

Magda Sierżyńska

Opracowanie graficzne

Anna Araminowicz

© Copyright by: MABEA sp. z o.o.

ISBN: 978-83-973459-1-1

Wydawca: MABEA sp. z o.o.

Wzór cytowania

Araminowicz, A., Klatta, P., Radochoński, T., Sierżyńska, M. (2025). *Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób – analiza sektora. Raport z badania. Wydanie II zaktualizowane*. Kraków: MABEA sp. z o.o.

Spis treści

WPROWADZENIE **7**

**METODOLOGIA
BADAŃ** **9**

**OGÓLNA
CHARAKTERYSTYKA
SEKTORA** **14**

OTOCZENIE PRAWNE **25**

**OTOCZENIE
INSTYTUCJONALNE** **31**

SEKTOR W LICZBACH **46**

**UPRAWNIENIA
I KWALIFIKACJE** **74**

**KSZTAŁCENIE NA
POTRZEBY SEKTORA** **85**

**TRENDY WPŁYWAJĄCE
NA SEKTOR** **103**

**POTRZEBY
KOMPETENCYJNE** **126**

WYZWANIA **141**

LITERATURA **153**

O AUTORACH **164**

Zapewnienie bezpieczeństwa w ewoluującym środowisku zagrożeń stanowi wyzwanie w szczególności w sferze kompetencji i kwalifikacji osób odpowiedzialnych za zapewnianie bezpieczeństwa i ochronę mienia i osób. Raport z badania sektora Ochrony i Bezpieczeństwa Mienia i Osób, przygotowany przez MABEA sp. z o.o. na zlecenie Zakładu Rozwoju Technicznej Ochrony Mienia TECHOM Sp. z o.o. jest pierwszym komplementarnym opracowaniem w tym zakresie, uwzględniającym specyfikę sektora i szeroki kontekst prawno-normatywny. Wierzę, że przyczyni się do rozwoju potencjału polskich podmiotów gospodarczych w zakresie budowania kompetencji umożliwiających realizację usług specjalistycznych we wspomnianym sektorze, ze szczególnym uwzględnieniem roli nowoczesnych technologii oraz kompleksowych rozwiązań systemowych, a co więcej, będzie stanowić punkt odniesienia do niezbędnych, długo oczekiwanych zmian legislacyjnych. Należy mieć na uwadze, że najbliższe lata będą przełomowe i pozwolą na zdefiniowanie i zorganizowanie sektora Ochrony i Bezpieczeństwa Mienia i Osób na nowo, w oparciu o model polegający na zoptymalizowanej edukacji kadr i walidacji ich umiejętności.

Adam Tatarowski

Prezes Zarządu

Zakład Rozwoju Technicznej Ochrony Mienia TECHOM

WPROWADZENIE

Sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób ma szczególne znaczenie dla społeczeństwa i gospodarki. Realizowane w nim procesy umożliwiają właściwe funkcjonowanie instytucji i obiektów, zarówno publicznych jak i prywatnych, oraz mają zapewnić bezpieczeństwo obywateli. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, wskazuje bezpieczeństwo jako jeden z obszarów mających wpływ na osiągnięcie zakładanych w niej celów. Inny dokument strategiczny rangi państwowej, Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej, wskazuje podmioty sektora prywatnego świadczące usługi z zakresu bezpieczeństwa i ochrony wśród wykonawców celów programu i wprost wskazuje zakres ich zadań oraz powiązane z nimi wymagania.

Uwarunkowania geopolityczne ostatniej dekady powodują wzrost zagrożeń i zwiększoną potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa. Dotyczy to zarówno infrastruktury krytycznej, jak też istotnych dla polskiej gospodarki zasobów i osób, które nie mogą być chronione przez służby i organy państwowe.

Pozwala to sądzić, że rola sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób będzie w Polsce wzrastała. Przyczyni się do tego również Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 roku w sprawie odporności podmiotów krytycznych, tak zwana Dyrektywa CER. W stosunku do wcześniejszych uregulowań, zakres przedmiotowy Dyrektywy został znacznie poszerzony. Wcześniej przepisami unijnymi objęte były tylko podmioty krytyczne w energetyce i transporcie, natomiast Dyrektywa CER wymienia jedenaście sektorów, w ramach których będą wyznaczone takie podmioty. Precyzuje też obowiązki podmiotów krytycznych, co będzie mieć odzwierciedlenie w stosowanych przez nie technicznych i organizacyjnych środkach bezpieczeństwa.

Niezależnie od udziału w zapewnianiu bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej, zadania realizowane w sektorze mają na celu zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania wszystkich obszarów gospodarki.

Z usług w zakresie zapewniania bezpieczeństwa i ochrony korzystają podmioty działające we wszystkich dziedzinach gospodarki, co przekłada się na ścisłe powiązanie sektora z innymi sektorami. Usługi związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i ochrony osób i mienia są niezbędne już od etapu projektowania inwestycji i wyposażania jej w niezbędne systemy zabezpieczeń, przez zapewnianie bezpieczeństwa infrastruktury, transportu, pracowników i klientów, aż do zapewnienia bezpieczeństwa danych i ciągłości działania podmiotu.

Niniejszy raport prezentuje wyniki analizy sektora Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób przeprowadzonej na zlecenie Zakładu Rozwoju Technicznej Ochrony Mienia TECHOM sp. z o.o. przez MABEA sp. z o.o.

METODOLOGIA BADAŃ

- Cele badawcze
- Opis wykorzystanych metod

Cele badawcze

Celem prowadzonych badań było zebranie informacji na temat sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, które będą mogły wspierać działania mające na celu zapewnienie kadr posiadających kompetencje adekwatne do potrzeb rynku pracy w sektorze.

Cele szczegółowe przeprowadzonych badań obejmowały:

- analizę otoczenia społeczno-gospodarczego i instytucjonalno-prawnego sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób,
- analizę oferty edukacyjno-szkoleniowej na potrzeby sektora,
- analizę trendów wpływających na rynek pracy i potrzeby kompetencyjne w sektorze,
- identyfikację potrzeb kompetencyjnych w sektorze,
- identyfikację wyzwań stojących przed sektorem w kontekście działań mających na celu zapewnienie kadr posiadających kompetencje adekwatne do potrzeb rynku pracy w sektorze.

Opis wykorzystanych metod

Opisane w niniejszym raporcie badanie zostało przeprowadzone w okresie sierpień-wrzesień 2024 roku oraz styczeń-marzec 2025 roku.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Analiza danych zastanych posłużyła do pozyskania informacji pozwalających na określenie zakresu sektora Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób oraz opisanie występujących w nim procesów. Analiza dokumentów posłużyła też do scharakteryzowania sektora pod kątem m.in. liczby podmiotów, liczby zatrudnionych, opisania otoczenia instytucjonalnego i kształcenia na potrzeby sektora. Była też jednym z elementów, który pozwolił na identyfikację trendów wpływających na sektor.

W ramach badania przeanalizowano w szczególności:

- akty prawne regulujące działania w sektorze,
- dane statystyczne,
- raporty i analizy dotyczące sektora,
- artykuły naukowe,
- artykuły w mediach drukowanych i elektronicznych oraz komunikaty prasowe,
- informacje zamieszczone na stronach internetowych podmiotów (np. instytucji regulujących działanie sektora, organizacji branżowych, uczelni),
- informacje zamieszczone na portalach branżowych.

Szczegółowy wykaz wykorzystanych źródeł został zamieszczony w spisie literatury zamieszczonym na końcu niniejszego raportu.

BADANIE JAKOŚCIOWE

Celem badania jakościowego było uzupełnienie informacji pozyskanych w wyniku analizy danych zastanych. W toku badania pozyskiwano opinie przedstawicieli sektora na temat m.in. sposobu funkcjonowania regulujących go przepisów i wybranych rozwiązań organizacyjnych. Ponadto zbierano informacje na temat potrzeb podmiotów działających w sektorze lub na jego rzecz. Pozwoliły one na pogłębienie informacji uzyskanych z danych zastanych oraz na sformułowanie wyzwań stojących przed sektorem. Informacje pozyskane w trakcie badania jakościowego były również jednym z elementów, które pozwoliły na identyfikację potrzeb kompetencyjnych w sektorze.

Badanie jakościowe zostało przeprowadzone w formie dwóch zogniskowanych wywiadów grupowych oraz panelu eksperckiego. Na potrzeby przeprowadzenia badania stworzono dwa narzędzia badawcze: scenariusz, który posłużył do przeprowadzenia wywiadu grupowego oraz listę zagadnień, które były poruszane z ekspertami w czasie panelu eksperckiego. Badanie jakościowe zostało przeprowadzone przez moderatorów posiadających doświadczenie w prowadzeniu badań jakościowych, w tym moderowania zogniskowanych wywiadów grupowych i prowadzenia paneli eksperckich.

Zarówno wywiady, jak i panel ekspercki zostały przeprowadzone w formie zdalnej i nagrane. Na podstawie nagrań zostały sporządzone notatki wraz z kluczowymi cytatami. Wszystkie wypowiedzi uczestników badania jakościowego zostały poddane anonimizacji, tj. zakodowane w sposób uniemożliwiający identyfikację rozmówcy na podstawie wypowiedzianej przez niego opinii.

Uczestnikami badania jakościowego byli przedstawiciele takich podmiotów jak: Polskie Towarzystwo Bezpieczeństwa Narodowego, Polska Izba Systemów Bezzałogowych, Polska Izba Ochrony, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Zabezpieczeń Technicznych i Zarządzania Bezpieczeństwem „POLALARM”, Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Gdyni, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Centrum Antyterrorystyczne Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komenda Główna Policji, Dowództwo Wojsk Obrony Terytorialnej - Ministerstwo Obrony Narodowej, Poczta Polska S.A., Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego - Główny Urząd Miar, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Instytut Badań Edukacyjnych oraz osoby reprezentujące przedsiębiorców działających w sektorze, przedstawiciele producentów i dystrybutorów rozwiązań technicznych, przedstawiciele agencji zatrudnienia, specjalizujących się w prowadzeniu rekrutacji pracowników dla sektora oraz niezależni specjaliści (doradcy, rzeczoznawcy i in.) działający w sektorze.

Łącznie w badaniu jakościowym wzięło udział 29 osób.

BADANIE ANKIETOWE

Badanie ankietowe przeprowadzone zostało na grupie 46 respondentów będących interesariuszami lub przedstawicielami sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, w tym przedstawicielami podmiotów:

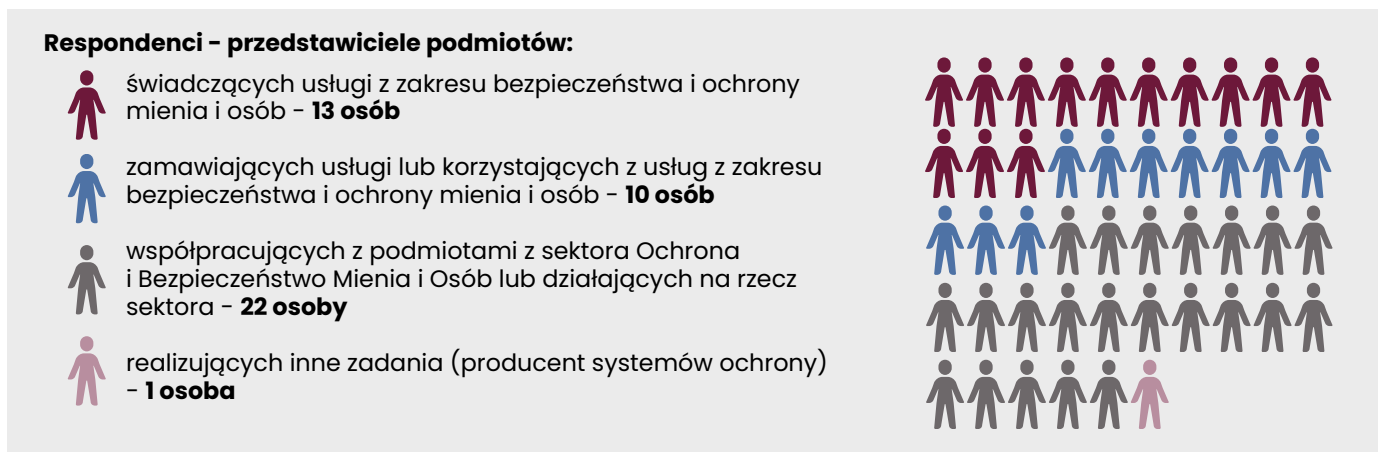
- świadczących usługi z zakresu ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, w tym:
 - dostarczających (świadczących) usługi ochrony fizycznej,
 - dostarczających usługi zabezpieczenia technicznego,
 - świadczących doradztwo z zakresu bezpieczeństwa,
 - wytwarzających urządzenia ochrony mienia,
 - realizujących usługi z zakresu cyberbezpieczeństwa;
- zamawiających usługi lub korzystających z usług z zakresu ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, w tym:
 - korzystający (zamawiający) usługi z zakresu bezpieczeństwa jako podmiot podlegający obowiązkowej ochronie,
 - korzystający (zamawiający) usługi z zakresu bezpieczeństwa jako podmiot podlegający obowiązkowej ochronie;

- współpracujących z podmiotami z sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób lub działających na rzecz sektora, w tym przedstawiciele:
 - instytucji nadzorującej działalność w sektorze ochrony bezpieczeństwa mienia i osób,
 - instytucji szkoleniowej,
 - organizacji branżowej,
 - uczelni publicznej,
 - firmy consultingowej,
 - agencji pracy,
 - organizacji pozarządowej;
- realizujących inne zadania (producent systemów ochrony).

Liczebność poszczególnych grup opisano na rysunku 1.

Badanie ankietowe przeprowadzono techniką CAWI.

Rys. 1. Struktura respondentów badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne

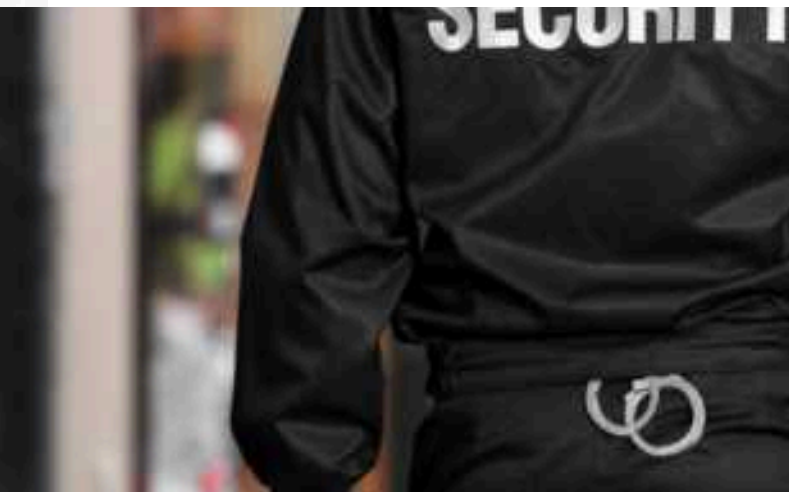

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SEKTORA

- Idea zapewniania bezpieczeństwa mienia i osób
- Zdefiniowanie sektora
- Procesy biznesowe typowe dla sektora

Idea zapewniania bezpieczeństwa mienia i osób

Idea zapewnienia bezpieczeństwa mienia i osób przez osoby prywatne sięga starożytności. Jednak od XVII do połowy XIX wieku dominował stworzony przez Thomasa Hobbesa paradygmat, zgodnie z którym odpowiedzialność za bezpieczeństwo obywateli w całości powinna spoczywać na państwie [1].

Pogląd ten został podważony dopiero w 1849 roku przez francuskiego ekonomistę i teoretyka liberalizmu Gustava de Molinarię. W artykule *De la production de la sécurité* pisał on: *"Założmy rodzące się społeczeństwo: tworzący je ludzie zaczynają pracować i wymieniać owoce swojej pracy. (...) jednak pewne osoby atakują przemocą lub podstępem ludzi lub własność innych osób. (...) Sprawiedliwość staje się kosztowna i powolna, policja jest irytująca, wolność jednostki przestaje*

być szanowana, cena bezpieczeństwa jest nadmiernie przesadzona, pobierana nierówno, w zależności od siły, wpływu, jaki ma ta czy inna klasa konsumentów (...) Stąd potrzeba istnienia branży, która zapobiegałaby takim nadużyciom lub je tłumiła siłą lub podstępem. Niech więc przyjdzie człowiek lub stowarzyszenie ludzi i powie: Zobowiązuję się w zamian za zapłatę zapobiegać atakom na ludzi i majątek lub tłumić je" [2]. Stanowisko Molinarię szybko zyskało na popularności. Stanowiło ono filozoficzną podstawę dla działania powstających w XIX wieku, zarówno w Stanach Zjednoczonych jak i w Europie, prywatnych przedsiębiorstw świadczących usługi związane z bezpieczeństwem, jak na przykład amerykańska Agencja Pinkertona [3].

Obecnie nikt już nie podważa faktu, że instytucje i organy państwowe samodzielnie nie są w stanie zapewnić bezpieczeństwa we wszystkich jego zakresach. Tworzy to zapotrzebowanie na usługi prywatnych podmiotów chroniących osoby i mienie, uzupełniających związane z bezpieczeństwem działania instytucji i organów państwa.

W latach 90. XX wieku w Polsce, w konsekwencji transformacji ustrojowej, pojawiła się znacznie liczniejsza, niż w systemie socjalistycznym, grupa przedsiębiorstw prywatnych, jak też osób zamożnych. Generowały one popyt na usługi w zakresie ochrony i bezpieczeństwa, którego nie były w stanie w pełni zaspokoić instytucje państwa.

[1] Hobbes, T. (1954). *Lewiatan, czyli materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe. https://web.archive.org/web/20180111164903/http://www.iphils.uj.edu.pl/~m.kuninski/Hobbes_Lewiatan.pdf

[2] Molinari, G. (1849). *De la production de la sécurité*. *Journal des Économistes*. nr 95 t. XXII. <https://www.institutcoppet.org/wp-content/uploads/2014/11/87.-MOLINARI-Gustave-de-De-la-production-de-la-s%C3%A9curit%C3%A9.pdf>

[3] Pinkerton. (2024). *We trace our roots back to 1850*. <https://pinkerton.com/our-story>

W konsekwencji następowała tzw. „prywatyzacja” ochrony i stopniowy rozwój sektora, który z czasem zatrudniał coraz więcej pracowników. Obecnie ma on charakter powszechny, gdyż z jego usług korzystają nie tylko osoby prywatne, ale też niemal wszystkie instytucje, podmioty gospodarcze, a nawet służby, takie jak Policja, których budynki są chronione przez pracowników ochrony.

Sektor, rozwijający się od przełomu lat 80. i 90. XX wieku, początkowo działał niemal w pełni wolnorynkowo. Został uregulowany dopiero w 1997 roku Ustawą o ochronie osób i mienia. Stanowiła ona pierwsze tak duże, systemowe uregulowanie tej dziedziny w polskim prawodawstwie. W ciągu 27 lat obowiązywania Ustawy, wiele z jej postanowień straciło precyzję lub przestało odpowiadać obecnym realiom organizacyjnym i technologicznym. W istotny sposób wpływa to na sektor, zwłaszcza w zakresie określenia kompetencji zatrudnionych w nim osób.

Tymczasem polskie uwarunkowania geopolityczne ostatniej dekady, w tym rosyjska agresja na Ukrainę w roku 2022, powodują wzrost zagrożeń i zwiększoną potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa. Dotyczy to zarówno infrastruktury krytycznej, jak też istotnych dla polskiej gospodarki zasobów i osób, które nie mogą być chronione przez służby i organy państwowe.

Rosnąca intensywność różnego rodzaju zdarzeń i incydentów, jak wtargnięcia obiektów latających nieznanego pochodzenia w polską przestrzeń powietrzną, ataki hakerskie na infrastrukturę, czy trwająca od kwietnia 2024 seria podpaleń różnego rodzaju przedsiębiorstw [4], pozwalają sądzić, że rola sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, jako chroniącego obiekty infrastruktury krytycznej, będzie w Polsce wzrastała. Przyczyni się do tego również Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 roku w sprawie odporności podmiotów krytycznych, tak zwana Dyrektywa CER. Zgodnie z nią, szczególnym monitoringiem i ochroną ma być objęta infrastruktura krytyczna, zwłaszcza jeśli ma ona znaczenie transgraniczne [5].

Dla sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób oznacza to istotne zmiany. Należy bowiem przypuszczać, że wynikające z implementacji Dyrektywy CER, krajowe akty prawne będą musiały szczegółowo określić wymagania związane z zapewnianiem bezpieczeństwa i ochroną. Wiązać się to będzie z koniecznością precyzyjnego określenia zarówno zakresu sektora, jak i stojących przed nim zadań.

Na potrzeby niniejszego opracowania, analizie poddano różne podejścia definicyjne, co pozwoliło określić zakres prowadzonych badań.

[4] Money.pl. (2024). Podpalenia w Polsce. ABW zatrzymała podejrzanych. Grozi im dożywocie. <https://www.money.pl/gospodarka/podpalenia-w-polsce-abw-zatrzymala-podejrzanych-grozi-im-dozywocie-7032796900149952a.html>

[5] Rada Unii Europejskiej. (2024). Komunikat prasowy: Infrastruktura krytyczna: unijny plan ochrony obywateli i rynku wewnętrznego. <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2024/06/25/critical-infrastructure-blueprint-for-protecting-eu-citizens-and-the-internal-market/>

Zdefiniowanie sektora

Sektor Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób, zgodnie z opisem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zawartym w Załączniku do ogłoszenia o konkursie na powierzenie organizacji i prowadzenia sektorowych rad ds. kompetencji z 17 lipca 2024 roku, jest określany za pomocą kodów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- **80** - Działalność detektywistyczna i ochroniarska, w tym:
 - **80.10.Z** Działalność ochroniarska, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa
 - **80.20.Z** Działalność ochroniarska w zakresie obsługi systemów bezpieczeństwa
 - **80.30.Z** Działalność detektywistyczna
- **74.90.Z** - Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana w zakresie doradztwa bezpieczeństwa [6].

Tabela 1 zawiera opis poszczególnych podklas, za pomocą których zdefiniowano sektor Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób.

[6] GUS. (2021). Schemat Klasyfikacji.
https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pdf/2_PKD-2007_schemat_tekst_ujedn_ze_zm_2017_i_2020.pdf

Tab. 1. Opis wybranych podklas PKD 2007.

Podklasa	Podklasa obejmuje
<p>74.90.Z - Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pośrednictwo w interesach tj. organizowanie zaopatrzenia lub sprzedaży dla małych i średnich firm, z wyłączeniem pośrednictwa w handlu nieruchomościami, pośrednictwo w zakupie lub sprzedaży patentów, działalność związaną z wyceną, z wyłączeniem wyceny nieruchomości i wyceny dla towarzystw ubezpieczeniowych (antyki, biżuteria itp.), kontrolę dokumentów przewozowych, informacje dotyczące stawek za fracht, - działalność związaną z prognozowaniem pogody, • doradztwo w zakresie bezpieczeństwa, • działalność agronomów i ekonomistów rolnych, doradztwo w sprawach środowiska naturalnego, pozostałe doradztwo techniczne, doradztwo inne niż doradztwo z zakresu architektury lub inżynierii oraz doradztwo w zakresie zarządzania, działalność związaną z opracowywaniem kosztorysów, działalność agentów lub agencji występujących w imieniu indywidualnych osób, w celu zaangażowania do filmu, teatru oraz innej działalności artystycznej lub sportowej, wydania książek, nagrań muzycznych, scenariuszy sztuk, prac artystycznych i fotografii przez wydawców, producentów itp.
<p>80.10.Z - Działalność ochroniarska, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie działalności w zakresie ochrony i patrolowania, działalności ochroniarskiej związanej z transportem pieniędzy, papierów wartościowych lub innych wartościowych rzeczy, • działalność ochroniarską w zakresie przewozów samochodami opancerzonymi, • działalność usługową w zakresie ochrony osobistej, • działalność usługową w zakresie wykrywania kłamstw, • działalność usługową związaną z pobieraniem i identyfikacją odcisków palców, • pozostałą działalność ochroniarską, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa
<p>80.20.Z - Działalność ochroniarska w zakresie obsługi systemów bezpieczeństwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • działalność ochroniarską w zakresie obsługi i monitorowania elektronicznych systemów bezpieczeństwa, takich jak: alarmy przeciw włamaniom czy przeciwpożarowe, włączając ich instalację i konserwację, • instalację, naprawę, przebudowę oraz regulację mechanicznych lub elektronicznych urządzeń zamykających, sejfów i skarbców w powiązaniu z późniejszym monitoringiem. Jednostki prowadzące niniejszą działalność mogą prowadzić również sprzedaż ww. urządzeń tj. elektronicznych systemów bezpieczeństwa, mechanicznych lub elektronicznych urządzeń zamykających, sejfów i skarbców
<p>80.30.Z - Działalność detektywistyczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • działalność dochodzeniową i detektywistyczną, • działalność prywatnych detektywów, niezależnie od typu klienta czy celu dochodzenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Polska Klasyfikacja Działalności (PKD 2007).

Podobnie, w 1981 roku, postrzegał sektor Gion Green, który wskazywał, że za sektor ochrony należy uznawać „takie osoby i organizacje usługowe, inne niż publiczne organy ścigania, których głównym zajęciem jest zapobieganie przestępności, stratom lub szkodom wyrządzonym konkretnym osobom, organizacjom lub obiektom” [8].

Historyczne ujęcie sektora jest spójne ze współczesnym podejściem do jego definiowania. Niemniej, zgodnie z tym podejściem sektor postrzegany jest bardziej kompleksowo, nie tylko jako zapewnianie ochrony, ale w szerszym kontekście jako planowanie, projektowanie, organizowanie ochrony oraz zarządzanie bezpieczeństwem w wymiarach organizacyjno-proceduralnym i technicznym. Organizacja systemu bezpieczeństwa opiera się na zapewnieniu:

- bezpieczeństwa fizycznego, ze szczególnym uwzględnieniem środków technicznych wspomagających ochronę fizyczną,
- bezpieczeństwa technicznego, w tym ochrony przeciwpożarowej,
- bezpieczeństwa osobowego,
- bezpieczeństwa prawnego,
- bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- planów ciągłości działania i odbudowy.

Takie podejście również wpisuje się w zakres wskazanych wyżej podklas PKD 2007.

Jest ono też spójne z przygotowanym przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Narodowym Programem Ochrony Infrastruktury Krytycznej z 2023 roku oraz jego Załącznikiem 1, prezentującym standardy służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania infrastruktury krytycznej oraz wskazującym dobre praktyki i rekomendacje [9].

Pomimo tego, że sektor dzielony jest na wiele różnorodnych obszarów, zarówno na mocy regulacji prawnych, jak również w różnego rodzaju klasyfikacjach i opracowaniach, reprezentanci sektora podkreślają, że kluczowe jest kompleksowe myślenie o sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Zdaniem respondentów należy uwzględnić odrębność sześciu wyżej wskazanych obszarów, ale jednocześnie postrzegać sektor jako całość integrującą różnorodne aspekty mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa.

„My (...) od kilkunastu lat nakłaniamy, czy wręcz wprowadzamy stopniowo do przepisów prawa [myślenie o sektorze] jako o zintegrowanym, w sześciu obszarach zaczynając od bezpieczeństwa technicznego, a kończąc na ciągłości działania”

„Mam nadzieję, że (...) będzie to spojrzenie globalne na całość bezpieczeństwa, bez rozbijania na elementy techniczne, elektroniczne, fizyczno-techniczne, ochronę, infrastrukturę krytyczną, czy inne”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

[8] Green, G. (1981). Introduction to security. Butterworth: Boston, MA.

[9] RCB. (2023). Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej. <https://www.gov.pl/web/rcb/narodowy-program-ochrony-infrastruktury-krytycznej>

1 stycznia 2025 weszła w życie nowelizacja polskiej klasyfikacji działalności gospodarczej, tak zwana PKD 2025 [10]. Została ona oparta na europejskim standardzie klasyfikacji działalności gospodarczej, Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes NACE Rev. 2, który został przyjęty przez Komisję Europejską jako akt delegowany [11]. W PKD 2025, figurujące w PKD 2007 grupy 80.1 „Działalność ochroniarska, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa”, 80.2 „Działalność ochroniarska w zakresie obsługi systemów bezpieczeństwa ” i 80.3 „Działalność detektywistyczna” zostały włączone do grupy 80.0 „Działalność detektywistyczna i ochroniarska”, która dzieli się na nowe klasy 80.01 „Działalność detektywistyczna i działalność ochroniarska w zakresie ochrony osobistej” oraz 80.09 „Działalność ochroniarska, gdzie indziej niesklasyfikowana” [12]. Grupa 80.0 PKD 2025 obejmuje:

- działalność dochodzeniową i detektywistyczną w zakresie prawa prywatnego, handlowego, korporacyjnego, ubezpieczeniowego i karnego w celu dochodzenia praw w sądzie,
- działalność usługową związaną z ochroną i patrolowaniem,

- działalność ochroniarską związaną z transportem pieniędzy, papierów wartościowych lub innych wartościowych rzeczy wraz z personelem i sprzętem do ochrony mienia podczas transportu,
- działalność usługową w zakresie systemów bezpieczeństwa oraz obsługi i monitorowania elektronicznych systemów bezpieczeństwa (na przykład alarmów przeciwwłamaniowych i przeciwpożarowych), a także w zakresie zdalnego monitorowania i systemów nadzoru wideo, wraz z ich sprzedażą, instalacją i naprawą, ale tylko w przypadku, gdy są świadczone łącznie z niniejszą działalnością;
- działalność ochroniarską związaną z prewencją i bezpieczeństwem osób na imprezach i w obiektach publicznych,
- działalność ochroniarską w zakresie przewozów samochodami opancerzonymi.

Z uwagi na fakt, że publikowane dotychczas dane statystyczne, dokumenty, wytyczne i opracowania posługują się starą klasyfikacją PKD 2007, również w niniejszym raporcie przyjęto ją jako podstawę prezentowanych zagadnień.

[10] GUS (2024). Nowa Polska Klasyfikacja Działalności - PKD 2025. <https://stat.gov.pl/aktualnosci/nowa-polska-klasyfikacja-dzialalnosci-pkd-2025,570,1.html>

[11] C(2022)7104. Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) / zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2.

[12] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz.U. 2024 r. poz. 1936)

Procesy biznesowe typowe dla sektora

Definiując sektor *Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób* należy przyrzeć się również charakterystycznym i typowym dla sektora procesom biznesowym oraz kluczowym stanowiskom pracy i zawodom występującym w sektorze. Identyfikując kluczowe procesy przyjęto metodologię opartą na potrzebach klienta w cyklu świadczenia usług związanych z organizacją systemu bezpieczeństwa (w odniesieniu do bezpieczeństwa fizycznego, bezpieczeństwa technicznego, bezpieczeństwa osobowego, bezpieczeństwa prawnego, bezpieczeństwa teleinformatycznego, planów ciągłości działania i odbudowy). W wyniku analiz wyodrębniono kluczowe obszary, w których realizowane są procesy w sektorze, tj.: analiza wymagań klienta, projektowanie zabezpieczeń, projektowanie ochrony fizycznej, realizacja (wykonanie) systemu zabezpieczeń, obsługa i monitorowanie systemu zabezpieczeń, realizacja usług ochrony fizycznej, realizacja usług wspomagających (np. doradczych, audytowych, kontrolnych, z zakresu bezpieczeństwa w miejscu pracy). Ponadto wyróżniono w sektorze również obszar związany z realizacją działań ratowniczych.

W każdym z tych obszarów realizowane są różnorodne procesy biznesowe. Ich rodzaj i zakres zależy od specyfiki poszczególnych podmiotów świadczących usługi w obszarze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, niemniej jednak możliwe jest wyodrębnienie i wskazanie procesów biznesowych będących typowymi dla tego sektora, niezależnie od specyfiki danego podmiotu. W tabeli 2 zamieszczono przykładowe, specyficzne procesy biznesowe realizowane w poszczególnych obszarach. Dodatkowo, w tabeli wskazano kilka przykładowych stanowisk i zawodów, w ramach których realizowane są wskazane procesy biznesowe. Pozostałe zawody i stanowiska występujące w sektorze opisano w rozdziale "Sektor w liczbach".

Tab. 2. Obszary działalności i przykładowe procesy biznesowe w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób

Charakterystyczne obszary działalności sektora	Przykładowe procesy biznesowe	Przykładowe stanowiska pracy/zawody
analiza wymagań klienta	<ul style="list-style-type: none"> • analiza systemu bezpieczeństwa • audyt zabezpieczeń • identyfikacja obszarów ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> • doradca ds. ochrony fizycznej • doradca ds. zabezpieczenia technicznego • specjalista do spraw audytu zabezpieczenia • analityk/specjalista ds. oceny ryzyka • tester systemów bezpieczeństwa
projektowanie zabezpieczeń	<ul style="list-style-type: none"> • projektowanie systemów zabezpieczenia technicznego • przygotowanie dokumentacji powykonawczej systemów zabezpieczenia technicznego • projektowanie systemu zabezpieczeń informacji niejawnych • projektowanie procedur bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • projektant systemów alarmowych • inżynier ds. systemów wykrywania i unieszkodliwiania pojazdów bezałogowych/autonomicznych (latających, lądowych i wodnych) • pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych • manager ds. bezpieczeństwa
projektowanie ochrony fizycznej	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzanie nowego obiektu do ochrony fizycznej • opracowanie planu ochrony fizycznej • kontrola organizacji ochrony w obiektach ochrony fizycznej • wyposażenie pracowników ochrony fizycznej w środki techniczne i uzbrojenie • rozwój sieci patroli interwencyjnych • kontrola jakości pracy patroli interwencyjnych • organizacja ochrony doraźnej • organizacja ochrony osobistej dla zleceniodawcy • planowanie konwoju • zakup broni i amunicji 	<ul style="list-style-type: none"> • kierownik ochrony fizycznej • kierownik patroli interwencyjnych • manager ds. bezpieczeństwa • technik ochrony fizycznej osób i mienia

Tab. 2. c.d. Obszary działalności i przykładowe procesy biznesowe w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób

Charakterystyczne obszary działalności sektora	Przykładowe procesy biznesowe	Przykładowe stanowiska pracy/zawody
realizacja (wykonanie) systemu zabezpieczeń	<ul style="list-style-type: none"> • dobór i przygotowanie narzędzi i materiałów montażowych • montaż elementów systemu zabezpieczenia technicznego (np. kamer, czujników) • instalacja systemów zabezpieczenia technicznego • serwis systemów zabezpieczenia technicznego • konserwacja systemów zabezpieczenia technicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • instalator systemów alarmowych • monter/konserwator systemów ochrony przeciwpożarowej
obsługa i monitorowanie systemu zabezpieczeń	<ul style="list-style-type: none"> • obsługa sygnałów alarmowych • dezaktywacja obiektu w centrum monitoringu • obsługa zdarzenia w obiekcie • rozwój i utrzymanie infrastruktury informatycznej • pomoc dla użytkowników sieci informatycznej • rozwój i utrzymanie stacji monitorowania • rozwój i utrzymanie sieci radiowych 	<ul style="list-style-type: none"> • operator monitoringu/pracownik obsługi monitoringu • specjalista monitoringu systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia • monter/konserwator urządzeń zabezpieczeń technicznych osób i mienia • deweloper systemów zabezpieczeń
realizacja usług ochrony fizycznej	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja patrolu interwencyjnego • realizacja ochrony fizycznej osób • interwencja patrolu • obsługa zdarzenia w obiekcie • rozliczenie patrolu interwencyjnego • konwojowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • kierownik ochrony fizycznej • pracownik ochrony fizycznej osób i mienia • pracownik ochrony imprez masowych • pracownik ochrony obiektu logistycznego • pracownik ds. kontroli bezpieczeństwa • pracownik ochrony specjalizujący się w konwojowaniu gotówki

Tab. 2. c.d. Obszary działalności i przykładowe procesy biznesowe w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób

Charakterystyczne obszary działalności sektora	Przykładowe procesy biznesowe	Przykładowe stanowiska pracy/zawody
realizacja usług wspomagających (np. doradczych, audytowych, kontrolnych, z zakresu bezpieczeństwa w miejscu pracy)	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie instruktażu w zakresie bezpieczeństwa • realizacja audytu systemu bezpieczeństwa • projektowanie szkoleń w zakresie bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • instruktor ds. bezpieczeństwa • audytor bezpieczeństwa (np. prawnego, osobowego) • audytor bezpieczeństwa fizycznego • specjalista ds. bezpieczeństwa i higieny pracy
realizacja działań ratowniczych	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie procedur ratowniczych • realizacja interwencji z zakresu ratownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • ratownik górniczy • ratownik górski • specjalista ds. zarządzania kryzysowego • specjalista ds. przygotowań pozamilitarnych

Źródło: opracowanie własne.

Cechą charakterystyczną sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób jest jego częściowe uregulowanie. Oznacza to, że, zgodnie z Ustawą o ochronie osób i mienia, prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie sektora wymaga uzyskania koncesji. Koncesji nie wymaga jednak prowadzenie działalności w zakresie zabezpieczenia technicznego, jeśli nie odnosi się do obszarów, obiektów i urzędzeń podlegających obowiązkowej ochronie. Ponadto, w przypadku obszarów, obiektów i urzędzeń podlegających obowiązkowej ochronie, osoby realizujące zadania z zakresu bezpieczeństwa muszą mieć odpowiednie uprawnienia (szerzej na temat uprawnień w rozdziale "Uprawnienia i kwalifikacje").

Zadania z zakresu bezpieczeństwa i ochrony obiektów podlegających obowiązkowej

ochronie, w tym obiektów infrastruktury krytycznej, budynków administracji państwowej i sądów, realizowane są np. w ramach takich zawodów i stanowisk jak:

- pełnomocnik do spraw ochrony infrastruktury krytycznej,
- inżynier ds. bezpieczeństwa technicznego obiektów infrastruktury krytycznej,
- specjalista ds. zarządzania kryzysowego,
- kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej,
- kwalifikowany pracownik zabezpieczenia technicznego,
- pracownik ochrony specjalizujący się w konwojowaniu gotówki.

W kolejnym rozdziale opisano szczegółowo otoczenie prawne sektora, w tym zakres uregulowań jakim podlega prowadzona w sektorze działalność.

OTOCZENIE PRAWNE

Sektor Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób ma szczególne znaczenie dla społeczeństwa i gospodarki. Realizowane w nim procesy umożliwiają właściwe funkcjonowanie instytucji i obiektów, zarówno publicznych jak i prywatnych oraz mają zapewnić bezpieczeństwo obywateli. Taki charakter sektora powoduje, że jest on regulowany wieloma aktami prawnymi, zarówno poziomu europejskiego, jak i krajowego. Akty te wskazują obiekty, instytucje i osoby, których bezpieczeństwo jest szczególnie istotne i powinno być zapewniane w określony sposób. Wskazują też odpowiedzialne za to organy i służby, jak też środki i sposoby realizacji poszczególnych zadań z zakresu zapewniania bezpieczeństwa i ochrony, w tym kompetencje i uprawnienia zaangażowanych do ich wykonywania osób.

Na poziomie unijnym sektor regulują dyrektywy:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca Dyrektywę Rady 2008/114/WE (tzw. Dyrektywa CER),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (tzw. Dyrektywa NIS 2).

Uzupełniając się wzajemnie, w zakresie odporności fizycznej i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni, dyrektywy te tworzą komplementarne ramy prawne w zakresie zapewnienia ciągłości usług, kluczowych dla funkcjonowania państwa.

Dyrektywa CER ustanawia krajowe ramy dotyczące odporności podmiotów krytycznych oraz wskazuje obszary oraz kryteria wyznaczania takich podmiotów. W stosunku do wcześniejszych uregulowań, zakres przedmiotowy Dyrektywy został znacznie poszerzony. Wcześniej przepisami unijnymi objęte były tylko podmioty krytyczne w energetyce i transporcie, natomiast Dyrektywa CER wymienia jedenaście sektorów, w ramach których będą wyznaczone takie podmioty. Precyzuje też obowiązki podmiotów krytycznych, co będzie mieć odzwierciedlenie w stosowanych przez nie technicznych i organizacyjnych środkach bezpieczeństwa. Zapisy Dyrektywy CER miały zostać wprowadzone do prawa krajowego do 17 października 2024 roku. Ponadto, każde państwo członkowskie zobowiązane zostało do przyjęcia strategii odporności w terminie do 17 stycznia 2026 roku, a następnie aktualizowania jej co najmniej raz na cztery lata. Pomimo deklaracji, do chwili obecnej (marzec 2025 r.), szereg państw, w tym Polska, Niemcy, Belgia i Francja, nie było w stanie spełnić zobowiązań związanych z implementacją Dyrektywy CER.

W przepisach, które będą stanowić implementację Dyrektywy CER w Polsce przewiduje się, że w celu zapewnienia właściwego poziomu zabezpieczenia infrastruktury krytycznej, zostaną wprowadzone minimalne standardy w obszarach bezpieczeństwa fizycznego, technicznego, osobowego, teleinformatycznego, prawnego oraz zapewnienia planów ciągłości działania i odtwarzania.

Aktualnie najważniejszymi krajowymi ustawami regulującymi działanie sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób są:

- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. 2024 poz. 834),
- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia (Dz. U. 2021 poz. 1995).

Ustawa o zarządzaniu kryzysowych reguluje m.in. kwestie związane z infrastrukturą krytyczną. Określa ona organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego i ich zadania oraz zasady działania w tej dziedzinie, a także określa sposób finansowania zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym. Obowiązująca ustawa nie obejmuje jednak zagadnień zarządzania ryzykiem. W związku z przyjęciem Dyrektywy CER, przygotowywany jest Projekt ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw. Aktualnie jest on w toku uzgodnień międzyresortowych.

Ustawa o ochronie osób i mienia wskazuje rodzaje obiektów, które podlegają obowiązkowej ochronie. Zgodnie z Art. 5 Ustawy, obowiązkowej ochronie podlegają obszary, obiekty, urządzenia i transporty ważne dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego i innych ważnych interesów państwa.

Są to np. obiekty wojskowe, porty lotnicze, banki i przedsiębiorstwa wytwarzające, przechowujące bądź transportujące wartości pieniężne w znacznych ilościach, archiwa państwowe, obiekty wchodzące w skład infrastruktury krytycznej. Ustawa wprowadza również podział zadań związanych z ochroną osób i mienia na bezpośrednią ochronę fizyczną oraz zabezpieczenie techniczne. Precyzuje też wymagania w stosunku do podmiotów i osób wykonujących czynności związane z ochroną fizyczną oraz zabezpieczeniem technicznym obiektów podlegających obowiązkowej ochronie.

Dodatkowo sektor regulują inne akty prawne, m.in. dotyczące ochrony informacji niejawnych, bezpieczeństwa imprez masowych czy obronności państwa. Przepisy te precyzują zadania i kompetencje firm oraz pracowników sektora, a także szczegółowe wymagania dotyczące stosowanych środków technicznych i organizacyjnych. Regulacje te nakładają obowiązki zarówno na przedsiębiorców, jak i na pracowników ochrony, co do ich kwalifikacji i uprawnień, w tym konieczność uzyskania dopuszczenia do posiadania broni w określonych przypadkach.

Wśród takich aktów prawnych można wymienić następujące ustawy:

- Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. 2024 poz. 248),
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. 2024 poz. 92),
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 2024 poz. 632),
- Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. 2023 poz. 616),
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. 2024 poz. 383, 1248),
- Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz.U. 2024 poz. 485),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. 2024 poz. 643),
- Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o ochronie żeglugi i portów morskich (Dz.U. 2024 poz. 597),
- Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz.U. 2023 poz. 2110),
- Ustawa z dnia 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw aktywów państwowych oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz.U. 2020 poz. 2173),
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2024 poz. 275),
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz.U. 2023 poz. 294),
- Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. 2024 poz. 697),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292),
- Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz.U. 2024 poz. 325),
- Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1483),
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. 2023 poz. 215),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. 2024 poz. 1907).

Z uwagi na charakter sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, część działalności zawodowej w nim wykonywanej podlega dodatkowym regulacjom. Zgodnie z Ustawą o ochronie osób i mienia, prowadzenie działalności gospodarczej w tym zakresie wymaga uzyskania koncesji. Koncesji nie wymaga jedynie prowadzenie działalności w zakresie zabezpieczenia technicznego, jeśli nie odnosi się do obszarów, obiektów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie. Ustawa nakłada na przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie ochrony osób i mienia szereg obowiązków, związanych m.in. z prowadzeniem dokumentacji zatrudnianych pracowników ochrony, oznaczeniem ich w sposób umożliwiający ich identyfikację czy wystawieniem im legitymacji. Wiąże się to z faktem iż do wykonywania czynności związanych z zabezpieczeniem i ochroną, co do których wymagania zostały określone w przepisach prawa (w Ustawie o ochronie osób i mienia lub innych aktach prawnych), wymagany jest wpis na listę:

- kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej

lub

- kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego.

Dodatkowo, w przypadku konieczności posiadania przez pracownika broni, zobowiązany jest on do uzyskania dopuszczenia do posiadania broni, zgodnie z Ustawą z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji. Dopuszczenie do posiadania broni wydawane jest osobom fizycznym i umożliwia używanie broni jedynie w czasie wykonywania obowiązków służbowych lub innych wyznaczonych zadań.

Z przywołanego opisu otoczenia prawnego sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób wynika, że istnieją w nim dwa obszary. Jeden z nich, tzw. regulowany, to obszar, w którym usługi realizowane są na rzecz wskazanych w przepisach prawa podmiotów i w którym ochrona obiektów czy urządzeń wymaga wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub zabezpieczenia technicznego. Drugi obszar sektora, niepodlegający tak szczegółowym regulacjom świadczy usługi na rzecz innych podmiotów, wykonując usługi związane np. z montażem zabezpieczeń czy instalacji alarmowych w domach jednorodzinnych. Pomimo iż w obu obszarach realizowane są analogiczne procesy biznesowe (opisane w rozdziale „Ogólna charakterystyka sektora“), warunki prowadzenia działalności gospodarczej poza obszarem tzw. regulowanym, nie są tak ściśle określone za pomocą wymogów prawnych.

Przedstawiciele sektora wskazują na konieczność włączenia się w proces projektowania i opiniowania aktów prawnych różnych grup interesariuszy – zarówno ze strony organów państwa, jak i przedsiębiorców czy ekspertów z zakresu zapewniania bezpieczeństwa.

”

„przepisy w oparciu o które realizuje się zadania ochrony są stare. (...) Mówi się tym od wielu lat, ale nic z tego nie wynika. Jeśli nie będzie zmian ustawowych, to nic z tego nie wyniknie”

„Przepisów dotyczących bezpieczeństwa, szeroko rozumianego, jest bardzo dużo. Trzeba je przejrzeć, pod względem spójności i tego czy się nie zdezaktualizowało.(...)”

”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

OTOCZENIE INSTYTUCJONALNE

Przedstawiając otoczenie instytucjonalne sektora należy uwzględnić w nim szereg podmiotów. Zgodnie z literaturą, otoczenie instytucjonalne to organizacje, ośrodki naukowe, dostawcy technologii, placówki oświatowe oraz instytucje rządowe i samorządowe, których wspólną cechą jest wzajemny wpływ na jakąś dziedzinę [13].

”

„w obszarze bezpieczeństwa mnóstwo jest kwestii sprzecznych, które trzeba łagodzić, które trzeba dostosowywać. Poczynając od przepisów a kończąc na szkoleniach, jakichś... metodykach, działaniach, procedurach działania”

„Myślę, że powinien taki twór w naszej rzeczywistości istnieć i pomagać przedsiębiorcom, pomagać administracji, pomagać nawet myślę służbom mundurowym w wielu problemach w bezpieczeństwie do rozwiązywania.”

”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

Z uwagi na fakt, iż część działalności prowadzonej w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób jest ściśle regulowana przepisami prawa, istotne znaczenie w ramach otoczenia instytucjonalnego mają podmioty sprawujące nad nią nadzór ze strony państwa. Dokonując analizy otoczenia instytucjonalnego wzięto również pod uwagę podmioty zamawiające usługi i inne mogące mieć wpływ na standard realizacji zadań, instytucje edukacyjne, dostawców oraz działające na rzecz sektora agencje rządowe i organizacje branżowe. Zidentyfikowano również dotyczące sektora wydarzenia, wydawane czasopisma i prowadzone portale informacyjne.

Analiza otoczenia instytucjonalnego sektora jest niezwykle istotna, gdyż jego przedstawiciele dostrzegają konieczność spojrzenia na wiele kwestii związanych z zapewnianiem bezpieczeństwa i ochroną z różnych perspektyw.

Pomocne w uwzględnieniu potrzeb różnych podmiotów byłoby zacieśnienie współpracy między różnymi grupami interesariuszy sektora. Pozwoliłoby to skorzystać z doświadczeń podmiotów świadczących usługi z obszaru sektora, mieć na uwadze kwestie istotne dla instytucji i organizacji korzystających z usług z zakresu bezpieczeństwa i ochrony, jak również uwzględnić działalność sektora edukacyjnego, zapewniającego usługi rozwojowe dla kadr zatrudnionych w sektorze.

INSTYTUCJE SPRAWUJĄCE NADZÓR

Nadzór państwa nad działalnością prowadzoną w sektorze przebiega m.in. w zakresie: przyznawania koncesji, kontroli wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej, w zakresie wydawania decyzji dotyczących wpisów osób do rejestrów i wydawania pozwoleń. Wśród instytucji nadzorujących sektor można wymienić wskazane poniżej podmioty.

- **Minister właściwy do spraw wewnętrznych** prowadzi nadzór koncesyjny. Minister wydaje przedsiębiorcy koncesję po zasięgnięciu opinii komendanta wojewódzkiego Policji.
- **Komendant Główny Policji** sprawuje dodatkowy nadzór nad posiadającymi koncesję przedsiębiorstwami sektora ochrony, które mają status specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych (SUFO). Prowadzi również, w systemie teleinformatycznym, rejestry kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej i mienia oraz kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego.
- **Komendant wojewódzki Policji** lub **Komendant Stołeczny Policji**, właściwy dla miejsca zamieszkania, wydaje decyzje w zakresie uzyskania wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej i mienia oraz na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego. Jest też odpowiedzialny za przeprowadzanie egzaminu oraz wydawanie decyzji o dopuszczeniu do posiadania broni.
- **Komendant Główny Straży Granicznej** i **Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego** pełnią nadzór w zakresie zadań związanych z kontrolą bezpieczeństwa prowadzoną w portach lotniczych.
- **Minister Obrony Narodowej**, za pośrednictwem **Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej** sprawuje nadzór w zakresie zadań ochrony obszarów, obiektów i urządzeń, należących do jednostek organizacyjnych mu podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych.
- **Rządowe Centrum Bezpieczeństwa** - państwowa jednostka budżetowa, działająca na poziomie ponadresortowym, podległa Prezesowi Rady Ministrów, pełniąca funkcję krajowego centrum zarządzania kryzysowego, odpowiedzialna jest m.in. za nadzór nad ochroną infrastruktury krytycznej.

INNE PODMIOTY ODDZIAŁYUJĄCE NA FUNKCJONOWANIE SEKTORA

Na funkcjonowanie sektora mają też wpływ instytucje, które nie sprawują nad nim nadzoru, ale poprzez wprowadzane regulacje i standardy oddziałują na sposób prowadzenia działalności w sektorze. Należą do nich m.in. wymienione niżej podmioty.

- **Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego** - wspiera systemy zapewniania bezpieczeństwa, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, tj. w przypadku podjęcia informacji o możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowej będącej skutkiem zdarzenia o charakterze terrorystycznym, zagrażającego infrastrukturze krytycznej, życiu lub zdrowiu ludzi, mieniu w znacznych rozmiarach, dziedzictwu narodowemu lub środowisku, może udzielać zaleceń organom i podmiotom zagrożonym tymi działaniami oraz przekazywać im niezbędne informacje służące przeciwdziałaniu zagrożeniom.
- **Towarzystwa ubezpieczeniowe** - określające wymagania wobec systemów i urządzeń zabezpieczeń oraz usług związanych z ochroną, brane pod uwagę przy kalkulacji stawki ubezpieczeniowej.
- **Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (ISO), Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna (IEC), Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN), Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki (CENELEC)** i inne organizacje, w ramach których tworzone są normy na potrzeby sektora.

- **Polski Komitet Normalizacyjny** - krajowa jednostka normalizacyjna odpowiadająca za organizowanie i nadzorowanie działań związanych z opracowywaniem i rozpowszechnianiem Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych, określających wymagania dotyczące m.in. systemów zabezpieczeń, urządzeń alarmowych.
- **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** - organizacja publiczna, której celem jest wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością, w tym prowadzenie działań mających ułatwić podjęcie i utrzymanie przez te osoby zatrudnienia. Za pośrednictwem Funduszu pracodawcy zatrudniający osoby z niepełnosprawnością mogą uzyskać zniżki w obowiązkowych składkach lub dopłaty do kosztów zatrudnienia. Fundusz prowadzi też działania informacyjne i edukacyjne, a także opracowuje i publikuje np. wytyczne w zakresie dostosowania warunków pracy do osób o szczególnych potrzebach. Działania PFRON oddziałują na sektor z uwagi na liczne przypadki zatrudniania w nim osób z niepełnosprawnościami.
- **Organy administracji rządowej i samorządowej, przedsiębiorstwa państwowe** - z uwagi na pełnione funkcje właścicielskie wobec szeregu obiektów podlegających obowiązkowej ochronie, duże znaczenie dla sektora ma administracja państwowa i samorządowa. Podmioty takie jak sądy, wojsko, przedsiębiorstwa państwowe, np. Poczta Polska, występując w roli zamawiającego usługi w zakresie zarówno ochrony jak i zabezpieczenia technicznego, określają swoje wymagania i wpływają na standard świadczonych usług.

PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ ZAPEWNIENIA I ROZWOJU KADR DLA SEKTORA

- **Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości** - celem jej działania jest, kierowane przede wszystkim do małych i średnich przedsiębiorstw, wsparcie działalności innowacyjnej i badawczej, wykorzystywania nowych technologii w działalności gospodarczej jak również rozwój zasobów ludzkich, w szczególności zwiększanie przedsiębiorczości, innowacyjności i adaptacyjności kadr. Dysponując środkami finansowymi, które mogą być wykorzystywane przez przedsiębiorców, Agencja kształtuje warunki działania w poszczególnych sektorach.
- **Instytucje edukacji formalnej i nieformalnej kształtujące kadry dla sektora** - są to szkoły branżowe, uczelnie, podmioty rynkowe i organizacje oferujące różne formy kształcenia dla sektora, szerzej opisane w rozdziale „Kształcenie na potrzeby sektora”.
- **Publiczne służby zatrudnienia, agencje zatrudnienia, agencje pracy tymczasowej** - są istotnym elementem otoczenia sektora, zwłaszcza w zakresie wsparcia procesów rekrutowania do pracy w sektorze osób o niskich kwalifikacjach.

DOSTAWCY TECHNOLOGII

Istotne znaczenie dla sektora mają podmioty dostarczające działającym w sektorze przedsiębiorstwom rozwiązania technologiczne wykorzystywane do świadczenia usług, np. systemy alarmowe, systemy komunikacji, systemy transmisji alarmu, systemy kontroli dostępu, systemy telewizji dozorowej, w tym również rozwiązania wykorzystujące algorytmy sztucznej inteligencji wspierające systemy analityczne.

ORGANIZACJE BRANŻOWE

W sektorze i na jego rzecz działa wiele krajowych i europejskich organizacji branżowych, zarówno skupiających pracodawców jak i pracowników. Część z nich ma charakter zrzeszeń adresowanych do ogółu podmiotów i osób działających w sektorze, niektóre z nich natomiast zrzeszają przedsiębiorców i pracowników wyspecjalizowanych w danej gałęzi sektora. Celem poszczególnych organizacji jest reprezentowanie interesów ich członków, prowadzenie działań na rzecz podniesienia jakości, profesjonalizmu i standaryzacji usług w sektorze, podejmowanie inicjatyw w zakresie dobrych praktyk oraz dbałość o prawa i interesy pracowników. Wiele z organizacji branżowych sektora prowadzi również działalność szkoleniową, badawczo-rozwojową, normalizacyjną i popularyzatorską. Poniżej wymieniono wybrane europejskie i polskie organizacje sektora.

Organizacje europejskie

- **Confederation of European Security Services (CoESS)** - zrzesza 23 stowarzyszenia krajowe w Europie, reprezentujące 45 000 podmiotów i firm profesjonalnie zajmujących się ochroną, które łącznie zatrudniają 2 miliony osób. Działa na rzecz podniesienia jakości i profesjonalizmu usług w branży, podejmuje szereg inicjatyw w zakresie dobrych praktyk zakupu usług ochrony, BHP i innych.
- **European Organisation for Security (EOS)** - organizacja reprezentuje interesy europejskiego przemysłu bezpieczeństwa i społeczności badawczej. Działa w 15 krajach. Członkowie EOS uczestniczą w badaniach, tworzą rozwiązania i usługi w zakresie w wielu dziedzin bezpieczeństwa, w tym w zakresie ochrony fizycznej, cyberbezpieczeństwa, transportu i zarządzania kryzysowego.
- **EURALARM** - reprezentuje branżę ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa. Działa na rzecz standaryzacji wymagań dla urządzeń i usług w zakresie systemów ochrony przeciwpożarowych i systemów zabezpieczeń technicznych.

Organizacje krajowe

- **Ogólnopolskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Zabezpieczeń Technicznych i Zarządzania Bezpieczeństwem „POLALARM”** zrzesza producentów, projektantów i instalatorów systemów zabezpieczeń technicznych oraz firmy działające w obszarach takich jak ochrona fizyczna, detektywistyka, informatyka śledcza, biały wywiad, zarządzanie bezpieczeństwem. Organizacja wspiera i prowadzi działalność badawczo rozwojową, szkoleniową, normalizacyjną, certyfikacyjną i popularyzatorską. Celem stowarzyszenia jest reprezentowanie interesów zawodowych osób zajmujących się technicznym zabezpieczeniem mienia i osób, kwestiami bezpieczeństwa informacji oraz zarządzaniem bezpieczeństwem, wobec instytucji państwowych i prywatnych.
- **Polska Izba Ochrony** - organizacja samorządu gospodarczego zrzeszająca przedsiębiorców działających w obszarze ochrony osób i mienia, podmioty szkolące oraz prowadzące działalność wydawniczą i promocyjną w tym zakresie, reprezentująca interesy gospodarcze zrzeszonych w niej podmiotów.

- **Polski Związek Pracodawców Ochrona** reprezentuje przedsiębiorców będących pracodawcami i prowadzących działalność gospodarczą w zakresie ochrony osób, mienia i usług detektywistycznych oraz specjalistycznego doradztwa i szkolenia kadr.
- **Ogólnopolski Branżowy Związek Zawodowy Pracowników Ochrony** - związek zawodowy pracowników ochrony osób i mienia, w tym także zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w zakładach pracy świadczących usługi w obszarze ochrony w innych sektorach gospodarki.
- **Ogólnopolski Związek Zawodowy Pracowników Ochrony w Lublinie** - związek zrzeszający pracowników firm zajmujących się ochroną mienia i osób, którego celem działania jest ochrona interesów członków Związku, ale też reprezentowanie wszystkich pracowników ochrony osób i mienia, m.in. poprzez opiniowanie aktów prawnych, decyzji itp. oraz prowadzenie działalności informacyjnej i doradczej.
- **Polska Izba Systemów Alarmowych** zrzesza podmioty branży zabezpieczeń prowadzące działalność handlową i produkcyjną oraz świadczące usługi projektowania i instalacji systemów zabezpieczeń technicznych.

- **Polskie Towarzystwo Bezpieczeństwa Narodowego** - interdyscyplinarne towarzystwo naukowe skupiające badaczy zajmujących się różnymi dziedzinami bezpieczeństwa publicznego. Jego celem jest rozwój i upowszechnianie wiedzy na temat budowania odporności państwa wobec zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego. Towarzystwo specjalizuje się w badaniach i przygotowywaniu raportów z obszaru ochrony infrastruktury krytycznej.
- **Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego** - zespół profesjonalistów i ekspertów w dziedzinie bezpieczeństwa, zajmujący się zarządzaniem projektami oraz oferujący szkolenia i profesjonalne wsparcie. Platforma zajmuje się koordynacją różnorodnych inicjatyw, organizacją wydarzeń, prowadzeniem działań komunikacyjnych i upowszechniających.
- **Polska Izba Systemów Bezzałogowych** - związek pracodawców działający na rzecz zwiększania konkurencyjności polskiego przemysłu systemów bezzałogowych. Izba podejmuje działania zmierzające m.in. do identyfikacji istotnych dla branży obszarów regulacji oraz barier prawnych w rozwoju rynku dronów w Polsce, opracowania i wdrożenia stosownych przepisów prawa, wyznaczania standardów działalności rynkowej w branży pojazdów autonomicznych.
- **Polskie Stowarzyszenie Licencjonowanych Detektywów** zrzesza reprezentantów środowiska licencjonowanych detektywów. Jego główne kierunki działań to wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia jakości usług licencjonowanych detektywów, organizacja szkoleń, dbałość o standardy etyczne w branży oraz organizowanie i reprezentowanie środowiska licencjonowanych detektywów.
- **Polska Federacja Detektywów. Stowarzyszenie Przedsiębiorców** reprezentuje firmy i kancelarie prawnicze działające w branży detektywistycznej oraz nauczycieli akademickich i szkoleniowców dla kadr detektywistycznych. Celem organizacji jest rozwój wiedzy detektywistycznej i prawniczej, wspieranie inicjatyw ustawodawczych w zakresie przepisów dotyczących detektywów, promowanie wiedzy o detektywistyce oraz reprezentowanie detektywów i przedsiębiorców sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób.
- **Stowarzyszenie Detektywów i Agentów Ochrony** zrzesza prywatnych detektywów i pracowników agencji ochrony. Stowarzyszenie działa na rzecz podnoszenie jakości świadczonych usług detektywistycznych i ochrony.

SYSTEM RAD DS. KOMPETENCJI

System rad ds. kompetencji to rozwiązanie, które ma za zadanie oddziaływać na lepsze dopasowanie kompetencji pracowników i kandydatów do pracy do potrzeb pracodawców. Stanowi wsparcie opiniotwórcze i doradcze dla Prezesa Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Na system składają się Rada Programowa ds. kompetencji oraz rady sektorowe ds. kompetencji. W 2024 roku Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości ogłosiła konkurs, w którym sektor Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób wskazany został jako jeden z sektorów, w którym możliwe jest ubieganie się o powierzenie organizacji i prowadzenia sektorowej rady ds. kompetencji. W 2025 roku wyłoniony został podmiot, którego zadaniem będzie utworzenie i prowadzenie sektorowej rady ds. kompetencji w tym sektorze.

Biorąc pod uwagę wyzwania stojące przed sektorem Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób, powołanie takiej rady wydaje się zasadne. Wiele działań związanych z rozwojem kompetencji pracowników i kandydatów do pracy w sektorze, mogłoby stać się przedmiotem współpracy działających w sektorze przedsiębiorców, przedstawicieli instytucji edukacyjnych, administracji i innych grup interesariuszy. Pozwoliłoby to na uwzględnienie różnych perspektyw w opracowywanych rozwiązaniach i zapewniłoby większe szanse na skuteczne ich wdrożenie.

RADY DS. KOMPETENCJI W INNYCH KRAJACH EUROPEJSKICH

Idea sektorowych rad ds. kompetencji funkcjonuje również w innych krajach europejskich. Opierają się one na różnych podstawach prawnych i przybierają różne formy organizacyjne. Podejmując tego rodzaju współpracę, warto zapoznać się z doświadczeniami tego typu ciał, których przykłady, działające w krajach europejskich, w ramach zbliżonych sektorów, wskazano poniżej.

- **Sektorová rada pro bezpečnost a ochranu osob a majetku a bezpečnost práce** (branżowa rada ds. bezpieczeństwa i ochrony osób i mienia oraz bezpieczeństwa pracy) działa w Czechach [14]. Jej celem jest tworzenie systemowych rozwiązań odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby pracodawców w zakresie wiedzy i umiejętności wymaganych od pracowników. Zaangażowani w działania rady eksperci monitorują aktualne potrzeby rynku pracy, identyfikują nowe trendy i zmiany na rynku pracy, analizują potrzeby zawodowe i kwalifikacyjne w danej branży i proponują standardy dla poszczególnych kwalifikacji.
- **The Security Institute of Ireland** (instytut bezpieczeństwa Irlandii) jest odpowiedzialny za edukację, rozwój kursów, szkolenia, certyfikację i łączność z krajowymi organami regulacyjnymi w różnych jurysdykcjach [15]. Instytut został założony w lutym 1981 roku i otrzymał licencję od Ministra Przemysłu, Handlu i Turystyki. Jest to organizacja non-profit, której właścicielami są jej członkowie.

- **La comisión paritaria sectoral - Seguridad privada** (wspólna komisja sektorowa dla sektora bezpieczeństwa prywatnego) w ramach systemu wspólnych komisji sektorowych (Las Comisiones Paritarias Sectoriales) funkcjonuje w Hiszpanii [16]. Komisje sektorowe wchodzi w skład systemu zajmującego się kształceniem i szkoleniem zawodowym, zapewniając w nim reprezentację organizacji biznesowych, związków i stowarzyszeń. Komisja dla sektora bezpieczeństwa prywatnego zrzesza przedstawicieli firm zajmujących się m.in. ochroną pomieszczeń, mienia i osób, ale też świadczących usługi z zakresu instalacji i konserwacji systemów zabezpieczeń elektronicznych.
- **British Security Industry Association** (brytyjskie stowarzyszenie branży bezpieczeństwa) jest stowarzyszeniem branżowym zrzeszającym profesjonalną branżę ochrony w Wielkiej Brytanii [17]. Należą do niej największe firmy tego sektora w Wielkiej Brytanii, w tym zajmujące się produkcją, dystrybucją i instalacją elektronicznego i fizycznego sprzętu bezpieczeństwa oraz świadczące usługi doradztwa w zakresie ochrony. Organizacja wspiera działania prorozwojowe sektora, edukuje rynek na temat jakości profesjonalnej ochrony oraz tworzy standardy dla sektora.

[14] Národní soustava kvalifikací. (2024). Sektorové rady. <https://podpora.narodnikvalifikace.cz/autorizovaneosoby-1-sektorove-rady.html>

[15] SII. (2019). About the Security Institute of Ireland. <https://www.sii.ie/about-us/>

[16] Fundación Estatal. (2022). Seguridad privada. [https://www.fundae.es/formacion/cp-sectoriales/fichacomisionesparitarias?pc=Seguridad-privada-\(22\)&lg=es](https://www.fundae.es/formacion/cp-sectoriales/fichacomisionesparitarias?pc=Seguridad-privada-(22)&lg=es)

[17] BSIA. (2024). Who we are. <https://www.bsia.co.uk/who-we-are>

- **Conselho de Segurança Privada** (rada bezpieczeństwa prywatnego) jest portugalską instytucją, w skład której wchodzi przedstawiciele organów nadzorujących i służb, jak też organizacji pracodawców, związków zawodowych i organizacji pracowników sektora bezpieczeństwa prywatnego [18]. Rada opiniuje projekty aktów prawnych wpływających na sektor oraz kwestie związane z występującymi w nim kwalifikacjami.
- **Комора на Република Северна Македонија за приватно обезбедување** (Izba Republiki Macedonii Północnej ds. bezpieczeństwa prywatnego) [19], posiadająca osobowość prawną i działająca na podstawie Ustawy o ochronie prywatnej (Закон за приватно обезбедување), tworzy programy szkoleń dla sektora. Członkami Izby muszą zostać wszystkie osoby prawne prowadzące na terenie Macedonii działalność w zakresie ochrony prywatnej. Dla osób prawnych wykonujących taką działalność na własne potrzeby członkostwo w Izbie jest dobrowolne.

[18] Departamento de Segurança Privada. (2021). Conselho de Segurança Privada.

<https://www.psp.pt/depsegurancaprivada/Pages/documentos/espaco-publico.aspx?filter=Conselho+de+Seguranca+Privada#>

[19] Комора на Република Северна Македонија за приватно обезбедување. (2024). Комора на РСМ за приватно обезбедување.

<https://obezbeduvanje.org.mk/>

WYDARZENIA BRANŻOWE

Dla sektora organizowanych jest szereg cyklicznych konferencji, kongresów i targów branżowych. Poniżej przedstawiono przykłady wydarzeń.

- **Krajowe Forum Ochrony Infrastruktury Krytycznej** to organizowane przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, coroczne spotkanie przedstawicieli operatorów infrastruktury krytycznej w Polsce, z udziałem przedstawicieli administracji państwowej związanej z zapewnieniem ochrony infrastruktury krytycznej oraz ekspertów.
- **Regionalne Fora Ochrony Infrastruktury Krytycznej** są to, organizowane przez wojewodów, cykliczne spotkania przedstawicieli operatorów infrastruktury krytycznej i osób funkcyjnych odpowiedzialnych za wspieranie systemu ochrony infrastruktury w danym województwie.
- **Defence24 Days** to jedna z największych w Europie Środkowo-Wschodniej konferencji poświęconych zagadnieniom obronności i bezpieczeństwa, ważne wydarzenie dla sektora zbrojeniowego oraz branż związanych z bezpieczeństwem obywateli, przedsiębiorstw oraz administracji publicznej.
- **„Bezpieczeństwo energetyczne – filary i perspektywa rozwoju”** to konferencja naukowa, skupiająca przedstawicieli ośrodków naukowych, instytucji publicznych i firm. Jest wspierana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
- **Security Expo Międzynarodowe targi systemów zabezpieczeń i ochrony**, to odbywające się cyklicznie targi branżowe skupiające producentów i ekspertów prezentujących technologie i usługi mające na celu zabezpieczanie ludzi, mienia oraz danych.
- **Spotkania Projektantów Instalacji Niskoprądowych (SPIN)** są odbywającymi się dwa razy w roku, jako SPIN i SPIN Extra, tradycyjnymi spotkaniami branży zabezpieczeń. W trakcie spotkań można zapoznać się z nowościami technologicznymi, uczestniczyć w specjalistycznych prezentacjach i wykładach, wymieniać się wiedzą oraz testować i porównywać prezentowane rozwiązania techniczne.
- **Ogólnopolskie Warsztaty „Sygnalizacja i Automatyka Pożarowa SAP”** - są organizowanymi corocznie spotkaniami warsztatowymi adresowanymi do specjalistów z szeroko rozumianej branży zabezpieczeń.
- **Międzynarodowy Kongres Safe Place**, to odbywający się cyklicznie kongres. W jego trakcie eksperci i uczestnicy z całego świata wymieniają się wiedzą i doświadczeniami, uzupełniają wiedzę na temat sektora i zdobywają nowe umiejętności.
- **Konferencja Branży Ochrony**, to odbywająca się od ponad 20 lat impreza branżowa. Najbliższa, 25. edycja kongresu będzie poświęcona zapewnieniu bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej w obliczu podwyższonego zagrożenia państwa.

- **Międzynarodowe Targi Zabezpieczeń Securex Poland**, to jedna z najważniejszych imprez sektora w Europie Środkowo Wschodniej. Wystawcami są wiodący światowi producenci systemów zabezpieczeń. Targom towarzyszą liczne eventy i wydarzenia branżowe, których program obejmuje zagadnienia bezpieczeństwa budynków, osób, mienia i cyberprzestrzeni.
- **Międzynarodowe Targi Sprzętu i Wyposażenia Straży Pożarnej i Służb Ratowniczych Kielce - IFRE-EXPO**, to odbywająca się od wielu lat międzynarodowa impreza targowa. Wystawcy prezentują sprzęt ratowniczy, gaśniczy, pojazdy pożarnicze - gaśnicze i specjalne, środki gaśnicze i neutralizujące, alarmowe systemy przeciwpożarowe, wyposażenie ochronne oraz odzież przeznaczoną dla służb specjalnych i formacji ochrony.
- **Warsaw Security Summit**, to cykliczna impreza skierowana do szerokiego grona odbiorców związanego z zapewnieniem bezpieczeństwa i ochrony. Prelegenci poruszają szereg tematów, które odzwierciedlają aktualnie występujące trendy w zakresie zagrożeń, technologii bezpieczeństwa oraz rozwiązań prawno-organizacyjnych z nimi związanych.
- **Konferencja międzynarodowego stowarzyszenia International Water Mist Association (IMWA)**, to specjalistyczna konferencja dotycząca zabezpieczeń pożarowych. Każda jej edycja odbywa się w innym państwie. W 2021 roku konferencja goszczona była w Polsce.
- **Kongres Odporność** - konferencja poświęcona zagadnieniom dotyczącym kompleksowego działania, zarówno struktur państwa, jak i obywateli, w zakresie ochrony ludności, zarządzania kryzysowego i budowania odporności. Wydarzenie stanowi okazję do wymiany doświadczeń przez specjalistów, przedstawicieli samorządu, świata polityki, nauki, służb mundurowych i wojska.

CZASOPISMA I PORTALE INFORMACYJNE

Do pracowników sektora oraz osób zainteresowanych tematyką ochrony i bezpieczeństwa kierowane są specjalistyczne publikacje. Mają one charakter zarówno artykułów naukowych, eksperckich, jak też poradnikowych i popularyzatorskich. Treści tego typu są publikowane w nielicznych już wydawnictwach papierowych i coraz częściej w formie elektronicznej, np. na portalach branżowych. Poniżej przedstawiono przykłady takich wydawnictw.

- **„Terroryzm – studia, analizy, prewencja”** - czasopismo naukowe powołane w 2021 roku poświęcone interdyscyplinarnym zagadnieniom związanym z ochroną antyterrorystyczną i budowaniem odporności na zagrożenia o charakterze terrorystycznym w perspektywie krajowej i międzynarodowej.
- **„Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego”** - czasopismo naukowe wydawane od 2009 roku poświęcone interdyscyplinarnym zagadnieniom związanym z ochroną porządku konstytucyjnego państwa. Tematyka publikowanych w nim artykułów obejmuje szeroko rozumianą problematykę bezpieczeństwa narodowego, tj.: zagadnienia prawne, działalność instytucji i organizacji odpowiedzialnych za ochronę porządku konstytucyjnego państwa, analizy aktualnego i prognozowanego stanu bezpieczeństwa w perspektywie krajowej oraz międzynarodowej.
- **„Ochrona i Bezpieczeństwo Obiektów i Biznesu”**, dawniej „Ochrona mienia i informacji” - dwumiesięcznik skierowany do sektora. Prezentuje artykuły dotyczące ochrony fizycznej mienia i osób oraz zabezpieczenia technicznego, jak też ochrony informacji niejawnych i szeroko pojętego bezpieczeństwa publicznego.
- **Czasopismo rynku security „a&s Polska”** - dwumiesięcznik skierowany do sektora, porusza zagadnienia z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa, patronuje wydarzeniom branżowym, organizuje też własne – Warsaw Security Summit.
- **„Elektroinstalator”** - miesięcznik poświęcony automatyce i elektronice domowej, w tym systemom alarmowym.
- **„Elektronika - konstrukcje, technologie, zastosowania”** - miesięcznik naukowo-techniczny poświęcony problematyce związanej z elektroniką, od konstrukcji i technologii do różnego rodzaju zastosowań.
- **„Ochrona Przeciwpowarowa”** - kwartalnik ekspercki dotyczący ochrony przeciwpożarowej.
- **www.alarmy.org** - portal branży zabezpieczeń mienia.
- **www.monter.si.pl** - portal dla pasjonatów i profesjonalistów instalujących urządzenia alarmowe.
- **www.ochrona-bezpieczenstwo.pl** - elektroniczna wersja czasopisma „Ochrona i bezpieczeństwo”.
- **https://aspolska.pl/** - elektroniczna wersja Czasopisma rynku security „a&s Polska”.
- **www.elektroinstalator.com.pl** elektroniczna wersja czasopisma „Elektroinstalator”
- **www.projektik.eu** – portal zajmujący się tematyką ochrony infrastruktury krytycznej.
- **portale organizacji branżowych publikujące artykuły, analizy i raporty**, np.: PTBN.onLine, <https://ppbw.pl/>, <https://www.piooim.pl/> .
- **kanały YouTube**, np.: https://www.youtube.com/@anatomia_zamachu – dotyczący zagrożeń hybrydowych, w tym terrorystycznych i sposobów reagowania na nie.

SEKTOR W LICZBACH

- Koniunktura w sektorze
- Podmioty w sektorze
- Stanowiska i zawody w sektorze
- Zatrudnienie w sektorze

Na potrzeby niniejszego opracowania analizowano dane dotyczące podmiotów deklarujących prowadzenie działalności gospodarczej w ramach działu 80 - Działalność detektywistyczna i ochroniarska (PKD 2007). Zgodnie z przyjętą definicją sektora, obejmuje on również część podmiotów należących do sekcji 74.90.Z - Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana. Są to podmioty działające w obszarze doradztwa w zakresie bezpieczeństwa. Stanowią one niewielką część wszystkich podmiotów deklarujących prowadzenie działalności w obszarze podklasy 74.90.Z (PKD 2007) i nie jest możliwe wyodrębnienie ze statystyk publicznych danych dotyczących jedynie tych podmiotów, które świadczą usługi w obszarze sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Jednocześnie jest to na tyle niewielka część tego sektora, że możliwe jest rzetelne wnioskowanie na temat stanu sektora jedynie na podstawie danych dotyczących działu 80.

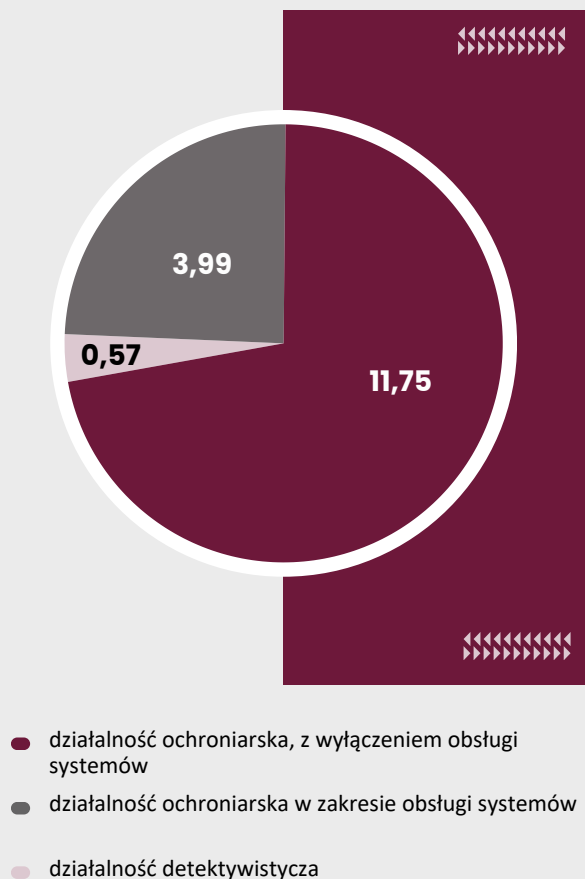
Koniunktura w sektorze

WARTOŚĆ RYNKU

Wartość rynku ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób w 2023 roku szacowana była na około 16 mld. zł. Wartość ta określona została na podstawie podawanej przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) sumy przychodów netto ze sprzedaży i zrównanych z nimi, jakie zostały osiągnięte przez podmioty deklarujące prowadzenie działalności w ramach działu 80 (PKD 2007). Zbiorowość, dla której podane zostały powyższe dane, to podmioty prowadzące księgi rachunkowe, w których pracuje 10 i więcej osób. Dane nie obejmują podmiotów najmniejszych (zatrudniających do 9 osób), których w sektorze jest przeważająca większość. Niemniej jednak procesy konsolidacyjne zachodzące w tej branży sprawiają, że większość przychodów generowana jest przez największe podmioty, działające w sektorze [20]. Dlatego też, na podstawie powyższych danych, można z dużym prawdopodobieństwem określić wartość całego rynku.

Według danych GUS przychody netto ze sprzedaży największych przedsiębiorstw w sektorze wyniosły w 2023 roku 15,8 mld zł, z czego największą część (ponad 11,7 mld) stanowią przychody z działalności ochroniarskiej, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa (PKD 2007, 80.10.Z).

Rys. 2. Przychody netto ze sprzedaży w 2023 r [mld zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Suma przychodów netto ze sprzedaży i zrównanych z nimi. PKD 80 (rok 2023).

[20] wGospodarce. (2023). Konsolidacja sektora ochrony kwestią racji stanu. <https://wgospodarce.pl/informacje/121765-konsolidacja-sektora-ochrony-kwestia-racji-stanu>

BARIERY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W badaniu koniunktury przeprowadzonym przez GUS badani przedsiębiorcy mieli możliwość wskazania więcej niż jednej bariery. Wskaźniki dotyczące barier działalności gospodarczej liczone są dla danego wariantu odpowiedzi jako procentowy udział wskazań danego wariantu odpowiedzi w sumie przedsiębiorstw odpowiadających na to pytanie. Wskaźniki te przyjmują wartości z przedziału od 0 do 100%. Na wykresie wskazano bariery wskazywane przez przedsiębiorców prowadzących działalność detektywistyczną i ochroniarską (PKD 2007, 80 - Działalność detektywistyczna i ochroniarska). Zobrazowano dane za sierpień 2024 roku i za miesiąc poprzedni oraz za analogiczny miesiąc roku ubiegłego.

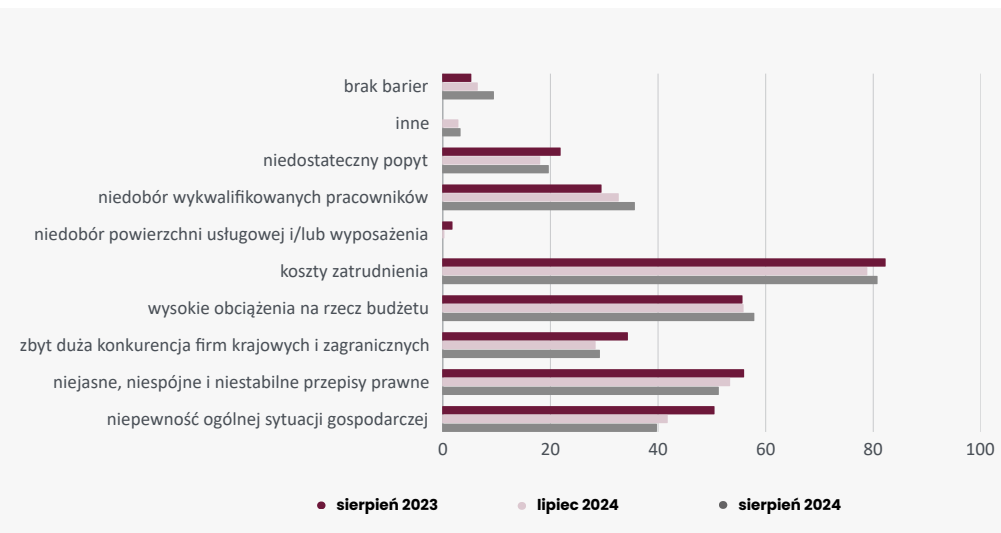
Według danych GUS odsetek przedsiębiorców nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności kształtuje się na poziomie 9,4% (przed rokiem 5,3%). Przedsiębiorstwa zgłaszające bariery najczęściej wskazują na trudności związane z kosztami zatrudnienia (80,8% w sierpniu br., 82,3% w analogicznym miesiącu ub.r.).

Jest to o tyle zrozumiałe, że według informacji Polskiego Związku Pracodawców Ochrona w sektorze ochrony mienia i osób koszty osobowe stanowią około 80% ogółu kosztów prowadzenia działalności [21].

Ponadto, podmioty prowadzące działalność ochroniarską i detektywistyczną wskazują, jako najistotniejsze, takie bariery jak: wysokie obciążenia na rzecz budżetu, niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawa, niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, niedobór wykwalifikowanych pracowników.

W skali roku wzrosło znaczenie jedynie trudności wynikających z wysokich obciążeń na rzecz budżetu (z 55,7% do 57,9%) oraz niedoboru wykwalifikowanych pracowników (z 29,5% do 35,7%). Znaczenie pozostałych trudności spadło w skali roku.

Rys. 3. Bariery działalności w sektorze bezpieczeństwa i ochrony mienia i osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach.

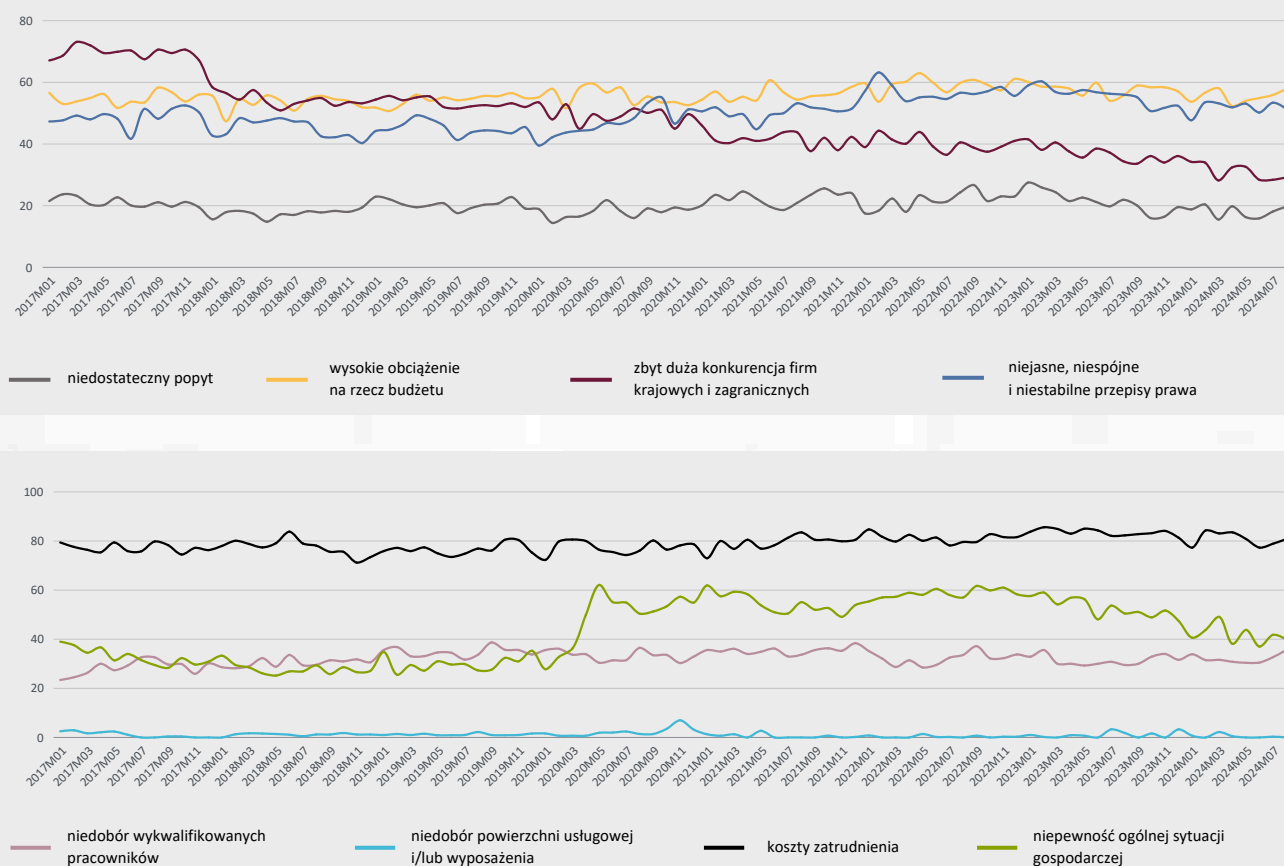
[21] PAP Biznes. (2024). Trzy czynniki, które miały największy wpływ na sektor ochrony w 2023 roku. <https://biznes.pap.pl/wiadomosci/zagadnienia-spolesczne/trzy-czynniki-ktore-mialy-najwiekszy-wplyw-na-sektor-ochrony-w>

Analiza trendów długotrwałych wskazuje, że w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, wspomniane wyżej bariery są niezmiennie wskazywane jako szczególnie istotne. W odniesieniu do większości z nich, odsetek przedsiębiorców wskazujących daną barierę utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat na podobnym poziomie. Dotyczy to przede wszystkim barier związanych z wysokimi kosztami pracy, wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu oraz niejasnymi, niespójnymi i niestabilnymi przepisami prawa.

W przypadku bariery związanej z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej widoczny jest natomiast wyraźny wzrost obaw przedsiębiorców w 2022 roku. Można przypuszczać, że spowodowane jest to agresją Rosji na Ukrainę i wynikającymi z niej wyzwaniem dla sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób.

Nie tak gwałtowny, niemniej jednak wyraźnie widoczny na przestrzeni ostatnich 7 lat, jest również wzrost znaczenia bariery związanej z niedoborem wykwalifikowanych pracowników.

Rys. 4. Bariery działalności w sektorze bezpieczeństwa i ochrony mienia i osób - trendy długoterminowe

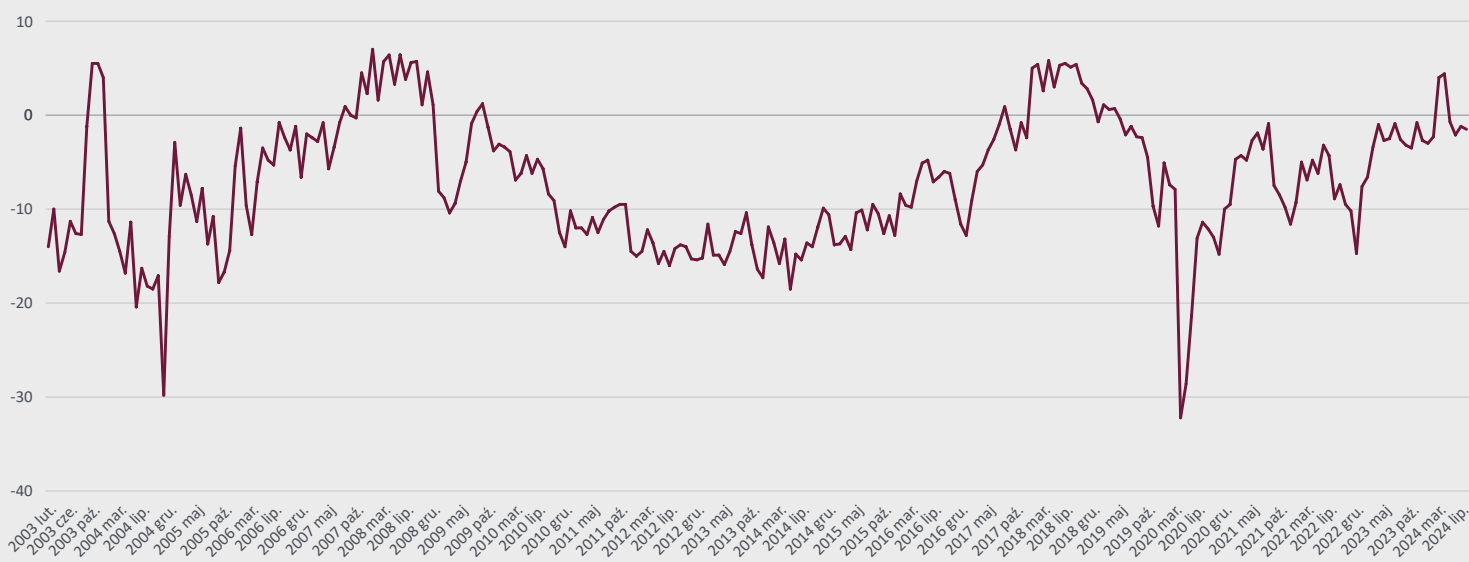

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury gospodarczej (rysunek 5) jest wskaźnikiem złożonym, wynikającym z subiektywnych ocen badanych przedsiębiorców w zakresie ich obecnej i przewidywanej sytuacji gospodarczej. Wskaźnik przyjmuje wartości od -100 do +100, przy czym wartości poniżej zera są oceniane jako negatywne (wskazujące na gorszą koniunkturę), a powyżej zera jako pozytywne (wskazujące na dobrą koniunkturę). Wskaźnik przyjmujący wartość równą zero oznacza sytuację, gdy koniunktura nie zmienia się.

Analiza wskaźnika dla sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób (dział 80 PKD 2007) pokazuje stopniową poprawę koniunktury w sektorze, w szczególności po spadku spowodowanym takimi wydarzeniami jak pandemia COVID 19 czy agresja Rosji na Ukrainę. Obecnie wskaźnik ten oscyluje w okolicach zera, a okresowo przyjmuje wartości dodatnie (w marcu i kwietniu 2024 roku).

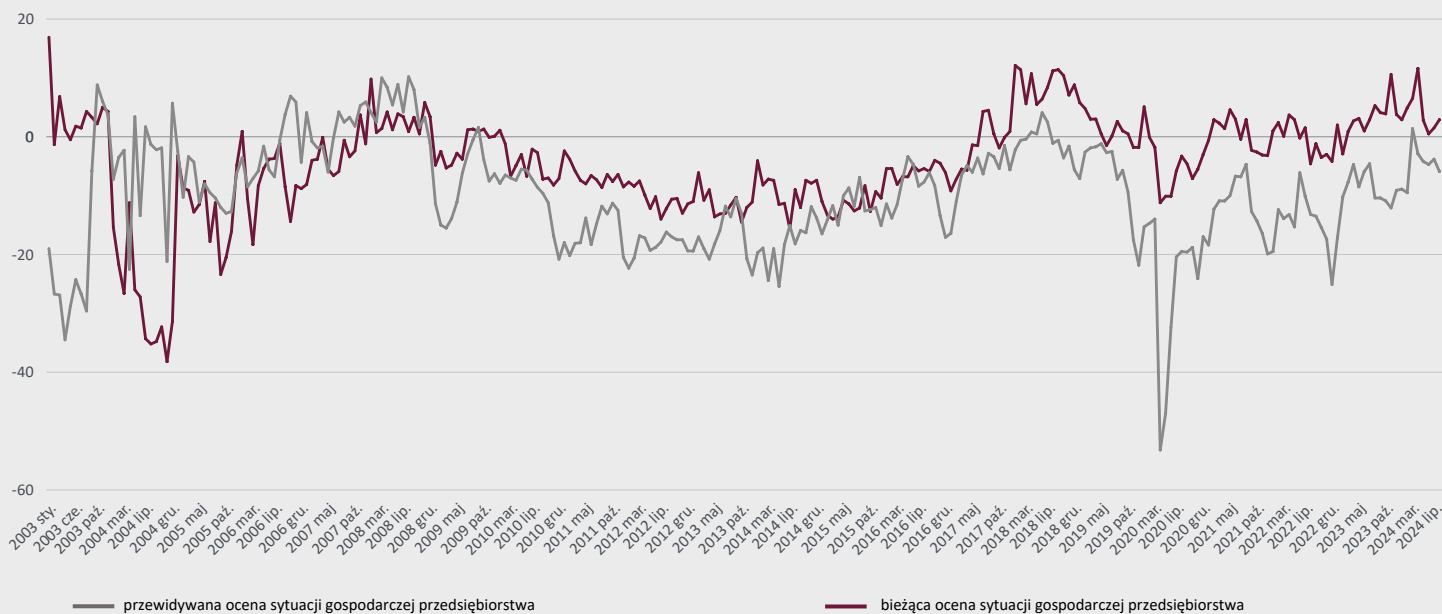
Rys. 5. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury gospodarczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach.

Oceny bieżące i prognozy w zakresie ogólnej sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa również wskazują na stopniową poprawę sytuacji przedsiębiorstw w sektorze. Na rysunku 6 przedstawiono oceny sytuacji w okresie ostatnich 20 lat (od stycznia 2003 roku do stycznia 2024 roku). W ostatnich latach oceny sytuacji stopniowo rosną, przy czym warto zauważyć, że oceny bieżącej sytuacji gospodarczej są wyższe niż prognozy dla danego miesiąca.

Rys. 6. Ogólna ocena sytuacji gospodarczej dla sektora bezpieczeństwa i ochrony mienia i osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach.

Podmioty w sektorze

W czerwcu 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 7 595 podmiotów gospodarki narodowej, deklarujących prowadzenie działalności w ramach działu 80 – Działalność detektywistyczna i ochroniarska (PKD 2007).

Na przestrzeni lat widać sukcesywny wzrost liczby przedsiębiorstw, przy czym dotyczy to w szczególności podmiotów zatrudniających od 0 do 9 osób. Liczba pozostałych podmiotów spadła w przeciągu 10 lat. Stosunkowo największy spadek liczby podmiotów odnotowano w grupie podmiotów średnich, zatrudniających 50-249 osób (22,6%), a następnie wśród podmiotów małych, zatrudniających 10-49 osób (spadek o 21,3%).

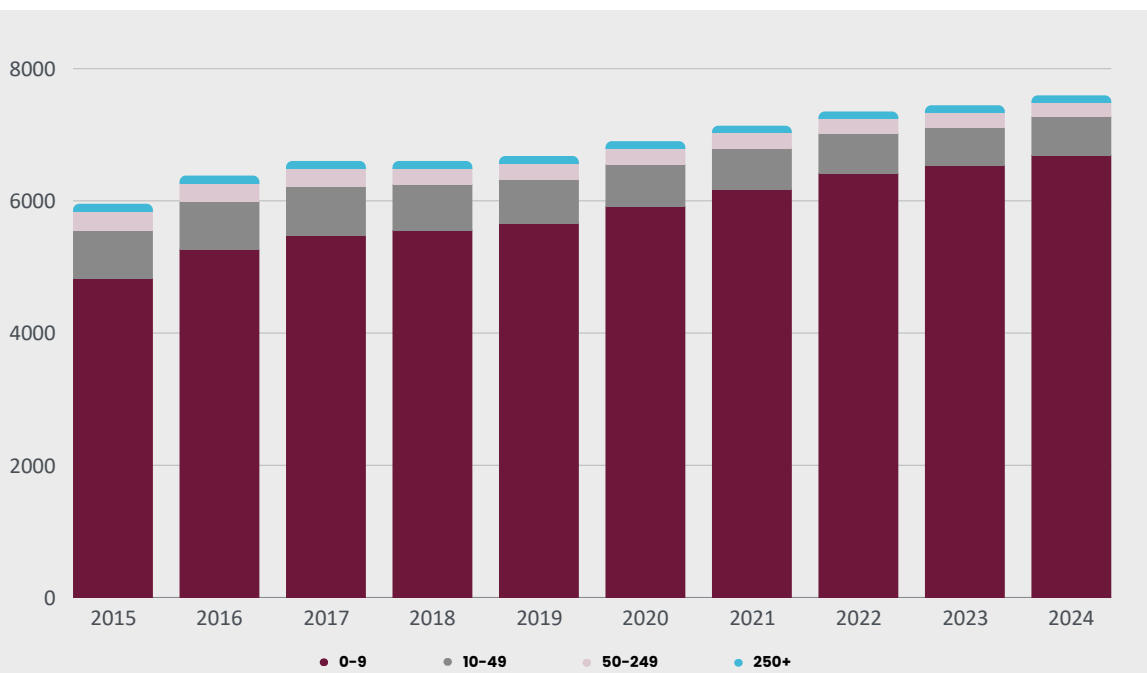
Tab. 3. Liczba podmiotów w sektorze według liczby zatrudnionych.

Stan na	0-9	10-49	50-249	250+	ogółem
31.12.2015	4 822	734	288	112	5 956
31.12.2016	5 259	732	275	116	6 382
31.12.2017	5 482	741	265	115	6 603
31.12.2018	5 546	697	247	113	6 603
31.12.2019	5 656	663	247	112	6 678
31.12.2020	5 913	637	240	112	6 902
31.12.2021	6 173	620	234	109	7 136
31.12.2022	6 410	606	228	107	7 351
31.12.2023	6 529	583	228	105	7 445
30.06.2024	6 690	578	223	104	7 595

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.

Cechą charakteryzującą sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób jest jego duże rozdrobnienie widoczne w strukturze przedsiębiorstw - przeważają mikro i małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.

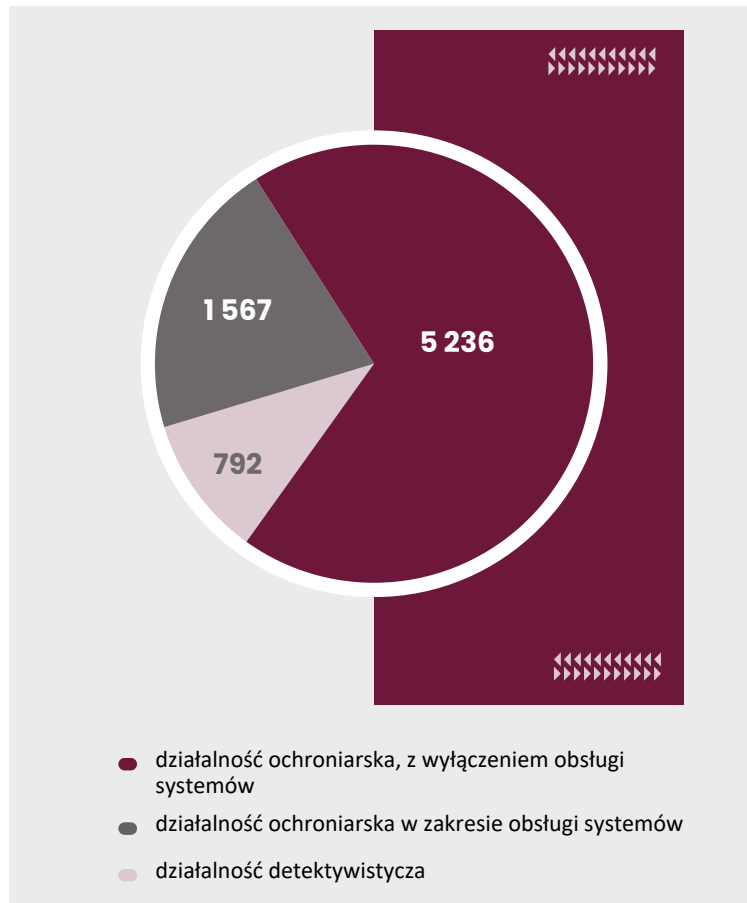
Rys. 7. Liczba podmiotów w sektorze według liczby pracujących w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.

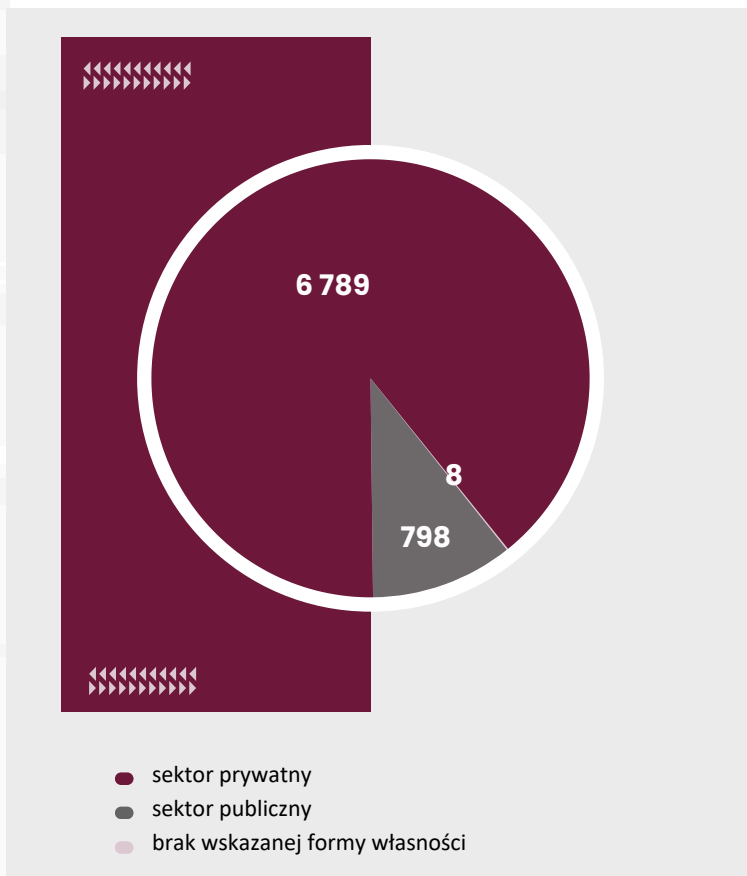
Największą część podmiotów w sektorze stanowią podmioty deklarujące prowadzenie działalności ochroniarskiej z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa. Najmniej liczną są podmioty prowadzące działalność detektywistyczną.

Rys. 8. Podmioty w sektorze według podklas PKD 2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.

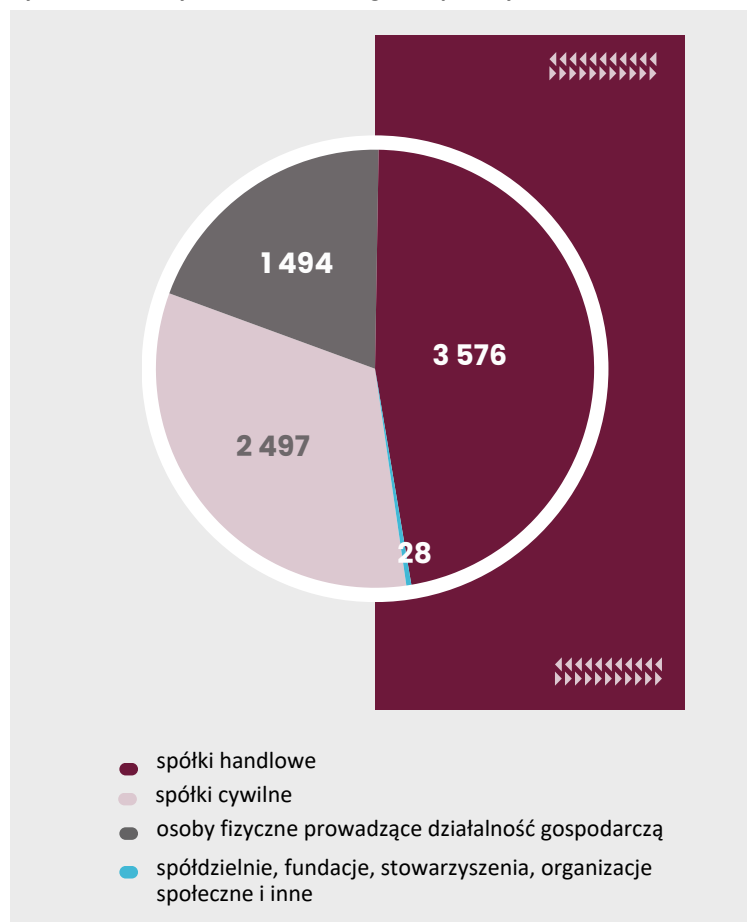
Rys. 9. Podmioty w sektorze według form własności

W sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób w znacznej mierze przeważają podmioty z sektora prywatnego (6 798 podmiotów).

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.

Rys. 10. Podmioty w sektorze według form prawnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.

Typowe dla rozdrobnionego sektora o charakterze usługowym jest również występowanie w nim znacznej liczby podmiotów będących osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą. Nie ma natomiast w ogóle przedsiębiorstw państwowych, a podmioty takie jak spółdzielnie, fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne są bardzo nieliczne.

Rys. 11. Rozkład terytorialny przedsiębiorstw w 2024 r.

W sektorze zdecydowana większość przedsiębiorstw zlokalizowana jest w województwie mazowieckim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.

Stanowiska i zawody w sektorze

Stanowiska i zawody funkcjonujące w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób określone zostały na podstawie grup zawodów i specjalności ujętych w klasyfikacji zawodów i specjalności wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. 2014 poz. 1145 z późn. zm.), dalej: Klasyfikacja [22].

Najbardziej typowymi dla sektora stanowiskami pracy są te, które zostały ujęte w grupie zawodów nr 54 - Pracownicy usług ochrony. Wśród nich znajdują się zawody związane zarówno z realizowaniem zadań w zakresie ochrony fizycznej i obsługą systemów zabezpieczenia technicznego, jak również działań ratowniczych.

54 PRACOWNICY USŁUG OCHRONY

5413 Pracownicy ochrony osób i mienia

541306 Portier

541307 Pracownik ochrony fizycznej

541315 Technik ochrony fizycznej osób i mienia

541316 Operator kontroli bezpieczeństwa

541317 Pracownik obsługi monitoringu

541390 Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia

5419 Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani

541902 Ratownik górniczy

541903 Ratownik górski

541904 Ratownik morski

541905 Ratownik pokładowy

541906 Ratownik wodny

541907 Strażnik leśny

541908 Strażnik łowiecki

541909 Strażnik rybacki

541990 Pozostali pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani

Źródło: opracowanie własne na podstawie Klasyfikacji.

Stanowiska właściwe dla sektora znajdują się również w innych grupach Klasyfikacji, np. w grupach 21, 31 i 32 oraz w grupie 74. W ramce zamieszczono wyciąg z Klasyfikacji, w zakresie zawodów typowych dla sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób spoza grupy 54.

2149 Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani

214910 Inżynier pożarnictwa

214911 Inżynier systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia

214926 Specjalista monitoringu systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia

214935 Rzecznawca do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych

2291 Specjaliści do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska

229101 Inspektor dozoru jądrowego

229103 Specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy

229106 Rzecznawca do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy

229190 Pozostali specjaliści do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska

2421 Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji

242227 Specjalista zarządzania kryzysowego

3119 Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani

311920 Technik systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia

3112 Technicy budownictwa

311214 Inspektor ochrony przeciwpożarowej

3114 Technicy elektronicy i pokrewni

311402 Instalator systemów alarmowych

311403 Instalator systemów alarmowych przeciwkradzieżowych

311404 Instalator systemów telewizji przemysłowej

311406 Projektant systemów alarmowych

3255 Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp

325502 Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy

325503 Inspektor ochrony radiologicznej

325505 Instruktor higieny

325509 Technik bezpieczeństwa i higieny pracy

325510 Technik dozymetrysta

325590 Pozostały średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp

325513 Inspektor obrony cywilnej

7233 Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych

723315 Monter / konserwator urządzeń przeciwpożarowych

7421 Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych

742113 Monter / konserwator urządzeń zabezpieczeń technicznych osób i mienia

Typologia zawodów opisana w Klasyfikacji wykorzystywana jest również do agregowania i prezentacji danych w takich serwisach jak np. Barometr zawodów, w którym przedstawiane są dane pochodzące z Centralnego Systemu Analityczno-Raportowego CeSAR [23]. Na potrzeby Barometru zawodów, wyodrębniono dwie grupy zawodów specyficzne dla sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, a następnie przypisano do nich wybrane zawody według Klasyfikacji [24]. Wyodrębnione grupy zawodów to „pracownicy ds. BHP” oraz „pracownicy ochrony fizycznej”.

PRACOWNICY OCHRONY FIZYCZNEJ

311920 Technik systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia
541307 Pracownik ochrony fizycznej
541315 Technik ochrony fizycznej osób i mienia
541316 Operator kontroli bezpieczeństwa
541317 Pracownik obsługi monitoringu
541390 Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia
541906 Ratownik wodny
541990 Pozostali pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani

PRACOWNICY DS. BHP

214935 Rzecznawca do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych
2291 Specjaliści do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska
242227 Specjalista zarządzania kryzysowego
311214 Inspektor ochrony przeciwpożarowej
325502 Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy
325503 Inspektor ochrony radiologicznej
325505 Instruktor higieny
325509 Technik bezpieczeństwa i higieny pracy
325510 Technik dozymetrysta
325590 Pozostały średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp
723315 Monter/konserwator urządzeń przeciwpożarowych

[23] Cesar (2024). Centralny System Analityczno-Raportowy CeSAR. <https://cesar.praca.gov.pl/start/>

[24] Barometr Zawodów.(2024). Lista zawodów alfabetycznie. <https://barometrzwodow.pl/modul/lista-zawodow>

Poza analizą zawodów ujętych w Klasyfikacji, w ramach prowadzonego badania przeanalizowano oferty pracy dostępne na stronach internetowych (m.in Pracuj.pl, olx.pl i innych) oraz opis sektora Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób przygotowany przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości zawarty w Załączniku do ogłoszenia o konkursie na powierzenie organizacji i prowadzenia sektorowych rad ds. kompetencji z 17 lipca 2024 roku. Przeanalizowano również wypowiedzi respondentów badania jakościowego. Przeprowadzone badania i analizy pozwoliły zidentyfikować kluczowe stanowiska i zawody w sektorze.

Lista kluczowych zawodów i stanowisk zawiera w większości zawody i stanowiska wpisujące się w obszary wskazane w Klasyfikacji. W dalszej części niniejszego opracowania, analizy prowadzone będą w odniesieniu do grup zawodów wskazanych w Klasyfikacji, w szczególności w odniesieniu do grupy nr 54, będącej najbardziej charakterystyczną dla sektora grupą zawodów oraz w ujęciu przyjętym na potrzeby Barometru zawodów.

Ponadto, analizując statystyki dotyczące zatrudnienia w sektorze wykorzystane zostaną dane wskazane przez Główny Urząd Statystyczny dla podmiotów, które deklarują prowadzenie działalności w ramach działu 80 PKD 2007.

KLUCZOWE ZAWODY I STANOWISKA

• ochrona fizyczna:

- pracownik ochrony mienia i osób
- kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej
- technik ochrony fizycznej osób i mienia
- audytor bezpieczeństwa fizycznego
- tester systemów bezpieczeństwa
- technik ochrony fizycznej osób i mienia
- kierownik ochrony fizycznej, kierownik patroli interwencyjnych
- pracownik ochrony - operator monitoringu
- pracownik ochrony imprez masowych
- pracownik ochrony specjalizujący się w konwojowaniu gotówki
- pracownik ochrony VIP-ów
- pracownik ochrony obiektu logistycznego
- doradca ds. ochrony fizycznej przestrzeni lądowej i powietrznej

KLUCZOWE ZAWODY I STANOWISKA - CD.

• systemy zabezpieczenia technicznego:

- instalator systemów alarmowych
- technik systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia
- specjalista do spraw audytu zabezpieczenia
- audytor systemów zabezpieczenia technicznego
- specjalista monitoringu systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia
- pracownik montażu elektronicznych urządzeń i systemów alarmowych sygnalizujących zagrożenie chronionych osób i mienia, oraz eksploatacji, konserwacji i naprawach w miejscach ich zainstalowania
- pracownik montażu urządzeń i środków mechanicznego zabezpieczenia oraz ich eksploatacji, konserwacji, naprawach i awaryjnym otwieraniu w miejscach zainstalowania
- inżynier ds. bezpieczeństwa technicznego obiektów infrastruktury krytycznej
- kwalifikowany pracownik zabezpieczenia technicznego
- projektant systemów alarmowych
- rzeczoznawca systemów technicznego zabezpieczenia osób i mienia
- projektant systemów ochrony przeciwpożarowej
- monter/konserwator systemów ochrony przeciwpożarowej
- rzeczoznawca do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych

• pozostałe obszary bezpieczeństwa i ochrony:

- audytor bezpieczeństwa prawnego
- specjalista do zgodności z wymogami UE oraz normami międzynarodowymi
- audytor bezpieczeństwa osobowego
- audytor ds. systemu zarządzania ciągłością działania
- pracownik ds. kontroli bezpieczeństwa
- analityk/specjalista ds. oceny ryzyka
- pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych
- inspektor ds. bezpieczeństwa teleinformatycznego
- administrator systemu niejawnego
- kierownik/pracownik kancelarii tajnej/niejawnej
- specjalista ds. obronnych
- specjalista ds. przygotowań pozamilitarnych
- specjalista ds. zarządzania kryzysowego
- inżynier ds. systemów wykrywania i unieszkodliwiania pojazdów bezzałogowych/autonomicznych (latających, lądowych i wodnych)
- manager ds. bezpieczeństwa
- detektyw
- specjalista ds. BHP
- inspektor BHP

Zatrudnienie w sektorze

STRUKTURA ZATRUDNIENIA W SEKTORZE

Według danych GUS, dotyczących zatrudnienia w ramach działu 80, PKD 2007, w sektorze pracuje 117 447 osób (stan na 31.07.2024). Zdecydowaną większość osób pracujących w sektorze stanowią mężczyźni.

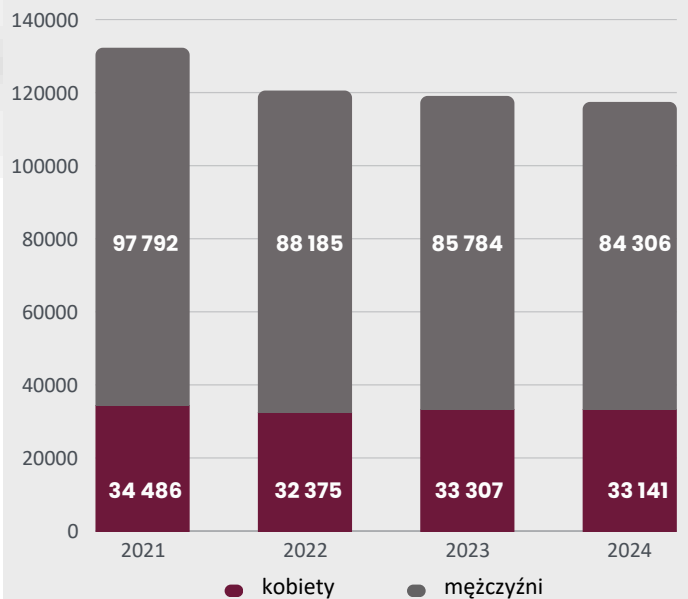
W 2022 roku zanotowano znaczący spadek liczby osób pracujących w sektorze w stosunku do roku poprzedniego, który najprawdopodobniej spowodowany był inwazją Rosji na Ukrainę w lutym 2022 roku i powrotem do Ukrainy zatrudnionych w sektorze obywateli tego kraju (w szczególności mężczyzn).

W kolejnych latach nadal widoczny jest spadek rok do roku zatrudnienia w sektorze, jednak jest on znacznie mniejszy. Wynika między innymi z takich trendów jak rozwój technologii, odchodzenie od ochrony fizycznej na rzecz zabezpieczeń technicznych, wzrost poczucia bezpieczeństwa.

Szerzej o trendach oddziaływujących na sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób w rozdziale „Trendy wpływające na sektor”.

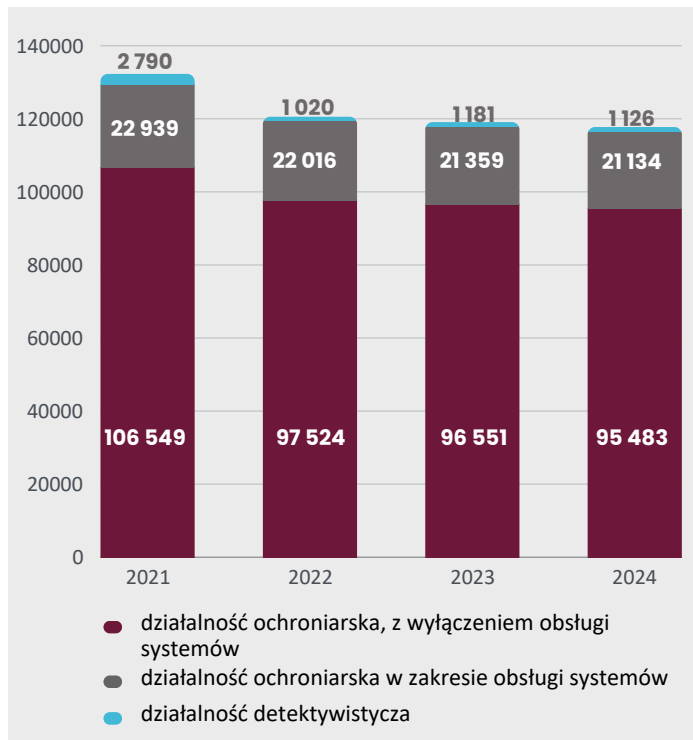
Analiza zatrudnienia w podziale na poszczególne podklasy PKD 2007 pozwala stwierdzić, że znaczną część sektora pod względem zatrudnienia, stanowią podmioty prowadzące działalność ochroniarską z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa.

Rys. 12. Pracujący w sektorze w podziale na płeć w latach 2021-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Pracujący w gospodarce narodowej.

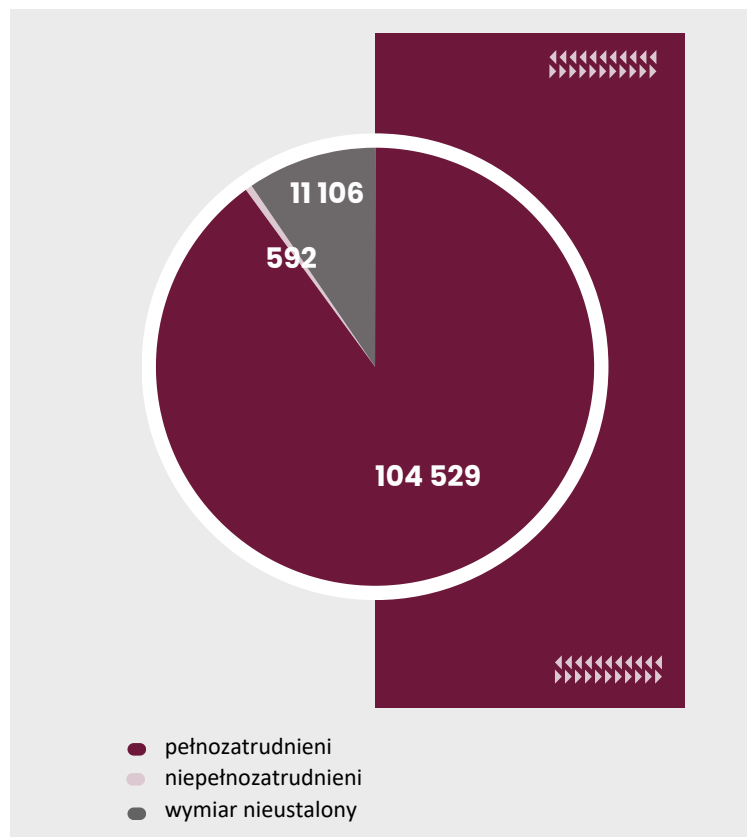
Rys. 13. Pracujący w sektorze w podziale na typ działalności (według działów PKD 2007) w latach 2021-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Pracujący w gospodarce narodowej.

Zdecydowaną większość osób zatrudnionych w sektorze stanowią osoby pełnozatrudnione, tj. osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia. Osoby pełnozatrudnione stanowią 89,9% zatrudnionych w sektorze.

Rys. 14. Pracujący w sektorze według czasu pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Pracujący w gospodarce narodowej.

Rys. 15. Pracujący w sektorze według miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Pracujący w gospodarce narodowej.

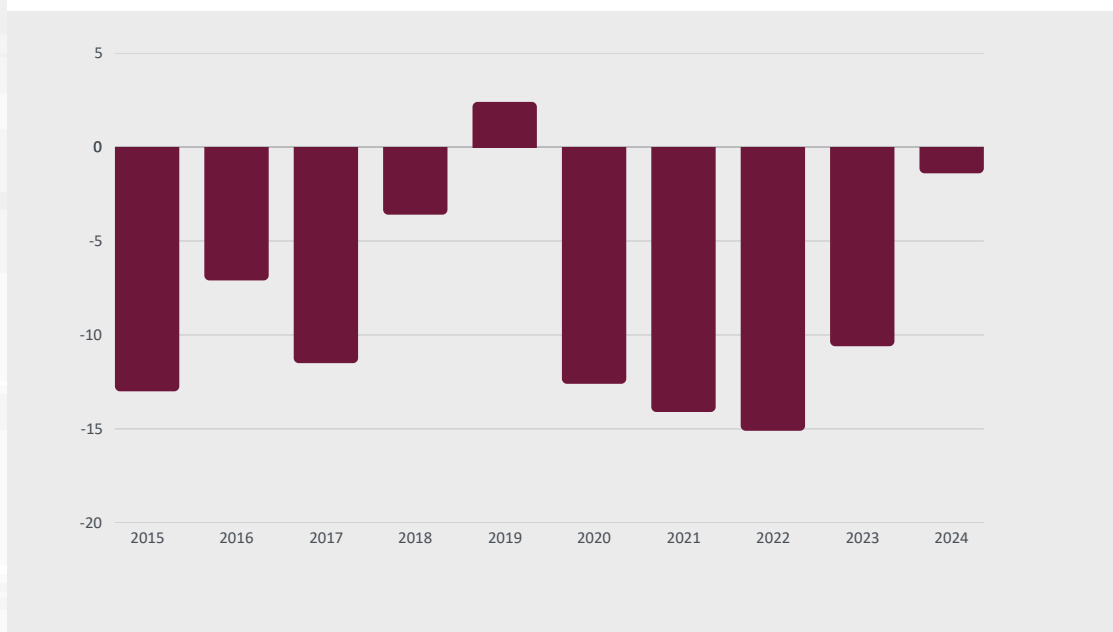
Rozkład terytorialny osób pracujących w sektorze (według miejsca zamieszkania) jest zbliżony do struktury terytorialnej przedsiębiorstw, jednak nie jest w stosunku do niego proporcjonalny. Najwięcej osób pracujących w sektorze mieszka w województwie mazowieckim, gdzie jest również zarejestrowanych najwięcej podmiotów. Zbliżona liczba osób zatrudnionych w sektorze mieszka w województwie śląskim, gdzie podmiotów deklarujących prowadzenie działalności według kodu 80 (PKD 2007) jest ponad pięciokrotnie mniej.

Badanie koniunktury w ostatnich 10 latach (przeprowadzane każdorazowo w styczniu danego roku) wskazuje, że więcej pracodawców w sektorze planuje zwalniać pracowników niż ich zatrudniać [25]. Jedynie w 2019 roku zanotowano w sektorze wzrost chęci pracodawców do zatrudniania pracowników. W kolejnych latach nastąpił gwałtowny spadek przewidywanego zatrudnienia w sektorze. Można przypuszczać, że spowodowane to było przede wszystkim niepewną sytuacją, związaną z takimi wydarzeniami jak np. pandemia COVID czy agresja Rosji na Ukrainę.

Niemniej jednak rosnące, w ostatnich latach, znaczenie bezpieczeństwa i ochrony widoczne jest również w skłonności pracodawców do zatrudniania. Pomimo, że w 2024 roku wskaźnik przewidywanego zatrudnienia nadal ma wartość ujemną, to widać jego wyraźny wzrost w stosunku do lat poprzednich.

Potwierdzają to prezentowane wcześniej dane dotyczące zatrudnienia w sektorze, gdzie spadek liczby zatrudnionych w sektorze jest coraz mniejszy.

Rys. 16. Przewidywane zatrudnienie w sektorze w latach 2015-2024

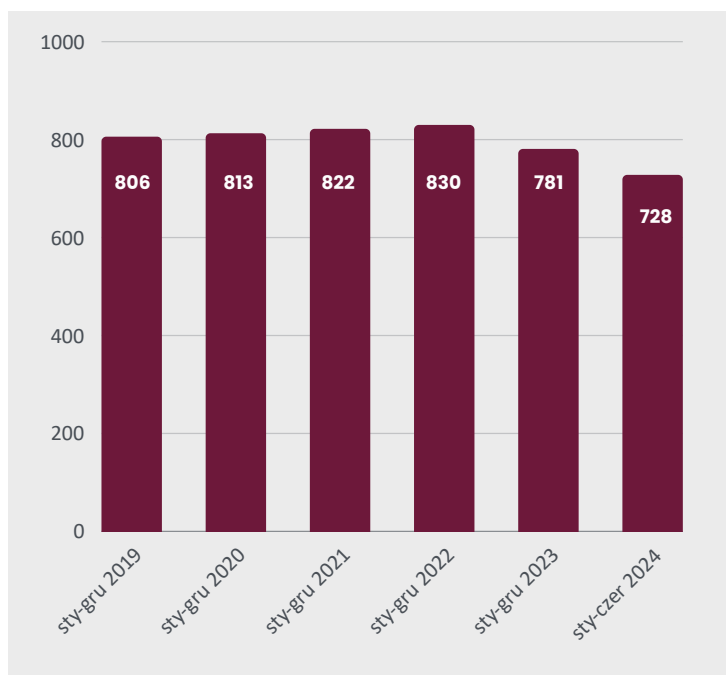
Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach.

[25] GUS. (2024 b). Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2024 (wrzesień 2024). <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/koniunktura/koniunktura/koniunktura-w-przetworstwie-przemyslowym-budownictwie-handlu-i-uslugach-2000-2024-wrzesien-2024,4,89.html>

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

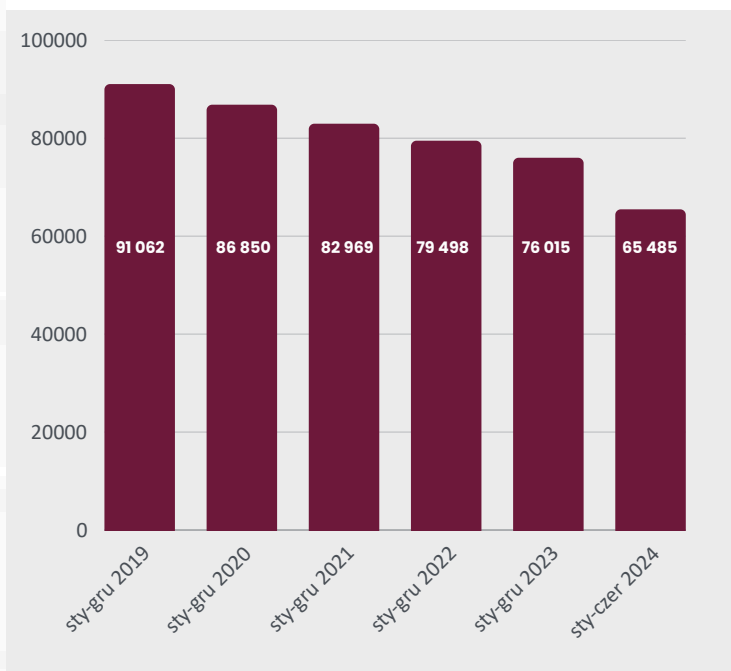
Sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób jest sektorem, w których odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród osób zatrudnionych jest bardzo wysoki. Według danych uzyskanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), w pierwszej połowie 2024 roku, dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnościami otrzymało w sektorze 728 podmiotów. Łącznie podmioty te otrzymały w 2024 roku dofinansowanie do wynagrodzeń 65 485 osób, co stanowi 55,6% osób zatrudnionych w sektorze (według kodu 80, PKD 2007).

Rys. 17. Unikalna liczba podmiotów, które otrzymały dofinansowanie z PFRON

Źródło: opracowanie własne na podstawie: pozyskane w trybie dostępu do informacji publicznej dane PFRON dotyczące podmiotów i pracowników działu 80 PKD 2007, za okres 2019-2024.

Rys. 18. Unikalna liczba pracowników z niepełnosprawnością, na które podmiot otrzymał dofinansowanie z PFRON

Źródło: opracowanie własne na podstawie: pozyskane w trybie dostępu do informacji publicznej dane PFRON dotyczące podmiotów i pracowników działu 80 PKD 2007, za okres 2019-2024.

W komunikacie PFRON z kwietnia 2024 roku, na który powołuje się Polski Związek Pracodawców Ochrona, w Polsce 32,5 tysiąca firm zatrudnia łącznie ponad 212,5 tysięcy osób z niepełnosprawnością [26]. Oznacza to, że sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób jest największym beneficjentem wsparcia przyznawanego firmom na zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Blisko 31% osób, na które zostało przyznane dofinansowanie z PFRON, zatrudnionych jest przez podmioty z tego sektora.

[26] PZPO (2024). Polski Związek Pracodawców Ochrona apeluje o waloryzację dopłat z PFRON. Ta branża jest szansą dla osób z niepełnosprawnością. <https://pzpochrona.pl/dla-mediow/polski-zwiazek-pracodawcow-ochrona-apeluje-o-waloryzacje-doplat-z-pfron-ta-branza-jest-szansa-dla-osob-z-niepelnosprawnoscia/>

Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest spadek, zarówno unikalnych podmiotów, które otrzymały dofinansowanie, jak i osób, których stanowiska pracy są w ten sposób wspierane. Może to wynikać z jednej strony z ogólnego spadku zatrudnienia w sektorze, z drugiej zaś z braku waloryzacji przyznawanego dofinansowania, co sprawia, że efekt zachęty do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami jest coraz mniejszy. Nie oznacza to jednak, że branża ochrony nie jest otwarta na zatrudnianie większej liczby osób z niepełnosprawnością. Ryszard Podgórski, członek zarządu Polskiego Związku Pracodawców Ochrona wskazuje, że w sektorze ochrony przybywa stanowisk związanych z obsługą monitoringu czy analizą danych, na których takie osoby mogą pracować [27].

”

„Duża grupa osób z niepełnosprawnością może z powodzeniem pracować w takiej roli. Mam tu na myśli osoby z wyższym wykształceniem, które są dokładne, potrafią się skupić i działać perfekcyjnie, więc znakomicie odnajdą się w działaniach wspieranych przez najnowsze technologie.”

RYSZARD PODGÓRSKI, CZŁONEK ZARZĄDU POLSKIEGO ZWIĄZKU PRACODAWCÓW OCHRONA

”

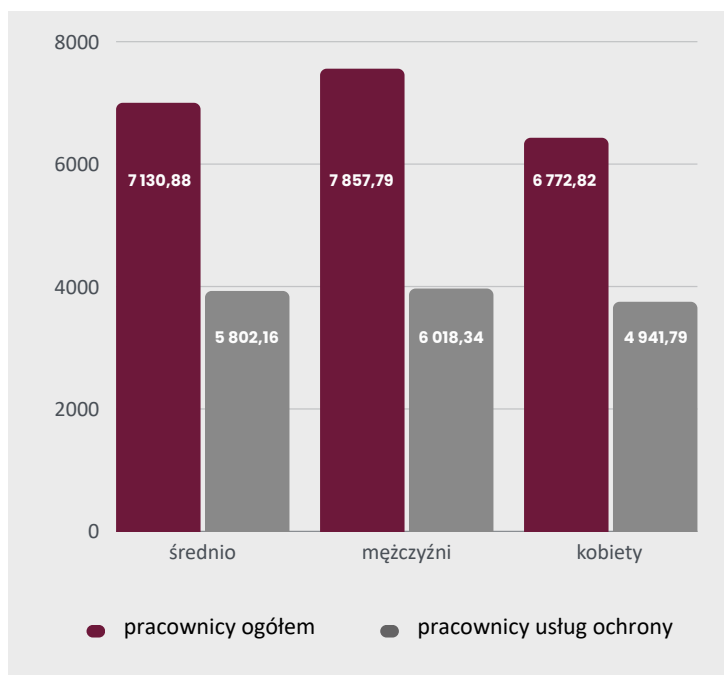

[27] Kędziński, R. (2024). Biją na alarm i apelują do rządu o środki dla tej grupy pracowników. <https://www.money.pl/pieniadze/bija-na-alarm-i-apeluja-do-rzadu-o-srodki-dla-tej-grupy-pracownikow-7021393923488672a.html>

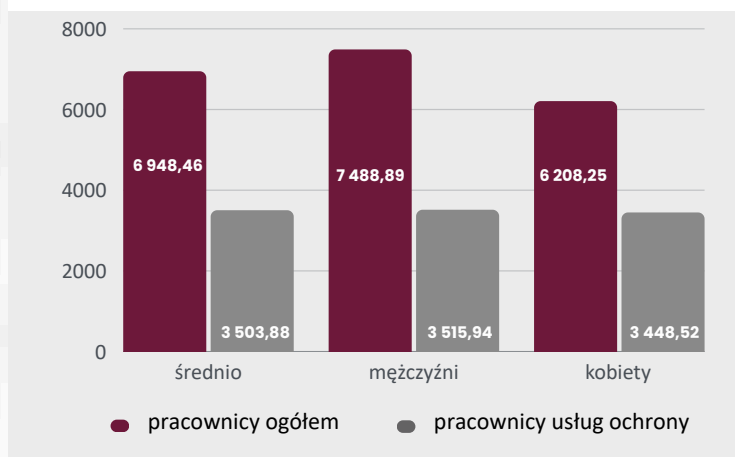
WYNAGRODZENIA W SEKTORZE

Według danych GUS (październik 2022) przeciętne wynagrodzenie brutto pracowników usług ochrony (grupa 54 Klasyfikacji Zawodów i Specjalności) wyniosło 5 802,16 złotych, co stanowi 81,4% średniego wynagrodzenia pracowników ogółem w gospodarce. W sektorze widoczna jest również dysproporcja zarobków kobiet i mężczyzn. Średnie wynagrodzenie brutto kobiet jest niższe o ponad 1 000,00 złotych od średniego wynagrodzenia mężczyzn świadczących usługi z zakresu ochrony.

Rys. 19. Przeciętne wynagrodzenie brutto w PLN

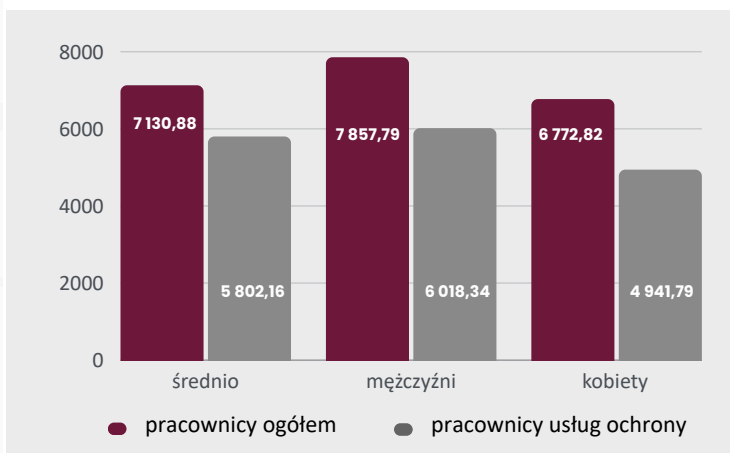

Rys. 20. Przeciętne wynagrodzenie brutto w PLN - sektor prywatny

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Pracujący w gospodarce narodowej.

Rys. 21. Przeciętne wynagrodzenie brutto w PLN - sektor publiczny

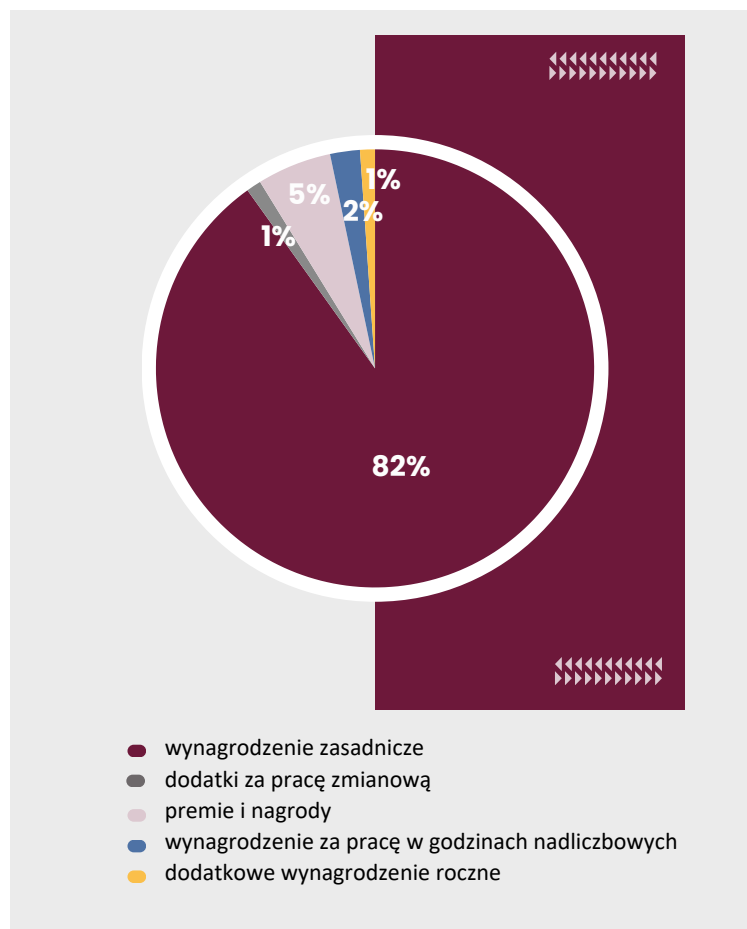

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Pracujący w gospodarce narodowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Pracujący w gospodarce narodowej.

Zdecydowanie wyższe (o prawie 40%) wynagrodzenia otrzymują pracownicy usług ochrony zatrudnieni w sektorze publicznym niż pracownicy sektora prywatnego. Zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym, mężczyźni otrzymują średnio wyższe wynagrodzenia niż kobiety, przy czym w sektorze prywatnym dysproporcja ta jest zdecydowanie mniejsza.

Rys. 22. Pracujący w sektorze według czasu pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GUS. Pracujący w gospodarce narodowej.

Przeciętne wynagrodzenie osoby zatrudnionej w sektorze składa się w większości z części zasadniczej wynagrodzenia (91%). Pozostałe elementy wynagrodzenia pracowników sektora stanowią wynagrodzenia za pracę nadliczbową, dodatki za pracę zmianową, premie i nagrody oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne.

DOSTĘPNOŚĆ PRACOWNIKÓW I MIEJSC PRACY W SEKTORZE

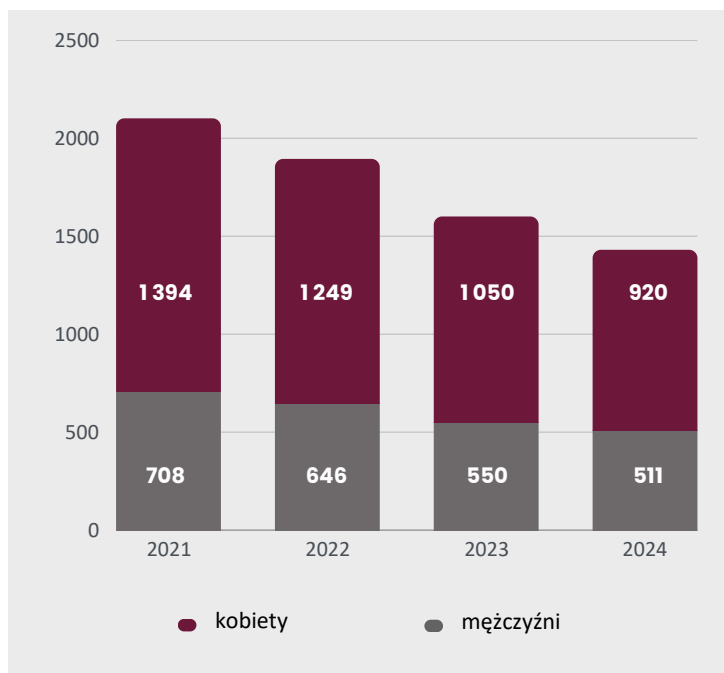
Analizę pod kątem dostępności pracowników i miejsc pracy w sektorze przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące Centralnego Systemu Analityczno-Raportowego CeSAR (dostęp za pośrednictwem portalu Barometr Zawodów) oraz w oparciu o informacje zebrane w czasie badania jakościowego, przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania. Przeanalizowano dane dotyczące dwóch grup zawodów: „pracownicy ds. BHP” oraz „pracownicy ochrony fizycznej” (szerzej wymienione grupy zawodów scharakteryzowano w podrozdziale „Stanowiska i zawody w sektorze”).

PRACOWNICY DS. BHP

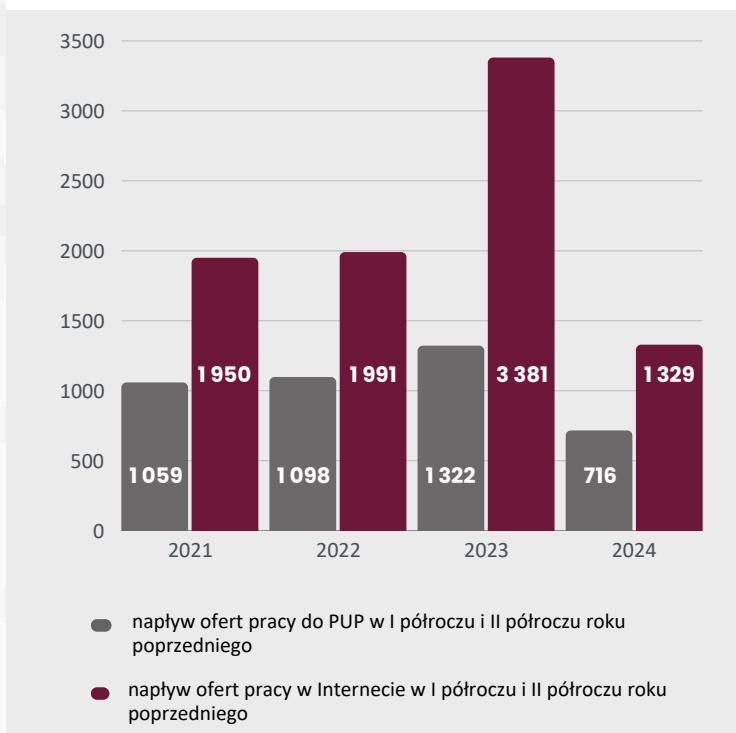
W przypadku grupy zawodów „pracownicy ds. BHP”, na dzień 30 czerwca 2024 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 1431 osób. To o 170 osób mniej niż w roku poprzednim i aż o 671 osób mniej niż w analogicznym okresie w roku 2021. Sukcesywny spadek liczby osób bezrobotnych w tej grupie zawodów obserwowany jest zarówno w odniesieniu do mężczyzn, jak i kobiet, przy czym kobiety stanowią niemalże dwukrotnie większą część ogółu osób zarejestrowanych jako bezrobotne w tej grupie zawodów.

Rys. 23. Zarejestrowani bezrobotni (stan na 30 czerwca 2024 r.) - pracownicy ds. BHP

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barometr Zawodów.

Rys. 24. Oferty pracy - pracownicy ds. BHP

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barometr Zawodów.

W przypadku grupy zawodów „pracownicy ds. BHP”, w poszczególnych latach, liczba ofert pracy w powiatowych urzędach pracy (PUP) jest niższa niż liczba zarejestrowanych bezrobotnych. Zdecydowanie więcej ofert pracy pojawia się natomiast w Internecie. W roku 2023 i 2024 liczba ofert w Internecie była ponad dwukrotnie większa niż liczba ofert zgłoszonych do urzędów pracy.

Analiza odpływu i napływu osób bezrobotnych w grupie zawodów „pracownicy ds. BHP” wskazuje, że w ostatnich trzech latach w rejestrach urzędów pracy odpływ bezrobotnych był większy niż ich napływ. Oznacza to, że stopniowo zmniejsza się liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających w rejestrach urzędów pracy.

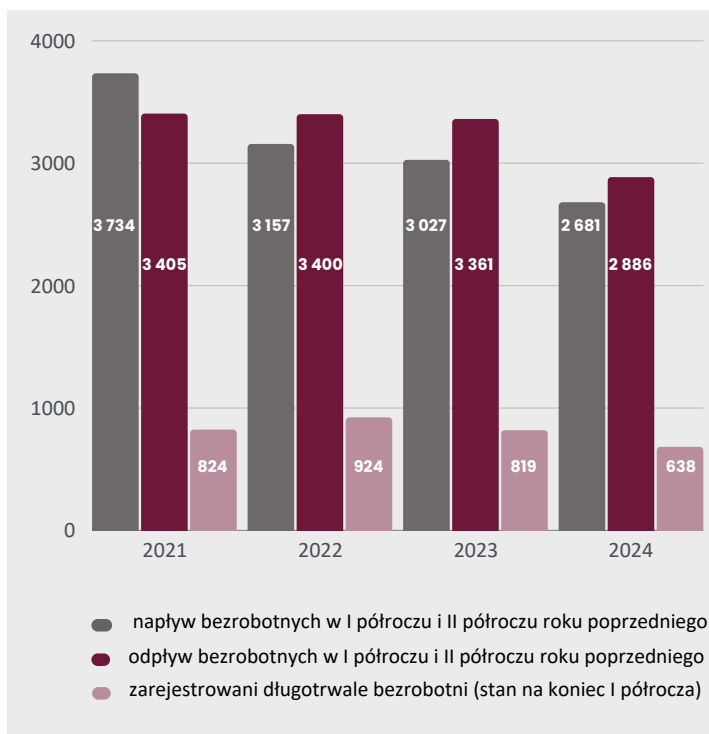
Prognoza z roku 2024, według Barometru zawodów, wskazuje, że na rynku pracy, w przeważającej liczbie powiatów, będzie utrzymywać się równowaga pomiędzy miejscami pracy a osobami chętnymi do pracy w grupie zawodów „pracownicy ds. BHP”. Równowaga miejsc pracy w stosunku do liczby kandydatów prognozowana jest w 368 powiatach, nadwyżka kandydatów w stosunku do miejsc pracy w 1 powiecie, natomiast deficyt w 9 powiatach. W 2 powiatach nie przeprowadzono oceny dla tej grupy zawodów.

Rys. 26. Prognoza zapotrzebowania na zawody na 2024 rok - pracownicy ds. BHP

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barometr Zawodów.

Rys. 25. Zarejestrowani bezrobotni (stan na 30 czerwca 2024 r.) - pracownicy ds. BHP

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barometr Zawodów.

Najczęściej wymienianymi przyczynami deficytu w zawodach z grupy „pracownicy ds. BHP” są:

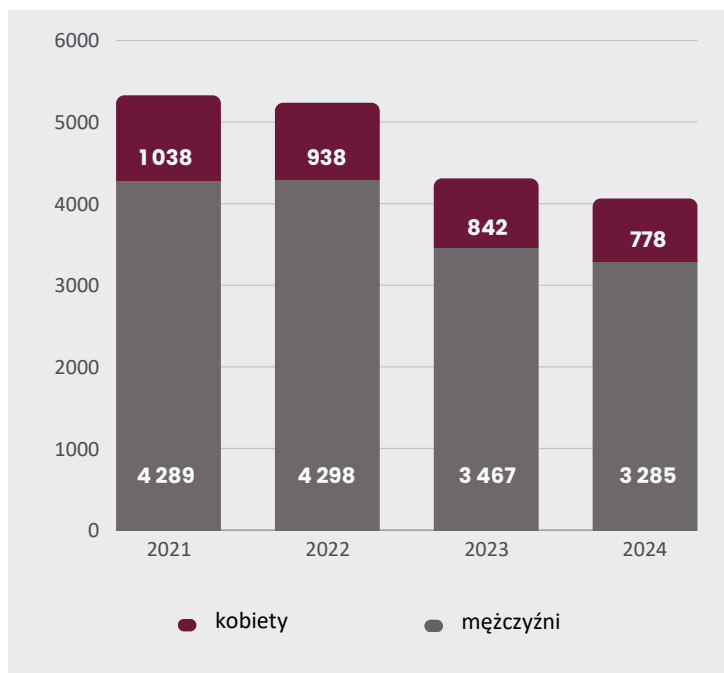
- nie spełnianie przez kandydatów wymagań pracodawcy,
- brak wystarczającej liczby kandydatów do pracy,
- niechęć kandydatów do pracy na etat,
- wymagania pracodawców dotyczące znajomości języków obcych,
- wymagania pracodawców znajomości języka angielskiego.

PRACOWNICY OCHRONY FIZYCZNEJ

Podobnie jak w przypadku grupy zawodów „pracownicy ds. BHP”, również w grupie zawodów „pracownicy ochrony fizycznej” obserwowany jest stopniowy spadek liczby bezrobotnych. (Jak wspomniano w podrozdziale “Stanowiska i zawody w sektorze”, według metodologii Barometru Zawodów, grupa zawodów „pracownicy ochrony fizycznej” obejmuje również m.in. zawody: Technik systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia oraz Pracownik obsługi monitoringu.)

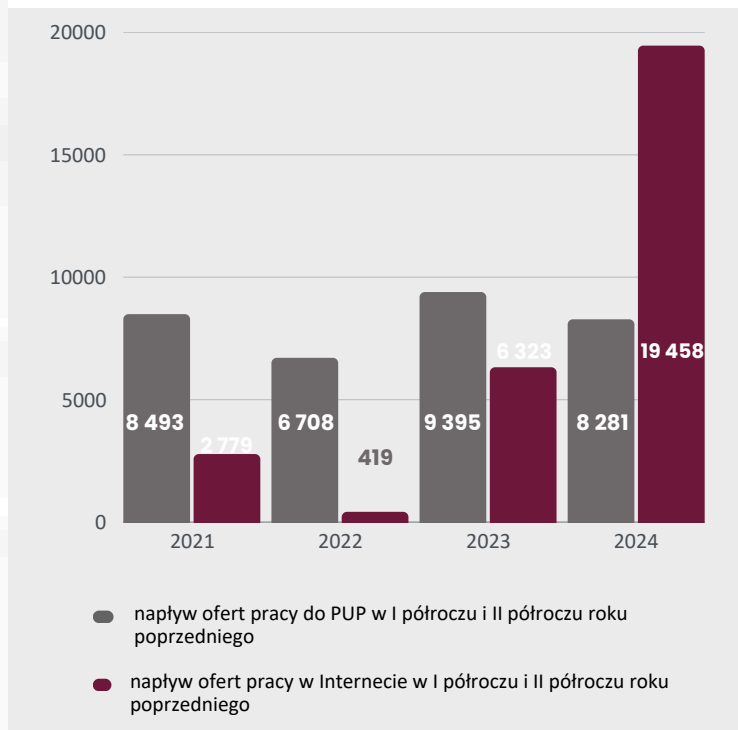
Na dzień 30 czerwca 2024 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 4 063 osoby. To o 246 osób mniej niż w roku poprzednim i aż o 1 264 osób mniej niż w analogicznym okresie w roku 2021.

Rys. 27. Zarejestrowani bezrobotni (stan na 30 czerwca 2024 r.) - pracownicy ochrony fizycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barometr Zawodów.

Rys. 28. Oferty pracy - pracownicy ochrony fizycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barometr Zawodów.

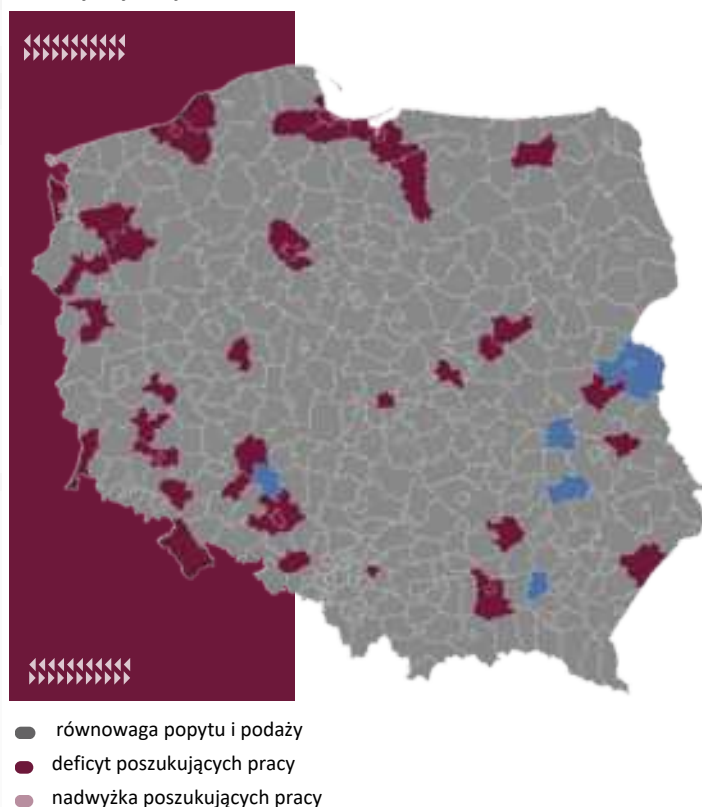
Sukcesywny spadek liczby osób bezrobotnych w tej grupie zawodów obserwowany jest zarówno w odniesieniu do mężczyzn, jak i kobiet, przy czym mężczyźni stanowią ponad czterokrotnie większą część ogółu osób zarejestrowanych jako bezrobotne w tej grupie zawodów.

W przypadku grupy zawodów „pracownicy ochrony fizycznej”, w poszczególnych latach, liczba ofert pracy w urzędach pracy jest wyższa niż liczba zarejestrowanych bezrobotnych. W latach 2021-2023 więcej ofert pracy zgłaszanych było w urzędach pracy niż zamieszczanych w Internecie. W 2024 odnotowano znaczący wzrost liczby ofert, które zamieszczone zostały w Internecie.

Analiza odpływu i napływu osób bezrobotnych w grupie zawodów „pracownicy ochrony fizycznej” wskazuje, że w ostatnich trzech latach w rejestrach urzędów pracy odpływ bezrobotnych był większy niż ich napływ. Oznacza to, że stopniowo zmniejsza się liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostających w rejestrach urzędów pracy.

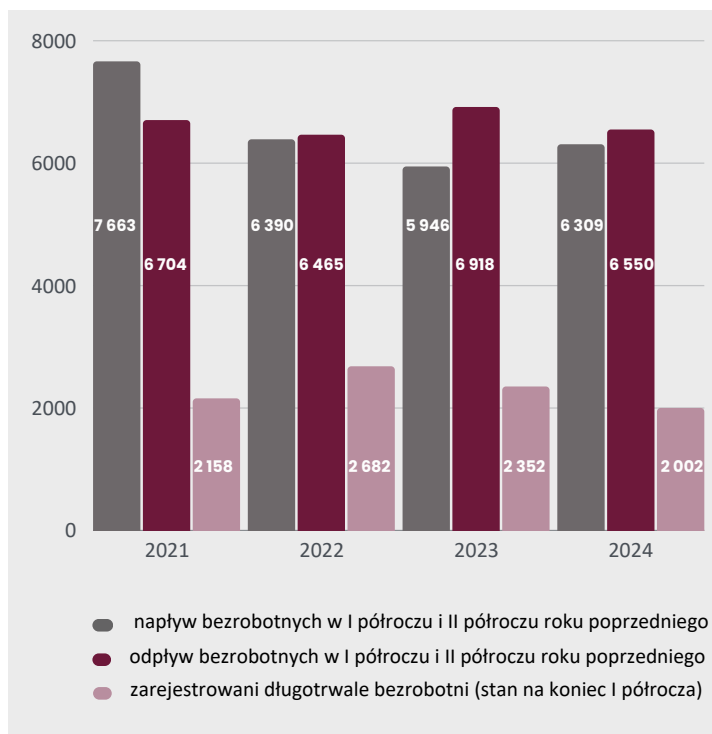
Prognoza z roku 2024, według Barometru zawodów, wskazuje, że na rynku pracy, w przeważającej liczbie powiatów, będzie utrzymywać się równowaga pomiędzy miejscami pracy a osobami chętnymi do pracy w grupie zawodów „pracownicy ochrony fizycznej”. Równowaga miejsc pracy w stosunku do liczby kandydatów występować będzie w 329 powiatach, nadwyżka kandydatów w stosunku do miejsc pracy wystąpi w 7 powiatach, natomiast deficyt w 44 powiatach.

Rys. 30. Prognoza zapotrzebowania na zawody na 2024 rok - pracownicy ochrony fizycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barometr Zawodów.

Rys. 29. Zarejestrowani bezrobotni (stan na 30 czerwca 2024 r.) - pracownicy ds. BHP

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Barometr Zawodów.

Najczęściej wymienianymi przyczynami deficytu w zawodach z grupy „pracownicy ochrony fizycznej”:

- nie spełnianie przez kandydatów wymagań pracodawcy,
- nie spełnianie przez kandydatów wymagań pracodawcy - brak wymaganych uprawnień/doświadczenia zawodowego,
- nie spełnianie przez kandydatów wymagań pracodawcy - brak uprawnień do posiadania broni,
- nie spełnianie przez kandydatów wymagań pracodawcy - brak oświadczenia o niepełnosprawności,
- brak wystarczającej liczby kandydatów do pracy,
- kandydatom nie odpowiadają warunki pracy,
- niskopłatna praca w porównaniu do odpowiedzialności.

Obecnie rynek pracy w sektorze cechuje się równowagą pomiędzy potrzebami pracodawców, a dostępnymi na rynku pracy zasobami kadrowymi. Analiza trendów wynikających z danych dotyczących bezrobotnych, dostępnych ofert pracy, a także prognozy i badania koniunktury wskazują, że w kolejnych latach coraz mniej będzie zwolnień w sektorze, natomiast przybywać będzie miejsc pracy. Badani przedstawiciele sektora już teraz dostrzegają problem ze znalezieniem pracowników o odpowiednich kompetencjach, w tym pracowników posiadających stosowne uprawnienia, np. do posługiwania się bronią.

”

„Każdy dzisiaj pracodawca ma problem z dostępnością pracowników, szczególnie jeśli chodzi o pracowników fizycznych. Natomiast od kilku lat obserwujemy erozję pracowników i bardzo duży deficyt pracowników kwalifikowanych w szczególności z dostępem do broni. I to powoduje, że świadczenie usług staje się z roku na rok coraz trudniejsze.”

WYPOWIEDŹ UCZESTNIKA BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

„Nigdy nie udało się nam doprowadzić do takiego statusu inżynierów i techników, jacy zajmują się szeroko pojętą technologią bezpieczeństwa. Przynajmniej do takiego statusu, jaki mają inżynierowie budownictwa”

„W ciągu ostatnich kilkunastu lat doszło do zdeprecjonowania wartości bezpieczeństwa w naszym kraju i również pracy tych ludzi, którzy najczęściej pracowali za stawki minimalne i pewnie dzisiaj za takie pracują”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

Powoli pojawia się też problem związany z zaspokojeniem potrzeb pracodawców w zakresie pracowników zajmujących się zabezpieczeniem technicznym. Systemy technicznego zabezpieczenia stają się coraz powszechniejsze, niejednokrotnie zastępując ochronę fizyczną. Dlatego też, niezbędne są osoby, które będą specjalizować się w projektowaniu, montowaniu, a następnie eksploatacji takich systemów. Pracodawcy dostrzegają rosnące potrzeby sektora dotyczące wykwalifikowanych kadr. Jednocześnie jednak zwracają uwagę, że praca w sektorze często nie cieszy się uznaniem, co wynika z minimalnych wymagań stawianych przez pracodawców i niskiego poziomu wynagrodzeń na wielu stanowiskach charakterystycznych dla sektora.

UPRAWNIENIA I KWALIFIKACJE

- Uprawnienia do wykonywania zadań zawodowych
- Kwalifikacje w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji
- Potrzeby sektora w zakresie uprawnień i kwalifikacji

Uprawnienia do wykonywania zadań zawodowych

Jak wspomniano w rozdziale „Otoczenie prawne”, znaczna część działalności zawodowej wykonywanej w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób podlega

regulacjom. Dotyczą one zarówno przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą, polegającą na świadczeniu usług z zakresu zapewniania bezpieczeństwa i ochrony, jak również osób fizycznych wykonujących poszczególne zadania zawodowe.

Wskazanie wymagań w stosunku do osób w przepisach prawa ma na celu zapewnienie, że dane czynności wykonywać będą osoby posiadające określone kompetencje lub też spełniające inne warunki (np. niekaralność).

Poniżej przedstawiono uprawnienia do wykonywania zadań zawodowych mające zastosowanie w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, w podziale na uprawnienia w obszarze ochrony fizycznej i zabezpieczenia technicznego oraz wybrane uprawnienia wykorzystywane w pozostałych obszarach działania sektora.

UPRAWNIENIA W OBSZARZE OCHRONY FIZYCZNEJ I ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO

Uprawnienia związane z ochroną fizyczną oraz zabezpieczeniem technicznym są uregulowane przede wszystkim w Ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, Ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, Ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji oraz wydawanych na ich podstawie aktach wykonawczych. Szerzej przepisy regulujące działalność w sektorze przedstawiono w rozdziale „Otoczenie prawne”. Uprawnienia w obszarze ochrony fizycznej i zabezpieczenia technicznego uzyskuje się poprzez:

wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej,
wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego,
dopuszczenie do posiadania broni.

Zgodnie z art. 26 Ustawy o ochronie osób i mienia, wpis na **listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej** może uzyskać osoba, która:

- posiada obywatelstwo polskie lub obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- ukończyła 21 lat;
- ukończyła co najmniej gimnazjum lub ośmioletnią szkołę podstawową;
- ma pełną zdolność do czynności prawnych;

- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne i nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo;
- posiada nienaganną opinię wydaną przez właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania komendanta powiatowego Policji, sporządzoną na podstawie aktualnie posiadanych przez Policję informacji albo – w przypadku obywatela innego państwa – przez organ odpowiedniego szczebla i kompetencji tych państw, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby;
- posiada zdolność fizyczną i psychiczną do wykonywania zadań, stwierdzoną orzeczeniami lekarskim i psychologicznym;
- posiada przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomość przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia.

Wymagania dotyczące kompetencji osoby ubiegającej się o wpis na listę, przytoczone w pkt 8 powyżej, mogą być potwierdzone przez dokumenty potwierdzające posiadanie odpowiedniego wykształcenia formalnego (np. dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik ochrony fizycznej osób i mienia) jak też ukończenie określonych w Ustawie o ochronie osób i mienia szkoleń lub kursów. Kwestia sposobów nabywania kompetencji przez osoby zatrudnione w sektorze została szerzej omówiona w rozdziale „Kształcenie na potrzeby sektora”.

Zgodnie z art. 27 Ustawy o ochronie osób i mienia, na **listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego** może być wpisana osoba, która:

- ukończyła 18 lat;
- posiada obywatelstwo polskie lub obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym
- ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne i nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo;
- posiada nienaganną opinię wydaną przez właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania komendanta powiatowego Policji, sporządzoną na podstawie aktualnie posiadanych przez Policję informacji albo – w przypadku obywatela innego państwa – przez organ odpowiedniego szczebla i kompetencji tych państw, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby;
- posiada zdolność fizyczną i psychiczną do pracy stwierdzoną orzeczeniem lekarskim;
- posiada wykształcenie co najmniej zawodowe techniczne o specjalności elektronicznej, elektrycznej, łączności, mechanicznej, informatycznej lub ukończyła kurs pracownika zabezpieczenia technicznego albo została przyuczona do wymienionych zawodów na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle.

Spełnienie wymagań dotyczących kompetencji osoby ubiegającej się o wpis na listę, przedstawione w pkt 7 powyżej, można udowodnić zarówno przez dokumenty potwierdzające posiadanie odpowiedniego wykształcenia formalnego (np. dyplom potwierdzający wykształcenie co najmniej zawodowe techniczne o jednej ze wskazanych specjalności), jak też nabycie kompetencji w drodze edukacji pozaformalnej, dzięki ukończeniu kursu pracownika zabezpieczenia technicznego. Szerzej o sposobach nabywania kompetencji przez osoby zatrudnione w sektorze, mowa jest w rozdziale „Kształcenie na potrzeby sektora”.

Na koniec 2023 roku na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej wpisanych było ponad 110 tysięcy osób, natomiast na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego wpisanych jest około 22 tysiące osób. W tabeli 4 przedstawiono kształtowanie się liczby osób wpisanych na obie listy w latach 2015-2023. Można zaobserwować stałe zwiększanie się liczby obu kategorii kwalifikowanych pracowników, przy czym zachowana jest w miarę stała proporcja - na liście kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej jest około 5 razy więcej osób niż na liście kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego.

Kolejnym uprawnieniem jest dopuszczenie do posiadania broni. Upoważnia ono osobę fizyczną do posługiwania się bronią należącą do podmiotu, np. do przedsiębiorstwa świadczącego usługi z zakresu ochrony osób i mienia, przy wykonywaniu zadań służbowych.

Dopuszczenie konkretnej osoby fizycznej do posiadania broni następuje w formie decyzji administracyjnej, wydawanej przez właściwego, ze względu na miejsce stałego pobytu zainteresowanej osoby, komendanta wojewódzkiego Policji. O wydanie dopuszczenia do posiadania broni może ubiegać się osoba, która:

- nie stanowi zagrożenia dla samego siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego,
- ma ukończone 21 lat,
- posiada miejsce stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- ma zdolność fizyczną i psychiczną do dysponowania bronią, stwierdzoną orzeczeniami lekarskim i psychologicznym, wydanymi przez upoważnionych lekarza i psychologa,

Tab. 4. Liczba osób wpisanych na listy kwalifikowanych pracowników sektora w latach 2015-2023.

Stan na	Liczba osób wpisanych na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej	Liczba osób wpisanych na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego
31.12.2015	90 059	17 405
31.12.2016	91 230	18 066
31.12.2017	92 943	18 633
31.12.2018	95 238	19 212
31.12.2019	95 413	19 644
31.12.2020	99 235	20 137
31.12.2021	103 323	20 801
31.12.2022	108 261	21 338
31.12.2023	112 459	22 039

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji.

- nie jest uzależniona od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych,
- nie jest skazana prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz za nieumyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu oraz przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.

Osoba wnioskująca o wydanie dopuszczenia do posiadania broni jest obowiązana zdać egzamin przed komisją powołaną przez właściwy organ Policji. Obejmuje on część teoretyczną dotyczącą znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania danej broni oraz praktyczne sprawdzenie umiejętności posługiwania się tą bronią.

WYBRANE UPRAWNIENIA W POZOSTAŁYCH OBSZARACH DZIAŁANIA SEKTORA

Zgodnie z definicją Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, przedstawioną w rozdziale „Ogólna charakterystyka sektora”, w zakres sektora Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób można zaliczyć również między innymi działania ratownicze, zadania pełnione przez służby bezpieczeństwa i higieny pracy czy też czynności wykonywane przez inspektorów ochrony przeciwpożarowej. Wykonywanie tych zadań wymaga posiadania specjalnych uprawnień.

Do podjęcia pracy w poszczególnych zawodach ratowniczych wymagane jest spełnienie wymagań określonych w stosownych przepisach. Przykładowo, w odniesieniu do ratownika wodnego zostały one opisane w Ustawie z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. 2023 poz. 714.) i aktach wykonawczych. Osoba chcąc podjąć pracę jako ratownik wodny musi m.in. ukończyć szkolenie ratowników wodnych.

Wymagania wobec osób wykonujących zadania w ramach służb bezpieczeństwa i higieny pracy reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 1997 nr 109 poz. 704). Wskazuje ono m.in., że inspektorem bezpieczeństwa i higieny pracy może być osoba posiadająca co najmniej wykształcenie średnie w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy, natomiast od specjalisty wymagane jest wyższe wykształcenie o kierunku lub specjalności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy albo ukończone studia podyplomowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Kwestie wymagań i warunków uzyskiwania kwalifikacji przez inspektorów ochrony przeciwpożarowej reguluje Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 2024 poz. 275, 1222). Pracę w zawodzie inspektora ochrony przeciwpożarowej może wykonywać osoba z wykształceniem co najmniej średnim, która ukończyła szkolenie inspektorów ochrony przeciwpożarowej.

Kwalifikacje w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Zintegrowany System Kwalifikacji integruje kwalifikacje nadawane w Polsce w ramach różnych systemów.

W dostępnej publicznie bazie, Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji, znajdują się m.in. kwalifikacje uregulowane, wolnorynkowe, sektorowe oraz nadawane w ramach edukacji formalnej. Kwestie związane m.in. ze standardem opisu kwalifikacji, zasadami włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz obowiązkami zaangażowanych podmiotów określa Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2020.226), dalej: Ustawa o ZSK.

Zgodnie z Ustawą o ZSK, kwalifikacja to „zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący”.

KWALIFIKACJE UREGULOWANE

Kwalifikacja uregulowana jest to kwalifikacja ustanowiona odrębnymi przepisami, której nadawanie odbywa się na zasadach określonych w tych przepisach, z wyłączeniem kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty oraz systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Kwalifikacja taka może zostać włączona do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji przez ministra właściwego, o ile spełnia warunki określone w Ustawie o ZSK.

Na chwilę obecną do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji nie włączono żadnej kwalifikacji uregulowanej z obszaru sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Istnieje natomiast wiele przepisów prawnych określających wymagania wobec osób wykonujących zadania zawodowe w obszarze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Zasadne wydaje się dokonanie przeglądu tych przepisów pod kątem możliwości włączenia wybranych z nich do ZSK w formie kwalifikacji uregulowanej. Mogłoby się to przyczynić do ich większej przejrzystości, a także, poprzez nadanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, ułatwić ich porównywanie między sobą. Przegląd wspomnianych przepisów powinien obejmować również zaproponowanie ewentualnych zmian mających na celu ich uspołnienie czy dostosowanie do aktualnie stosowanych rozwiązań i potrzeb rynku pracy. Proces ten powinien zostać dokonany we współpracy ministra właściwego, organizacji branżowych, podmiotów korzystających z usług w zakresie zapewniania bezpieczeństwa i ochrony mienia i osób (np. podmiotów zarządzających infrastrukturą krytyczną), przedstawicieli przedsiębiorców i ekspertów.

KWALIFIKACJE WOLNORYNKOWE I KWALIFIKACJE SEKTOROWE

Kwalifikacje wolnorynkowe to kwalifikacje nieuregulowane odrębnymi przepisami, odpowiadające na potrzeby społeczne lub potrzeby rynku pracy, nadawane przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, którym zostało nadane uprawnienie do certyfikowania danej kwalifikacji wolnorynkowej.

Kwalifikacje sektorowe to kwalifikacje o charakterze zawodowym nieuregulowane odrębnymi przepisami, odpowiadające na potrzeby danej branży lub sektora i uwzględniające ich specyfikę, nadawane przez podmioty prowadzące działalność statutową w obszarze danej branży lub sektora, którym zostało nadane uprawnienie do certyfikowania danej kwalifikacji sektorowej

Włączenie kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji jest dyktowane zidentyfikowaniem bieżących lub prognozowanych potrzeb społecznych lub potrzeb rynku pracy. Po zakończeniu procedury włączenia kwalifikacji do ZSK każdy, spełniający opisane w niej kryteria, podmiot rynkowy może wystąpić o przyznanie mu statusu Instytucji Certyfikującej. Obecnie (stan na styczeń 2025 roku) do ZSK włączono 9 kwalifikacji wolnorynkowych z obszaru sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób.

Rolę ministra właściwego pełni dla nich Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. Dla 7 z tych kwalifikacji wyznaczone zostały Instytucje Certyfikujące i od 1 stycznia 2024 roku kwalifikacje te mają status kwalifikacji funkcjonujących. Oznacza to, że osoby zainteresowane uzyskaniem certyfikatu tych kwalifikacji mogą zgłaszać się do Instytucji Certyfikujących i przystępować do procesu walidacji. Kwalifikacje można przeglądać w elektronicznym Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji [28].

Włączone kwalifikacje dotyczą kompetencji związanych z wykonywaniem zabezpieczeń przeciwpożarowych - systemów sygnalizacji pożarowej, dźwiękowych systemów ostrzegawczych, stałych urządzeń gaśniczych wodnych i gazowych. Do ZSK włączono cztery kwalifikacje związane z projektowaniem tych systemów oraz cztery związane z montażem i konserwacją poszczególnych instalacji. W ZSK funkcjonuje ponadto kwalifikacja dotycząca kompetencji związanych z montowaniem i konserwacją autonomicznych czujek: tlenu węgla, dymu, ciepła i gazu.

Tabela 5 zawiera zestawienie kwalifikacji wolnorynkowych z obszaru sektora włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, wraz z informacjami na temat m.in. daty ich włączenia do ZSK, daty rozpoczęcia funkcjonowania w ZSK i ustanowionej dla nich Instytucji Certyfikującej.

Tab. 5. Kwalifikacje wolnorynkowe z obszaru działania sektora włączone do ZSK

Nazwa kwalifikacji	Data włączenia do ZSK	Poziom PRK	Status w ZSK/ Data rozpoczęcia funkcjonowania kwalifikacji w ZSK	Instytucja Certyfikująca	Liczba wydanych certyfikatów
Projektowanie zabezpieczeń przeciwpożarowych - stałe urządzenia gaśnicze wodne (SUG-W)	2023-06-30	6	włączona	n/d	n/d
Montaż i konserwacja zabezpieczeń przeciwpożarowych - stałe urządzenia gaśnicze wodne (SUG-W)	2023-06-30	3	włączona	n/d	n/d
Projektowanie zabezpieczeń przeciwpożarowych – dźwiękowe systemy ostrzegawcze (DSO)	2019-05-21	6	włączona funkcjonująca 2024-01-01	Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszowskiego Państwowy Instytut Badawczy	0
Montaż i konserwacja zabezpieczeń przeciwpożarowych – dźwiękowe systemy ostrzegawcze (DSO)	2019-05-21	3	włączona funkcjonująca 2024-01-01	Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszowskiego Państwowy Instytut Badawczy	0
Projektowanie zabezpieczeń przeciwpożarowych – systemy sygnalizacji pożarowej (SSP) i sterowania urządzeniami przeciwpożarowymi	2019-05-21	6	włączona funkcjonująca 2024-01-01	Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszowskiego Państwowy Instytut Badawczy	0
Montaż i konserwacja zabezpieczeń przeciwpożarowych – systemy sygnalizacji pożarowej (SSP) i sterowania urządzeniami przeciwpożarowymi	2019-05-21	4	włączona funkcjonująca 2024-01-01	Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszowskiego Państwowy Instytut Badawczy	0
Projektowanie zabezpieczeń przeciwpożarowych – stałe urządzenia gaśnicze gazowe (SUG-G)	2019-05-21	6	włączona funkcjonująca 2024-01-01	Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszowskiego Państwowy Instytut Badawczy	0
Montaż i konserwacja zabezpieczeń przeciwpożarowych – stałe urządzenia gaśnicze gazowe (SUG-G)	2019-05-21	3	włączona funkcjonująca 2024-01-01	Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszowskiego Państwowy Instytut Badawczy	0
Montaż i konserwacja autonomicznych czujek: tlenku węgla, dymu, ciepła i gazu	2019-05-21	2	włączona funkcjonująca 2024-01-01	Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszowskiego Państwowy Instytut Badawczy	68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji oraz danych Instytutu Badań Edukacyjnych pozyskanych w trybie dostępu do informacji publicznej.

Ponadto, zostały przygotowane opisy i wnioski o włączenie do ZSK kwalifikacji: „Projektowanie systemów zabezpieczeń”, „Montowanie, wykonywanie przeglądów i konserwacji systemów zabezpieczeń obiektów” oraz „Dozorowanie mienia”, natomiast kwalifikacje te nie zostały włączone do ZSK.

Wśród funkcjonujących w ZSK kwalifikacji z obszaru sektora są kwalifikacje włączone w 2019 roku. Uzyskały one status kwalifikacji funkcjonujących na początku 2024 roku, jednak w przypadku 6 z nich, nie wydano jeszcze ani jednego certyfikatu. Biorąc pod uwagę, zaistniałe od chwili włączenia tych kwalifikacji do ZSK, zmiany wykorzystywanych technologii oraz zmiany legislacyjne i organizacyjne, wydaje się zasadne przeprowadzenie analizy aktualności tych kwalifikacji. Możliwe bowiem, że powodem braku zainteresowania tymi kwalifikacjami jest ich nieadekwatność do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Zgodnie z art. 27 Ustawy o ZSK, Minister właściwy dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej, nie rzadziej niż raz na dziesięć lat, jest zobowiązany dokonać jej przeglądu, w wyniku którego, może ją zmodyfikować. Zapisy Ustawy o ZSK pozwalają jednak, aby w przypadkach uzasadnionych potrzebami społeczno-gospodarczymi minister dokonał takiego przeglądu wcześniej niż przed upływem 10 lat.

Organizacje branżowe lub Sektorowa Rada ds. Kompetencji mogłyby, po przeprowadzeniu analizy kwalifikacji z obszaru sektora i konsultacjach z przedstawicielami środowiska branżowego, wnioskować do Ministra właściwego o wcześniejsze dokonanie, w trybie Ustawy o ZSK, przeglądu wybranych kwalifikacji wolnorynkowych. Byłoby to szczególnie zasadne w sytuacji, gdy nie będzie prowadzona ich certyfikacja. Przyczyniłoby się to do ich jakości i adekwatności do potrzeb rynku pracy.

KWALIFIKACJE NADAWANE W RAMACH EDUKACJI FORMALNEJ

Ponadto w ZSK znajdują się kwalifikacje nadawane w ramach edukacji formalnej (kwalifikacje nadawane w ramach szkolnictwa branżowego, kwalifikacje nadawane w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki - studia pierwszego i drugiego stopnia, studia podyplomowe). Szczegóły dotyczące kształcenia formalnego na potrzeby sektora opisano w kolejnym rozdziale.

Potrzeby sektora w zakresie uprawnień i kwalifikacji

Określone w Ustawie o ochronie osób i mienia uprawnienia dotyczą dwóch grup osób - pracowników ochrony fizycznej oraz pracowników zabezpieczenia technicznego.

Przedstawiciele sektora zwracają jednak uwagę na konieczność uwzględnienia współczesnego rozumienia procesów związanych z zapewnianiem bezpieczeństwa i ochroną oraz dostosowania przepisów dotyczących kompetencji pracowników do aktualnych rozwiązań organizacyjnych i wykorzystywanych technologii.

Podkreślają również, że konieczne jest zweryfikowanie i uporządkowanie przepisów dotyczących uprawnień wymaganych do wykonywania czynności z zakresu zapewniania bezpieczeństwa i ochrony osób i mienia pod kątem sposobu uzyskiwania różnych uprawnień. Przepisy z jednej strony powinny zapewnić rzetelną weryfikację określonych przepisami wymogów, z drugiej zaś, nie ograniczać nadmiernie dostępu i zapewnić dopływ do sektora pracowników posiadających potrzebne uprawnienia.

Analiza zagadnień związanych z uprawnieniami dla osób wykonujących poszczególne czynności mogłaby też stanowić jeden z istotnych elementów dyskusji związanej z określaniem typowych dla sektora procesów i zadań zawodowych. Pozwoliłoby to doprecyzować zakres sektora i określić punkty styku z innymi sektorami (np. z sektorem opieki zdrowotnej w zakresie czynności wchodzących w obszar działań związanych z ratownictwem medycznym).

„Jeśli chcielibyśmy certyfikować pracowników ochrony fizycznej, ochrony osobistej, ochrony obiektów (...) mamy 5 certyfikatów do wydania. I żeby je wydać musimy określić kompetencje, które oni muszą mieć i to byłaby bardzo długa litania. (...) takie listy kompetencji są bardzo długie (...) Jeśli udałoby się je określić, a następnie wymagać, żeby przeszedł kurs, a następnie przeszedł egzamin certyfikujący go, to (...) my wiemy, że jest kompetentny.”

WYPOWIEDŹ UCZESTNIKA BADANIA JAKOŚCIOWEGO

W związku z zachodzącymi zmianami w zakresie działań realizowanych w sektorze, istotne jest też podejmowanie dyskusji nad wskazywaniem wśród nich tych, których wykonywanie wymaga posiadania uprawnień określonych przepisami prawa. W odniesieniu do pozostałych, formalne potwierdzenie posiadania przydatnych do ich wykonywania kompetencji mogłoby być dobrowolne i stanowić dobrą praktykę. Wykorzystane do tego mogłyby być rozwiązania dostępne w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, w formie kwalifikacji wolnorynkowych lub sektorowych. Warto byłoby rozważyć podjęcie współpracy przez przedstawicieli różnych grup interesariuszy w celu monitorowania potrzeb sektora w tym zakresie, tak aby uprawnienia i kwalifikacje w sektorze stanowiły spójny i przejrzysty system.

KSZTAŁCENIE NA POTRZEBY SEKTORA

- Kształcenie formalne - szkolnictwo branżowe
- Kształcenie formalne - szkolnictwo wyższe
- Edukacja pozaformalna - kursy i szkolenia

Przygotowanie osób do wykonywania zadań zawodowych w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób odbywa się zarówno w toku kształcenia formalnego, edukacji pozaformalnej jak też uczenia się nieformalnego, realizowanego poza edukacją formalną i pozaformalną, m.in. w miejscu pracy, ale też podczas innych aktywności. W dalszej części rozdziału skupiono się na edukacji formalnej oraz pozaformalnej i przedstawiono możliwości przygotowania do pracy w sektorze oferowane w ramach szkolnictwa branżowego oraz wyższego oraz podczas kursów i szkoleń. Elementy te poddano następnie analizie w celu sformułowania ewentualnych rekomendacji, które mogłyby przyczynić się do lepszego dopasowania kompetencji pracowników i kandydatów do pracy do potrzeb rynku pracy w sektorze.

Kształcenie formalne - szkolnictwo branżowe

Edukacja formalna branżowa, na poziomie szkół średnich, realizowana jest zgodnie z:

- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59),
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316) oraz
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 991).

Na potrzeby sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób kształcenie odbywa się w następujących zawodach:

- technik ochrony osób i mienia,
- technik bezpieczeństwa i higieny pracy.

Powyższe zawody są, na mocy Ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, ujęte w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji i stanowią kwalifikacje pełne, tj. kwalifikacje, które są nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty lub szkolnictwa wyższego po ukończeniu określonego etapu kształcenia. Dyplomy zawodowe w powyższych zawodach mogą otrzymać osoby, które ukończyły odpowiedni etap kształcenia (posiadają wykształcenie średnie lub średnie branżowe) oraz posiadają certyfikat odpowiednich kwalifikacji cząstkowych. W obu wymienionych wyżej zawodach wyodrębniono po jednej kwalifikacji cząstkowej.

Rys. 31. Szkoły kształcące w zawodzie Technik ochrony osób i mienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych FRSE.

Kształcenie w zawodzie „Technik ochrony osób i mienia” realizowane jest w szkołach policealnych. Na podstawie danych Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) [29], w Polsce w roku szkolnym 2023/2024 kształcenie w tym zawodzie realizowane było w 91 placówkach. Najwięcej z nich zlokalizowanych jest w województwie mazowieckim i wielkopolskim.

W zawodzie „Technik ochrony osób i mienia” wyodrębniono jedną kwalifikację cząstkową BPO.02 - Ochrona osób i mienia (od 2019). W tabeli 6 zawarto dane Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (CKE) dotyczące liczby osób, które przystąpiły w kolejnych sesjach do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w kwalifikacji BPO.02 oraz zdawalność poszczególnych części i całego egzaminu.

Tab. 6. Liczba osób przystępujących do egzaminu zawodowego w kwalifikacji BPO.02.

Sesja egzaminacyjna	Liczba osób przystępujących do egzaminu			Zdawalność			Liczba osób, które zdały cały egzamin
	część pisemna	część praktyczna	cały egzamin	część pisemna	część praktyczna	cały egzamin	
zima 2024	149	229	141	84,56%	55,02%	60,99%	86
lato 2024	385	417	369	84,94%	82,49%	74,25%	274
zima 2023	147	211	141	88,44%	44,08%	33,33%	47
lato 2023	469	516	437	90,62%	63,37%	62,70%	274
zima 2022	119	170	114	95,80%	81,76%	80,70%	92
lato 2022	471	486	454	92,57%	62,55%	62,78%	285
lato 2021	472	472	459	88,14%	64,83%	64,92%	298

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE.

[29] FRSE. (2024). Załącznik XIII: Wykaz szkół prowadzących kształcenie zawodowe w poszczególnych zawodach w roku szkolnym 2023-2024 do Regulaminu Konkursu „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)” - konkurs uzupełniający (II edycja), <https://www.frse.org.pl/kpo-bcu-wnioskowanie-nabór-uzupełniający-2-edycja>
 [30] CKE. (2023). Sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie. <https://cke.gov.pl/wyniki-egzaminow/egzamin-zawodowy-2/>

Kształcenie w zawodzie “Technik bezpieczeństwa i higieny pracy” również realizowane jest w szkołach policealnych. W Polsce w roku szkolnym 2023/2024 realizowane było w 625 placówkach. Najwięcej z nich zlokalizowanych jest w województwie mazowieckim, śląskim, i wielkopolskim.

W zawodzie “Technik bezpieczeństwa i higieny pracy” wyodrębniono jedną kwalifikację cząstkową BPO.01 - Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy (od 2019). W tabeli 7 zawarto dane dotyczące liczby osób, które przystąpiły w kolejnych sesjach do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w kwalifikacji BPO.01 oraz zdawalność poszczególnych części i całego egzaminu.

Rys. 32. Szkoły kształcące w zawodzie Technik bezpieczeństwa i higieny pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych FRSE.

Tab. 7. Liczba osób przystępujących do egzaminu zawodowego w kwalifikacji BPO.01.

Sesja egzaminacyjna	Liczba osób przystępujących do egzaminu			Zdawalność			Liczba osób, które zdały cały egzamin
	część pisemna	część praktyczna	cały egzamin	część pisemna	część praktyczna	cały egzamin	
zima 2024	4440	4970	4333	91,91%	46,36%	45,70%	1989
lato 2024	1987	3053	1917	93,05%	37,27%	40,38%	774
zima 2023	5298	5732	5171	91,81%	52,69%	53,03%	2742
lato 2023	2087	2794	1991	91,42%	37,62%	40,03%	797
zima 2022	4480	4810	4367	93,66%	45,18%	46,07%	2012
lato 2022	2335	3152	2262	92,34%	45,05%	47,75%	1080
zima 2021	2855	2823	2739	95,06%	49,03%	49,43%	1354
lato 2021	1217	1685	1152	91,54%	36,56%	38,63%	445

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE.

Oprócz osób posiadających tytuły zawodowe w wymienionych wyżej zawodach szkolnictwa branżowego w sektorze znajdują również zatrudnienie absolwenci innych kierunków kształcenia branżowego. Na szczególną uwagę zasługują te zawody z Klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które umożliwiają uzyskanie wpisu na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego [31].

Zgodnie z Art. 27, pkt. 2, ppkt.4 ustawy o ochronie osób i mienia na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego wpisuje się osobę, która: posiada wykształcenie co najmniej zawodowe techniczne o specjalności elektronicznej, elektrycznej, łączności, mechanicznej, informatycznej lub ukończyła kurs pracownika zabezpieczenia technicznego albo została przyuczona do wymienionych zawodów na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2020 r. poz. 2159).

W obecnych przepisach regulujących szkolnictwo branżowe nie funkcjonuje pojęcie specjalności wykształcenia technicznego. Natomiast w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego poszczególne zawody i kwalifikacje przypisane zostały do branż. Wśród nich są również takie, które zakresem mogłyby odpowiadać wymienionym w ustawie o ochronie osób i mienia specjalnościom, tj.:

- branża elektroenergetyczna (ELE),
- branża elektroniczno-mechatroniczna (ELM),
- branża teleinformatyczna (INF),
- branża mechaniczna (MEC),
- branża mechaniki precyzyjnej (MEP).

Niemniej jednak, obecne zapisy Ustawy o ochronie osób i mienia są nieadekwatne do aktualnych regulacji prawnych dotyczących szkolnictwa branżowego, przez co są one nieprecyzyjne i mogą powodować trudności związane z ich interpretacją.

W tabeli 8 zawarto spis kwalifikacji pełnych (zawodów), przypisanych do poszczególnych branż. Wśród nich są takie jak np. kowal czy blacharz (branża mechaniczna) albo złotnik-jubiler (branża mechaniki precyzyjnej), które nie wydają się być odpowiednie, aby przygotowywać do wykonywania zadań związanych z zabezpieczeniem technicznym. W tym zakresie istnieje konieczność zweryfikowania i uaktualnienia istniejących przepisów, w szczególności wymagań określonych w Ustawie o ochronie osób i mienia.

[31] Załącznik do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316).

Tab. 8. Kwalifikacje pełne według branż

Branża	Nazwa kwalifikacji pełnej	Kod kwalifikacji w ZRK
branża elektroenergetyczna (ELE)	Elektromechanik (od 2019)	12842
	Elektryk (od 2019)	12843
	Technik chłodnictwa i klimatyzacji (od 2019)	12844
	Technik elektryk (od 2019)	12845
	Technik energetyk (od 2019)	12846
	Technik urządzeń dźwigowych (od 2019)	12847
	Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej (od 2019)	12848
branża elektroniczno - mechatroniczna (ELM)	Automatyk (od 2019)	12849
	Elektronik (od 2019)	12850
	Mechatronik (od 2019)	12851
	Technik automatyk (od 2019)	12852
	Technik elektronik (od 2019)	12853
	Technik mechatronik (od 2019)	12854
	Technik robotyk (od 2021)	13898
branża teleinformatyczna (INF)	Monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych (od 2019)	12982
	Technik informatyk (od 2019)	12983
	Technik programista (od 2019)	12984
	Technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej (od 2019)	12985
	Technik teleinformatyk (od 2019)	12986
	Technik telekomunikacji (od 2019)	12987
	Technik tyfloinformatyk (od 2019)	12988
branża mechaniczna (MEC)	Blacharz (od 2019)	12887
	Kowal (od 2019)	12888
	Mechanik-monter maszyn i urządzeń (od 2019)	12889
	Monter systemów rurociągowych (od 2019)	12890
	Operator obrabiarek skrawających (od 2019)	12891
	Pracownik pomocniczy mechanika (od 2019)	12892
	Pracownik pomocniczy ślusarza (od 2019)	12893
	Ślusarz (od 2019)	12894
	Technik mechanik (od 2019)	12895
	Technik spawalnictwa (od 2019)	13839
branża mechaniki precyzyjnej (MEP)	Mechanik precyzyjny (od 2019)	12896
	Optyk-mechanik (od 2019)	12897
	Technik optyk (od 2019)	12898
	Zegarmistrz (od 2019)	12899
	Złotnik-jubiler (od 2019)	12900

Źródło: opracowanie własne na podstawie Klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.

Kształcenie formalne - szkolnictwo wyższe

Studia wyższe przygotowujące do pracy w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób obejmują zróżnicowane spektrum kierunków i specjalności. Są to zarówno studia oferujące kształcenie w dziedzinie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, studia prowadzone przez szkoły i uczelnie dla służb mundurowych oraz inne kierunki, głównie techniczne, których absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie w sektorze. Poniżej scharakteryzowano te trzy grupy.

STUDIA KIERUNKOWE Z ZAKRESU OCHRONY I BEZPIECZEŃSTWA MIENIA I OSÓB

Kierunkami studiów oferującymi przygotowanie do pracy w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, dotyczącymi bezpośrednio zagadnień związanych z zapewnianiem bezpieczeństwa i ochroną mienia i osób są między innymi kierunki takie jak [32]:

- Bezpieczeństwo,
- Bezpieczeństwo narodowe,
- Bezpieczeństwo państwa,
- Bezpieczeństwo wewnętrzne,
- Bezpieczeństwo publiczne,
- Administracja i bezpieczeństwo wewnętrzne,
- Bezpieczeństwo i prawo,
- Bezpieczeństwo i higiena pracy,
- Kryminologia

W ramach tych kierunków oferowane są specjalności takie jak:

- ochrona osób i mienia,
- ochrona obiektów, osób i mienia,
- detektywistyka i ochrona osób i mienia
- administrowanie bezpieczeństwem,
- bezpieczeństwo pracy,
- BHP i bezpieczeństwo obiektów,
- bezpieczeństwo obiektów i informacji,
- zarządzanie kryzysowe w regionie,
- Funkcjonariusz Służb Publicznych i Menedżer Bezpieczeństwa.

W całym kraju kierunki i specjalności studiów kształcące dla sektora bezpieczeństwa prowadzą liczne uczelnie nietechniczne, zwłaszcza posiadające wydziały bezpieczeństwa, lub uczelnie sprofilowane pod kątem bezpieczeństwa. Są wśród nich między innymi:

- Collegium Civitas w Warszawie,
- Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Gdyni,
- Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu,
- Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej,
- Uniwersytet Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie,
- Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim,
- Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego "Apeiron" w Krakowie,
- Uczelnia Biznesu i Nauk Stosowanych "Varsovia",
- Akademia WSB w Krakowie.

[32] W Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji, według stanu na wrzesień 2024, dla studiów I i II stopnia figurowało łącznie 656 kwalifikacji pełnych szkolnictwa wyższego w obszarze bezpieczeństwa, 25 kwalifikacji w zakresie kryminalistyki i 106 w zakresie kryminologii. Por: Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji.(2024). Kwalifikacje dostępne w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK). <https://kwalifikacje.gov.pl/k>

Wśród tych kierunków są zarówno studia I, jak i II stopnia. Zgodnie z Ustawą o ochronie osób i mienia, wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej może uzyskać osoba, która m.in. “posiada przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomość przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia”. O ile, zgodnie z Ustawą potwierdzeniem spełnienia tego wymogu są np. dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik ochrony fizycznej i mienia lub zaświadczenie o ukończeniu odpowiedniego kursu, to ukończenie studiów z tego zakresu na poziomie szkolnictwa wyższego nie jest wystarczające. Zgodnie z Ustawą o ochronie osób i mienia w zakresie weryfikacji spełnienia warunków uzyskania wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, dyplomy uczelni potwierdzają jedynie “przygotowanie teoretyczne w zakresie znajomości przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia”. Przygotowanie to potwierdza dyplom uczelni wyższej uzyskany w zakresie prawa, administracji publicznej, bezpieczeństwa narodowego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.

SZKOŁY I UCZELNIE DLA SŁUŻB MUNDUROWYCH

Zgodnie z Ustawą o ochronie osób i mienia dokumentami potwierdzającymi przygotowanie teoretyczne i praktyczne niezbędne do uzyskania wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej są między innymi:

- dyplomy lub świadectwa uczelni, szkół oficerskich lub podoficerskich Policji lub Straży Granicznej,
- świadectwo szkolenia zawodowego zakończone złożeniem egzaminu na pierwszy stopień podoficerski, chorążego lub oficerski Służby Więziennej wraz ze świadectwem szkolenia specjalistycznego w zakresie specjalizacji ochronnej w Służbie Więziennej.

Kształcenie w tym zakresie prowadzą poniższe podmioty.

- Szkoły policyjne:
 - Szkoła Policji w Katowicach,
 - Centrum Szkolenia Policji w Legionowie,
 - Szkoła Policji w Pile,
 - Szkoła Policji w Słupsku,
 - Akademia Policji w Szczytnie.
- Szkoły Straży Granicznej:
 - Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej,
 - Wyższa Szkoła Straży Granicznej
- Uczelnia Służby Więziennej:
 - Wyższa Szkoła Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie.

Przedstawiciele sektora zwracają uwagę, że byli funkcjonariusze służb mundurowych stanowią istotną grupę wśród pracowników w sektorze. Posiadane przez nich wykształcenie i doświadczenie daje im cenne przygotowanie do pracy w zakresie zapewniania bezpieczeństwa i ochrony. Dodatkowo, do pracy w sektorze predestynuje ich fakt, iż zgodnie z Ustawą o broni i amunicji, należą do grupy osób zwolnionych z obowiązku zdawania egzaminu w celu dopuszczenia do posiadania broni.

„Rozmawiając o tym sektorze, uwzględniamy dużą grupę funkcjonariuszy służb mundurowych (byłych), którzy w nim są. Jeśli mają doświadczenie, to z ich doświadczenia możemy korzystać.”

WYPOWIEDŹ UCZESTNIKA BADANIA JAKOŚCIOWEGO

W sektorze znajdują zatrudnienie nie tylko osoby z doświadczeniem w Policji, Straży Granicznej lub Służby Więziennej, ale też byli wojskowi. Osoby takie zdobywają wykształcenie w szkołach i uczelniach wojskowych, takich jak:

- Akademii wojskowe,
- Akademia Sztuki Wojennej,
- Wojskowa Akademia Techniczna,
- Akademia Marynarki Wojennej,
- Akademia Wojsk Lądowych,
- Lotnicza Akademia Wojskowa,
- Szkoła Podoficerska Wojsk Lądowych,
- Szkoła Podoficerska Sił Powietrznych,
- Szkoła Podoficerska Marynarki Wojennej.

INNE KIERUNKI STUDIÓW

Zatrudnienie w sektorze znajdują też absolwenci innych kierunków studiów. Zwłaszcza w obszarze związanym z zabezpieczeniem technicznym przydatne może być ukończenie studiów w dziedzinach takich jak:

- automatyka i robotyka,
- informatyka,
- mechanika i budowa maszyn,
- mechatronika,
- elektronika,
- telekomunikacja.

Kierunki z obszaru studiów technicznych dostępne są przede wszystkim w uczelniach prowadzących kształcenie o profilu technicznym, na przykład na politechnikach, ale również w uczelniach o niejednorodnych profilach. Uczelnie oferujące kierunki techniczne to np.:

- Politechnika Łódzka,
- Politechnika Gdańska,
- Politechnika Koszalińska,
- Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki,
- Politechnika Lubelska,
- Politechnika Świętokrzyska,
- Politechnika Warszawska,
- Politechnika Wrocławska,
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
- Uniwersytet Zielonogórski,
- Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie.

ZAPEWNIENIE ASPEKTU PRAKTYCZNEGO W TOKU EDUKACJI FORMALNEJ

Przedstawiciele sektora dostrzegają potrzebę zacieśnienia współpracy z uczelniami. Odpowiednie przygotowanie do pracy w sektorze wymaga zdobycia doświadczenia i umiejętności, co powinno być realizowane podczas praktyk. Praktyki te są obowiązkowe i mają określony w przepisach minimalny czas trwania (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz.U. 2016 poz. 1596), w przypadku kierunków praktycznych jest to łącznie co najmniej trzy miesiące na każdym z poziomów kształcenia). Przedstawiciele sektora zwracają jednak uwagę, że obecnie praktyki te nie spełniają swojej roli. Korzystne mogłoby się okazać nawiązanie ściślejszej współpracy między uczelniami a pracodawcami, identyfikacja dobrych praktyk w zakresie organizacji praktyk i staży oraz ich upowszechnianie. Warto też byłoby głębiej przeanalizować uwarunkowania organizacyjno-prawne i sposób realizacji praktyk i staży zawodowych, w celu identyfikacji barier utrudniających właściwą realizację części praktycznej kształcenia.

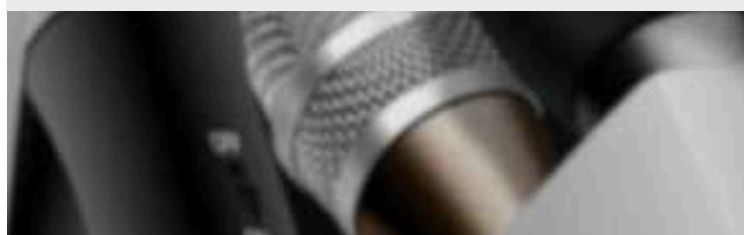
”

„Mamy kierunki praktyczne nakładające dosyć spory obszar wymagalnych praktyk. (...) na Bezpieczeństwie jako kierunku praktycznym mamy pół roku praktyk. (...) Problem jest taki, że te pół roku łatwiej jest zdobyć na studiach zaocznych, w pracy, np. w policji (...) Natomiast osoby, które mnie mają takich możliwości, to te praktyki są niewykonalne na dobrym poziomie.”

„Pracownik po studiach ma jakąś wiedzę teoretyczną, ale nie ma wiedzy praktycznej. Praktyki na uczelniach nie dają jednak tej wiedzy praktycznej. Rada może wskazywać, jak to zmienić. Taka rada mogłaby monitorować potrzeby zmian w zakresie przepisów prawa. Wydawać opinie czy sugestie wprowadzanych rozwiązań.”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

Kształcenie pozaformalne - kursy i szkolenia

Przygotowanie osób zainteresowanych do pracy w sektorze jest realizowane również poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach, czyli w drodze edukacji pozaformalnej. Poniżej przedstawiono szkolenia i kursy obowiązkowe, czyli takie które mogą być podstawą do uzyskania uprawnień lub też są wymaganą formą okresowego doskonalenia kompetencji pracowników oraz nieobowiązkowe działania rozwojowe podejmowane przez osoby zatrudnione w sektorze.

KURSY I SZKOLENIA DAJĄCE PODSTAWĘ DO WPISU NA LISTĘ KWALIFIKOWANYCH PRACOWNIKÓW OCHRONY FIZYCZNEJ

Ustawa o ochronie osób i mienia wskazuje kursy i szkolenia, których ukończenie może być podstawą do wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej. Są to:

- kursy organizowane przez ośrodki szkolenia Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu lub Służby Ochrony Państwa,

- kwalifikacyjne kursy zawodowe lub kursy umiejętności zawodowych lub inne kursy prowadzone przez publiczne i niepubliczne placówki i ośrodki potwierdzające przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomości przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia (realizowane zgodnie z przepisami Prawa oświatowego w ramach kształcenia ustawicznego),
- szkolenia lub kursy potwierdzające przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomości przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia prowadzone przez uczelnie.

Przepisy regulują również wymagania wobec tych szkoleń i kursów. Określone są one w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie wymagań w zakresie szkoleń i kursów potwierdzających przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomości przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia (Dz.U. 2013 poz. 1688). Zgodnie z nim, szkolenia i kursy prowadzone są w formie stacjonarnej i trwają co najmniej 245 godzin. Realizowane są w formie wykładów oraz zajęć praktycznych.

KURS DAJĄCY PODSTAWĘ DO WPISU NA LISTĘ KWALIFIKOWANYCH PRACOWNIKÓW ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO

Ustawa o ochronie osób i mienia, w art. 27 wskazuje, że jedną z możliwości potwierdzenia posiadania odpowiednich kompetencji wymaganych do wpisania na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego jest ukończenie kursu pracownika zabezpieczenia technicznego. Przepisy ustawy nie określają szczegółowych wymagań wobec tych kursów. Dostępne na rynku kursy trwają około 40 - 50 godzin. Realizowane są zarówno w formie stacjonarnej, mieszanej, jak i zdalnej - w czasie rzeczywistym lub jako e-learning.

W Załączniku 1 do Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej pt. "Standardy służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania infrastruktury krytycznej – dobre praktyki i rekomendacje" ukończenie kursu pracownika zabezpieczenia technicznego jest przywoływane jako możliwość zapewnienia odpowiednich standardów jakości wykonywania usług związanych z projektowaniem, instalowaniem, konserwacją i eksploatacją systemów zabezpieczeń technicznych.

KURSY DOSKONALĄCE DLA KWALIFIKOWANYCH PRACOWNIKÓW OCHRONY FIZYCZNEJ

Zgodnie z Ustawą o ochronie osób i mienia, kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej ma obowiązek co 5 lat przejść kurs doskonalący umiejętności. Kurs taki, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 stycznia 2016 r. w sprawie szczegółowej tematyki, formy oraz czasu trwania kursu doskonalącego umiejętności kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej (Dz.U. 2016 poz. 103) trwa co najmniej 40 godzin, obejmuje wykłady i zajęcia praktyczne.

- Kursy doskonalące prowadzą podmioty wskazane w Ustawie o ochronie osób i mienia, tj.:
- ośrodki szkolenia Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu lub Służby Ochrony Państwa,
- publiczne i niepubliczne placówki i ośrodki kształcenia ustawicznego (zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 117 ust. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe),
- uczelnie.

KURSY, SZKOLENIA I INNE FORMY NIEOBOWIĄZKOWYCH DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH

Niezależnie od obowiązkowych kursów i szkoleń, dla których wymagania określone są w przepisach prawa, na rynku oferowany jest szereg innych usług rozwojowych związanych z obszarem zapewniania bezpieczeństwa i ochrony mienia i osób. Usługi te realizowane są zarówno w formie stacjonarnej, jak i online. Oferowane są też szkolenia w formie e-learningu.

Wiele szkoleń związanych jest z konfiguracją i montażem różnego rodzaju systemów zabezpieczeń, oferowane są one często przez przedsiębiorstwa zajmujące się dystrybucją tego rodzaju urządzeń. Szkolenia dotyczą też wybranych zagadnień z obszaru zapewniania bezpieczeństwa oraz ochrony i mają na celu rozwój kompetencji w wybranej dziedzinie związanej z ochroną danego typu obiektu lub wykorzystania określonych technik.

Przykładowe dostępne na rynku szkolenia to m.in.:

- Projektowanie, montaż i konfiguracja profesjonalnych systemów alarmowych,
- Szkolenie dla instalatorów systemów zabezpieczeń,
- Systemy monitoringu wizyjnego,
- Instalacja i konfiguracja zaawansowanych systemów zapór drogowych,
- Automatyka bram rozwieranych i przesuwnych – konfiguracja szlabanów,
- Praktyczne warsztaty z systemów alarmowych,
- Systemy kontroli dostępu i automatyki budynkowej,
- Kurs pracownika zabezpieczenia technicznego,
- Kurs z zakresu ochrony danych osobowych i informacji niejawnych,
- Bezpieczeństwo teleinformatyczne w ochronie informacji niejawnych,
- Szkolenie z zakresu cyberbezpieczeństwa w systemach zabezpieczeń technicznych,
- Specjalista do spraw zarządzania kryzysowego,
- Zarządzanie bezpieczeństwem obiektów,
- Bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej,
- Plany ochrony fizycznej w zakresie zagrożeń terrorystycznych,
- Bezpieczeństwo obiektów handlowych,
- Taktyka działań interwencyjnych dla pracowników ochrony pełniących funkcję służb porządkowych organizatora imprezy masowej,
- Taktyka ochrony transportów,
- Kurs jazdy ofensywnej dla pracowników ochrony osób,
- Ochrona osób (Bodyguard Basic Skills),
- Warsztaty z taktyki i technik interwencji z użyciem elektroszokerów (taserów),
- Taktyka posługiwania się bronią długą i krótką – broń główna i zapasowa.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym, przedstawiciele sektora zostali poproszeni o podanie przykładowych tematów szkoleń, które w ich opinii są potrzebne pracownikom w sektorze i powinny być dofinansowane. Respondenci wskazali zagadnienia w obszarach związanych z wykorzystywanymi technologiami, ewolucją zagrożeń, wiedzą na temat zagadnień prawnych, kompetencjami związanymi z zarządzaniem bezpieczeństwem oraz znajomością procedur i umiejętnościami praktycznymi. Poniżej przedstawiono wybrane zagadnienia, które pojawiły się w odpowiedziach respondentów, w podziale na pięć obszarów tematycznych.

Wiedza i umiejętności techniczne, nowe technologie:

- projektowanie, instalowanie, odbiór, eksploatacja i konserwacja systemów zabezpieczeń technicznych,
- projektowanie elektronicznych systemów wspomagających ochronę fizyczną, konserwacja i eksploatacja tych systemów,
- projektowanie, instalowanie i konserwacja systemów ochrony przeciwpożarowej,
- obsługa i znajomość elektronicznych systemów zabezpieczeń,
- umiejętność posługiwania się nowoczesnym sprzętem do obserwacji i kontroli,
- wykorzystywanie systemów bezzałogowych do zapewnienia bezpieczeństwa, wykorzystanie systemów bezzałogowych do zabezpieczenia obiektu,

- wykorzystanie nowych technologii w elektronicznych systemach zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem systemów wizyjnych,
- administrowanie systemami alarmowymi, obsługa stacji monitorowania alarmów,
- nadzór, administrowanie, obsługa i eksploatacja systemów zarządzania bezpieczeństwem (SMS Security Management System) i systemów zarządzania budynkiem (BMS Building Management System),
- kurs pracownika zabezpieczenia technicznego,
- szkolenia z zakresu bhp, ochrony przeciwpożarowej.

Ewolucja zagrożeń:

- zagrożenia wynikające z rozwoju nowych technologii,
- zagrożenia hybrydowe,
- kompetencje w zakresie określania podatności infrastruktury (przede wszystkim Infrastruktury Krytycznej) na zagrożenia w cyberprzestrzeni i sposobów przeciwdziałania im,
- zagrożenia wynikające z użycia dronów, tworzenie procedur dotyczących incydentów z udziałem dronów,
- rozwiązania technologiczne i organizacyjne w odpowiedzi na nowe zagrożenia (np. wykorzystanie dronów, cyberbezpieczeństwo), w szczególności w dobie intensywnego rozwoju AI.

Zagadnienia prawne:

- nowe rozwiązania prawne w zakresie ochrony i bezpieczeństwa,
- znajomość Dyrektywy CER,
- ochrona danych osobowych,
- poufność dokumentacji projektowych i systemów technicznych,
- szkolenia z obszaru ochrony informacji niejawnych, szczególnie w obszarze funkcjonowania kancelarii tajnych, szkolenia dla pełnomocników ds. ochrony informacji niejawnych, szkolenia dla kierowników kancelarii tajnych,
- praktyczna znajomość prawa w zakresie techniki,
- zagadnienia prawne dotyczące incydentów z udziałem dronów,
- procedury i przepisy prawa krajowego oraz UE w zakresie możliwości wykorzystywania innowacyjnych rozwiązań technologicznych (AI, drony, cyberbezpieczeństwo), w tym w kontekście ochrony prywatności.

Zarządzanie bezpieczeństwem:

- kompetencje w zakresie zrozumienia potrzeb organizacji, co do systemu ochrony, kompetencje w zakresie oceny ryzyka, analizy zagrożeń i przełożeniem ich na właściwe tworzenie Opisów Przedmiotu Zamówienia i Programów Funkcjonalno-Użytkowych z uwzględnieniem wykorzystywania ekspertów z rynku zajmujących się np. oceną zgodności, certyfikacją, ryzykiem prawnym, itp.,
- kompetencje związane z określaniem wymagań w systemie zarządzania bezpieczeństwem dotyczących wszystkich składowych systemu,
- audyt jakości usługi ochrony,
- certyfikacja usług,

- projektowanie systemów zabezpieczeń i ich integracja,
- zarządzanie systemami ochrony technicznej i ich integracja,
- zarządzanie ryzykiem przy organizacji systemów zabezpieczeń technicznych,
- zarządzanie ryzykiem i postępowanie z ryzykiem w zabezpieczeniach technicznych infrastruktury,
- zarządzanie bezpieczeństwem przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- wykorzystanie sztucznej inteligencji w zarządzaniu zasobami ochrony.

Znajomość procedur i umiejętności praktyczne:

- zakres obowiązków i uprawnień pracownika ochrony, w tym pracowników bez wpisu na listę kwalifikowanych pracowników,
- rozpoznawanie zagrożeń, procedury reagowania na zagrożenia, działanie w sytuacji zagrożenia,
- identyfikacja zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych, wybuchowych,
- wykrywanie i neutralizacja dronów,
- szkolenia i ćwiczenia taktyczne,
- szkolenia z zakresu praktycznej samoobrony i technik interwencji z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego wraz z scenariuszem działań w oparciu o przepisy prawa i dalszych następstw tzn. udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej osobom poszkodowanym, tworzenie dokumentacji służbowej na potrzeby dalszych czynności,
- szkolenia z obserwacji i kontrolobserwacji podmiotów chronionych wraz z przeszkoleniem z zakresu prawa,
- komunikacja z ludźmi, umiejętności właściwej interakcji ze społecznością podmiotu ochranianego, umiejętność negocjacji, zażegnania konfliktów, rozwiązywanie sytuacji kryzysowych.

Przedstawiciele sektora w trakcie badania jakościowego zwracali uwagę na konieczność podjęcia działań na rzecz jakości szkoleń. W ich opinii, ważne jest znalezienie sposobu na zapewnienie wysokiej jakości usług szkoleniowych, zarówno poprzez wymuszenie odpowiedniego standardu działania instytucji szkoleniowych, jak też zapewnienie podaży usług rozwojowych dopasowanych do potrzeb pracodawców.

Respondenci badania jakościowego zwracali uwagę na to, że wiele firm, ze względu na rosnące koszty pracy, stara się ograniczać wydatki na rozwój pracowników. Podobnie osoby indywidualne (pracownicy lub kandydaci do pracy w sektorze), decydując się na kurs lub szkolenie, przy ich wyborze kierują się w dużej mierze ceną, zamiast przykładać wagę do odpowiedniej jakości usługi i jej dopasowania do swoich potrzeb.

Zdaniem przedstawicieli sektora ważne jest też budowanie świadomości na temat korzyści z uczenia się oraz zapewnienie dostępu do odpowiedniej oferty działań rozwijających kompetencje.

”

„W kompetencjach rady powinno być opracowanie wymagań, zaleceń, dla placówek dydaktycznych. Ustawa jest ogólna, a tu są sprawy wymagające wykwalifikowanej kadry. Patrzę na elementy audytowania i kto im by dawał akredytacje. Myślę, że to jest problem. Niektóre placówki mają silny marketing, natomiast jeśli chodzi o ich kompetencje to są problemy.”

„W tej chwili firmy, czy to instalatorskie czy ochroniarskie, ze względu na podniesienie kosztów pracy, nie chcą nadmiernie inwestować w szkolenia i to powoduje, że na rynku mamy bardzo dużą grupę osób, które OK, przychodzą do pracy, ale czy są do końca kompetentne, tutaj można by się zastanowić”

„Jakąś grupę osób możemy nakłonić do uczestniczenia w kursach, ale spora większość może nie mieć ochoty, może nie być zainteresowana edukacją. I dla tej grupy też musi być przeznaczona pewna forma przekazywania tej wiedzy. Mówię tu o jakimś Internecie, czy tam jakichś czasopismach”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

”

„Moim zdaniem kursy doskonalące wykonywane co 5 lat nie wprowadzają doskonalenia. (...) kurs trwa 40 godzin i moim zdaniem co 5 lat nie jest on w stanie zweryfikować zdolności pracownika ani doskonalić tych zdolności.”

„Jest jeden wymóg, że szkolenia co 5 lat. Ale to fikcja. To z portfela tego pracownika, więc on chce tylko papier, że jest przeszkolony.”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

W trakcie badania jakościowego część przedstawicieli sektora wskazywała również, że istniejące regulacje prawne dotyczące obowiązkowych kursów doskonalących dla kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej nie zapewniają faktycznej aktualizacji czy uzupełnienia kompetencji. W ich opinii, zapisy Ustawy o ochronie osób i mienia oraz aktów wykonawczych nie stanowią gwarancji odpowiedniej jakości szkoleń, które są zobowiązani odbyć pracownicy.

Istnieje w związku z tym konieczność dokonania przeglądu obowiązujących przepisów, przeanalizowania sposobu realizacji obowiązków z nich wynikających i zaprojektowania mechanizmów, które zapewnią odpowiednią, oczekiwaną przez interesariuszy sektora, jakość działań rozwojowych. Jest to zagadnienie wymagające współpracy przedstawicieli pracodawców i pracowników sektora, klientów – odbiorców usług z zakresu bezpieczeństwa i ochrony, podmiotów zapewniających podaż usług rozwojowych jak również organów odpowiedzialnych za zmiany legislacyjne w tym obszarze.

TRENDY WPŁYWAJĄCE NA SEKTOR

Agresja Rosji na Ukrainę

Rosja zaatakowała Ukrainę 24 lutego 2022 roku. W ciągu pierwszego tygodnia po tym wydarzeniu, według danych polskiej Straży Granicznej, do Ukrainy wróciło około 30 tysięcy osób [33]. Migracje spowodowane wojną miały bezpośredni wpływ na polski rynek pracy, w tym również na sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, który początkowo tracił pracowników. Było to spowodowane faktem, że po rozpoczęciu wojny do Ukrainy przeważającej większości wracali głównie pracujący w Polsce ukraińscy mężczyźni, chcący wziąć udział w obronie swojego kraju. Z kolei do Polski emigrowały uciekające przed wojną Ukrainki, często z dziećmi. W ciągu kolejnych miesięcy osoby te wchodziły na otwarty dla nich polski rynek pracy. Najprawdopodobniej potencjał pracowniczy tej grupy osób nie został jednak wykorzystany przez sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. W momencie powstawania raportu nie ma pełnych danych na ten temat, jednak na podstawie analizy przeprowadzonych do tej pory badań, np. naukowców z Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, wydaje się mało prawdopodobne aby kobiety, które uciekły do Polski przed wojną, mogły wypełnić, powstałą w wyniku wyjazdu zatrudnionych w nim ukraińskich mężczyzn, lukę na rynku pracy sektora [34]. Wynika to zarówno z obciążeń przeżyciami wojennymi, jak też nieadekwatnych do potrzeb tego sektora kwalifikacji oraz wysokich aspiracji ukraińskich uchodźczyń.

Tydzień po rozpoczęciu rosyjskiej agresji, na początku marca 2022 roku, Marek Kowalski, przewodniczący Federacji Przedsiębiorców Polskich, w wypowiedzi dla "Forbes" stwierdził, że dla sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób problemem będzie odpływ pracowników, zarówno wyjeżdżających bronić ojczyzny Ukraińców, jak i Polaków, którzy będą najprawdopodobniej mobilizowani do polskiej armii [35]. Przewodniczący Federacji Przedsiębiorców Polskich podkreślał, że jednocześnie MON i MSWiA oczekują, że liczba osób chroniących obiekty strategiczne ulegnie zwiększeniu.

”

„Agencje ochrony mają obecnie problemy z zatrudnieniem choćby po to, żeby sprostać oczekiwaniom państwa. Prywatne agencje zabezpieczają między innymi lotniska czy niektóre obiekty wojskowe, a wojna za miedzą wiąże się z naciskiem władz na ich ochronę. A chętnych do zastąpienia w tym obszarze Ukraińców, którzy wyjechali walczyć o swój kraj, na razie nie ma.”

MAREK KOWALSKI, PRZEWODNICZĄCY FEDERACJI PRZEDSIĘBIORCÓW POLSKICH (WYPOWIEDŹ Z MARCA 2022)

”

[33] SG. (2022). Statystyki SG, Styczeń - marzec 2022 r. (I kwartał). https://strazgraniczna.pl/download/1/29898/Informacjastatystyczna_zalkwartal2022r.pdf

[34] Długosz, P., Izdebska-Długosz, D. (2024). Uchodźczynie wojenne z Ukrainy. Dwa lata od inwazji. Lublin: Wydawnictwo Academicon. https://www.researchgate.net/publication/379330151_Uchodzczynie_wojenne_z_Ukrainy_dwa_lata_od_inwazji

[35] Skubińska, R. (2022). Będą dodatkowe miejsca pracy dla Ukraińców, <https://www.forbes.pl/kariera/pomoc-dla-ukrainy-pracownik-ochrony-pilnie-poszukiwany-problemy-ryнку-pracy-w-polsce/qqvs30>

Tocząca się od 2022 roku, tuż przy polskiej granicy, wojna powoduje konieczność intensyfikacji działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa kraju. Ma to swoje przełożenie na sytuację na rynku pracy w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, w którym zatrudnienie znalazło wielu emerytowanych wojskowych i policjantów oraz rezerwistów. Jeżeli, w związku z wojną na Ukrainie, polskie Ministerstwo Obrony Narodowej będzie mobilizowało, w celach szkoleniowych, więcej rezerwistów, szczególnie ze służb mundurowych, sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób może zmagać się z kolejnymi brakami kadrowymi. Dotyczyć one mogą szczególnie wykwalifikowanych pracowników ochrony, mających uprawnienia do posiadania broni palnej.

Ponadto, agresja Rosji powoduje również spadek poczucia bezpieczeństwa społeczeństwa polskiego. Według sondażu CBOS z marca 2024 roku, 83% Polaków uważała, że wojna w Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski, natomiast w kolejnym badaniu, przeprowadzonym w lipcu 2024 roku, odsetek ten nieznacznie spadł i wyniósł 78% [36]. Mimo to liczba Polaków uważających, że Rosja realnie zagraża bezpieczeństwu Polski jest wciąż bardzo wysoka.

Jednym z przejawów tego, jak mało bezpieczni (w związku z wojną na Ukrainie) czują się Polacy jest fakt, że prawie wszyscy respondenci wspomnianego badania CBOS, z lipca 2024, popierali programy mające za zadanie wzmocnić obronę wschodniej granicy Polski, np. Tarczę Wschód”. Wielu z nich (39%) popierało nawet tak skrajne rozwiązania, jak tworzenie pola minowego na terenach przygranicznych. Wskazuje to na istniejącą w polskim społeczeństwie potrzebę zwiększenia bezpieczeństwa. Może ona wpływać na wzrost popytu na usługi związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i ochroną obiektów i osób.

Analiza danych dotyczących ruchu granicznego z Ukrainą, wypowiedzi specjalistów oraz przedstawicieli sektora pozwalają przypuszczać, że agresja Rosji na Ukrainę spowodowała i prawdopodobnie nadal będzie powodować niedobory kadrowe oraz zwiększone zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób.

Wojna hybrydowa w Polsce

Kontekst ewoluujących zagrożeń wymaga nowego podejścia do rozwoju systemu zapewniania bezpieczeństwa i odporności państwa. W literaturze przedmiotu i w opinii publicznej coraz częściej przewija się pojęcie zagrożeń hybrydowych, którego objaśnienia odnoszą się do różnych definicji. Na potrzeby niniejszego raportu, przyjęto definicję zagrożeń hybrydowych przywołaną w projekcie nowelizacji ustawy o zarządzaniu kryzysowym, będącym propozycją implementacji Dyrektywy CER. Określono je tam jako zaplanowane i skoordynowane działania prowadzone przez podmioty państwowe lub niepaństwowe w sposób utrudniający przypisanie odpowiedzialności za nie sprawcy, które zmierzają do osiągnięcia celów politycznych, strategicznych lub wojskowych oraz mogą łączyć różne środki wywierania nacisku i uzależniania od potencjalnego agresora, takie jak polityczne, militarne, ekonomiczne, społeczne, prawne oraz informacyjne [37].

Określenie to koresponduje z założeniami opublikowanego w 2023 roku raportu Najwyższej Izby Kontroli, podsumowującego przygotowanie państwa na zagrożenia związane z działaniami hybrydowymi. Opisano w nim działania hybrydowe (prowadzone w czasie pokoju) jako konwergencję różnych typów działań poniżej progu wojny, zagrażających lub mogących zagrażać bezpieczeństwu państwa i jego obywateli, prowadzonych z wykorzystaniem narzędzi klasycznych (np. dezinformacja), jak również

nowoczesnych (np. cyberataki), mających na celu wywoływanie i podtrzymywanie sytuacji kryzysowych bez użycia regularnych środków militarnych [38]. Spektrum środków wykorzystywanych w działaniach hybrydowych jest praktycznie nieograniczone i można zaliczyć do nich m.in. przestrzeń polityczną, dyplomatyczną, dezinformacyjno-propagandową, gospodarczą, kulturalną, terrorystyczną oraz humanitarną.

Prawie rok przed rozpoczęciem wojny w Ukrainie w Biuletynie analitycznym Rządowego Centrum Bezpieczeństwa ukazał się artykuł Damiana Szlachtera, w którym zwracał on uwagę na zagrożenia dla obiektów infrastruktury krytycznej krajów Europy Środkowowschodniej i Północnej ze strony Federacji Rosyjskiej (FR) [39]. Autor, na podstawie przeglądu materiałów historycznych stwierdzał, że rosyjskie służby specjalne od początku swojego ustanowienia wykazywały szczególne zainteresowanie obiektami o znaczeniu strategicznym dla żywotności krajów ościennych i ich potencjału militarnego. Działania ukierunkowane na obiekty, których brak ciągłości działania może doprowadzić do utraty kontroli nad gospodarką kraju, zaburzenia jego integralności terytorialnej czy znacznego obniżenia odporności ludności na zagrożenia, czyli obiekty, które możemy uznać za spełniające obecną definicję infrastruktury krytycznej, były i są elementem doktryny militarnej Rosji: „Rosyjskie służby specjalne (...) realizują działania aktywne w wielu obszarach funkcjonowania administracji państwowej przeciwnika (w formie operacyjnej, inwestycyjnej, czy prawno-instytucjonalnej), zmierzające do niszczenia jego infrastruktury krytycznej, tak aby doprowadzić do radykalnych zmian w jego sytuacji polityczno-militarnej oraz tzw. środowisku strategicznym.

[37] RCB. (2024). Projekt ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw.

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12386961/katalog/13069004#13069004>

[38] NIK (2023). Przygotowanie państwa na zagrożenia związane z działaniami hybrydowymi. <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/22/029/>

[39] Szlachter, D. (2022). Rozpoznanie i sabotowanie potencjału infrastruktury krytycznej krajów Europy Środkowowschodniej i Północnej jako przykład strategicznych celów aktywności rosyjskich służb specjalnych. <https://www.gov.pl/web/rcb/rozpoznanie-i-sabotowanie-potencjalu-infrastruktury-krytycznej-krajow-europy-srodkowowschodniej-i-polnocnej-jako-przyklad-strategicznych-celow-aktywnosci-rosyjskich-sluzb-specjalnych>

(...) Dodatkowo, współczesne konflikty zbrojne FR, realizowane przy wykorzystaniu prowadzonych wcześniej działań hybrydowych w tym tych o charakterze terrorystycznym, nie są ukierunkowane na niszczenie sił przeciwnika, a na paraliżowanie jego infrastruktury krytycznej (czasowym i umożliwiającym jego wtórne wykorzystanie)" [40].

Fakt, że Polska jest polem wojny hybrydowej ze służbami specjalnymi Rosji i Białorusi jest jedną z nielicznych kwestii, co do których zgadzają się przedstawiciele różnych opcji politycznych. W roku 2022 na stronach rządowych pisał o tym w oficjalnym komunikacie Rzecznik Ministra Koordynatora Służb Specjalnych [41]. W momencie powstawania niniejszego raportu, informacja ta nadal widnieje na oficjalnej stronie polskiego rządu.

Aktualność tego komunikatu potwierdzają też bieżące wypowiedzi polityków. W sierpniu 2024 roku, w wywiadzie udzielonym dla PAP, w taki sam sposób wypowiadał się na przykład wiceminister obrony, który wskazywał, że: „(...) to, z czym mierzymy się dzisiaj w Polsce, to de facto jest wojna hybrydowa. I możemy powiedzieć wprost, że Polska jest dzisiaj w stanie wojny, tylko właśnie w stanie wojny hybrydowej" [42].

”

„Operacja hybrydowa wykorzystująca szlak nielegalnej migracji była okazją do prowadzenia działań agresywnych wobec Polski i innych państw. Metody stosowane w czasie operacji przeciwko Polsce korespondują z metodami wojny hybrydowej. Od samego początku tej operacji polskie służby specjalne wskazywały, że działania widoczne na naszej granicy z Białorusią trzeba oceniać jako zagrożenie dla państwa”

FRAGMENT KOMUNIKATU RZECZNIKA MINISTRA
Koordynatora SŁUŻB SPECJALNYCH.

(...) to, z czym mierzymy się dzisiaj w Polsce, to de facto jest wojna hybrydowa. I możemy powiedzieć wprost, że Polska jest dzisiaj w stanie wojny, tylko właśnie w stanie wojny hybrydowej

CEZARY TOMCZAK, WICEMINISTREM OBRONY - WYPOWIEDŹ
Z SIERPNIA 2024 ROKU

”

[40] Ibidem.

[41] Rzecznik Ministra Koordynatora Służb Specjalnych. (2022). Hybrydowy atak na Polskę. <https://www.gov.pl/web/sluzby-specjalne/hybrydowy-atak-na-polske>

[42] PAP. (2024). Tomczyk: Polska jest dziś w stanie wojny hybrydowej. <https://www.pap.pl/aktualnosci/tomczyk-polska-jest-dzis-w-stanie-wojny-hybrydowej>

Na sposób działania rosyjskich służb zwraca uwagę Filip Bryjka z Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych. Píše on, że rosyjski wywiad rekrutuje niewyszkolonych agentów, co, poza minimalizowaniem kosztów i ryzyka, pozwala też zaprzeczać związkom z incydentami i unikać odpowiedzialności: „Werbunki są prowadzone m.in. w mediach społecznościowych (np. Telegram), a zapłata realizowana w formie kryptowalut, co utrudnia wykrycie zleciodawców. Bazę rekrutacyjną stanowią migranci z Europy Wschodniej i rosyjskojęzyczni obywatele państw, w których prowadzone są akcje dywersyjne. Często są to osoby z przeszłością kryminalną lub problemami finansowymi, a ich główną motywacją do współpracy z obcym wywiadem są korzyści materialne” [43].

Jednym z bardziej widocznych efektów działań hybrydowych są wskazywane już w 2022 roku incydenty graniczne z migrantami z rejonu Bliskiego Wschodu i Afryki, którym Białoruś nie tylko ułatwia przylot do Mińska i dostanie się na polską granicę [44], ale nawet szkoli w metodach walki [45]. Takie osoby wciąż próbują nielegalnie przedostać się do Polski. Potrzeba zabezpieczenia granicy przed incydentami z migrantami angażuje siły Straży Granicznej i Wojska oraz istotne zasoby finansowe i rzeczowe [46].

Ponadto tragiczna sytuacja takich nielegalnych migrantów, którą w filmie „Zielona granica” ukazała Agnieszka Holland [47], jest często wykorzystywana jako temat rozgrywek medialnych i politycznych, co polaryzuje polskie społeczeństwo [48].

Jak pokazały wykryte akty sabotażu, na przykład podpalenia [49], infrastruktura cywilna jest łatwiejsza do zinfiltrowania oraz zniszczenia niż obiekty rządowe, czy też stanowiące część ochraniającej infrastruktury krytycznej. Mimo, że takie akty sabotażu nie powodują szkód w wymiarze strategicznym, to są w stanie realizować założenia wojny hybrydowej i powodować destabilizację kraju. Na poziomie lokalnym udane sabotaże mogą obniżać potencjał gospodarczy, powodując straty osobowe i materialne, jak też stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców oraz dla środowiska naturalnego (np. podpalenia wysypisk śmieci). Na poziomie krajowym każdy taki akt, z uwagi na nagłaśnianie go w mediach tradycyjnych i elektronicznych, może wywoływać niepokoje społeczne, panikę, i wrażenie chaosu w państwie. Wszystkie te skutki są celami działań w konflikcie hybrydowym.

[43] Bryjka, F. (2024). Rosyjskie działania dywersyjne wobec państw NATO. <https://www.pism.pl/publikacje/rosyjskie-dzialania-dywersyjne-wobec-panstw-nato>

[44] Nowak, K. (2024). Wojna hybrydowa przeciw Polsce. "Mamy do czynienia z poważnym atakiem wschodnich służb na granicę". <https://forsal.pl/kraj/bezpieczenstwo/artykuly/9518409,wojna-hybrydowa-przeciw-polsce-mamy-do-czynienia-z-powaznym-atakiem.html>

[45] Celej, P. (2024). Do sieci trafiło nagranie jak białoruskie służby szkolą migrantów do walki. <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9526899,do-sieci-trafilo-nagranie-jak-bialoruskie-sluzby-szkola-migrantow-do-w.html>

[46] J.T. (2024). Dodatkowe zabezpieczenia na wschodniej granicy. <https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/41411#:~:text=Od%20pocz%C4%85tku%20marca%20wzrasta%20liczba,to%20ponad%20850%20mln%20z%C5%82>

[47] Holland, A. (2023). Zielona granica. Polska, Czechy, Francja, Belgia.

[48] Koźdoń-Dębecka, M. (2023). Polaryzacja medialna na przykładzie kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej latem 2021 roku w relacjach trzech polskich telewizyjnych serwisów informacyjnych. Media Biznes Kultura nr 1 (14) 2023 / Vol. 1 (14).

[49] Money.pl. (2024). Podpalenia w Polsce. ABW zatrzymała podejrzanych. Grozi im dożywocie. <https://www.money.pl/gospodarka/podpalenia-w-polsce-abw-zatrzymala-podejrzanych-grozi-im-dozywocie-7032796900149952a.html>

Biorąc pod uwagę wspomniany Raport Najwyższej Izby Kontroli z 2023 roku, istnieje pilna konieczność przygotowania organów państwowych do przeciwdziałania atakom hybrydowym. Należy zauważyć, że ocena NIK wskazywała na niewystarczającą ochronę infrastruktury krytycznej i brak przygotowania obrony cywilnej do wsparcia ludności cywilnej w reagowaniu na sytuacje kryzysowe oraz konieczność wprowadzenia nowych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa. Zmiany legislacyjne w sektorze bezpieczeństwa są nieuniknione i muszą uwzględnić w szczególności uporządkowanie kompetencji i kwalifikacji osób odpowiedzialnych za zapewnianie bezpieczeństwa, zarówno po stronie sektora prywatnego, jak i administracji państwowej.

W odpowiedzi na rosnące zagrożenia hybrydowe, również Unia Europejska postanowiła zaktualizować swoje podejście do kwestii bezpieczeństwa państw członkowskich. Chodzi tu zwłaszcza o większy nacisk na zwalczanie dezinformacji i podniesienie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz ochronę i odporność infrastruktury krytycznej, o której traktuje wspomniana w niniejszym raporcie Dyrektywa CER. Z kolei te państwa, które są członkami NATO, powinny korzystać z pomocy zespołów doradczo-konsultacyjnych, np. Zespołu ds. Zagrożeń Hybrydowych (Counter Hybrid Support Team, CHST), co pozwala na budowanie bardziej komplementarnych odpowiedzi legislacyjnych i operacyjnych.

Ewolucja modeli pracy

W 2020 roku nieznanym wcześniej koronawirus SARS-CoV-2 objął swym zasięgiem prawie wszystkie państwa na globie ziemskim, wywołując pandemię COVID-19 [50]. Następstwa pandemii, takie jak przerwane łańcuchy dostaw, okresy długotrwałej kwarantanny, liczne zakazy i obostrzenia w funkcjonowaniu instytucji i przedsiębiorstw oraz codziennym życiu obywateli, zmusiły wszystkich do radykalnych zmian i dostosowania się do nowej rzeczywistości.

Jednym z obszarów, w których zaszły takie zmiany, były modele pracy. Do czasu wybuchu pandemii, w Polsce dominował model pracy stacjonarnej. Praca zdalna czy hybrydowa należała do wyjątków i dotyczyła sytuacji, w których wymagała tego np. specyfika wykonywanych działań lub szczególna sytuacja pracownika (np. stan zdrowia). W czasie pandemii praca z domu stała się koniecznością. Praca zdalna okazała się w wielu przypadkach bardzo efektywna. Z tego powodu szereg firm utrzymywał ją również po pandemii i wielu osobom wydawało się, że ten model na stałe zdominuje rynek pracy. Pomiarów wykonywanych w kwietniu i wrześniu 2020 roku wśród pracowników przez portal Pracuj.pl wykazały, że aż 88% pracujących chce kontynuować pracę zdalną, nawet gdy pandemia zostanie opanowana [51]. Zdecydowana większość badanych spodziewa się także, że praca zdalna będzie coraz ważniejszym modelem zatrudnienia w przyszłości.

Podobne badanie przeprowadzono w marcu 2022 roku [52]. Tym razem jednak przebadana została ogólna grupa – uwzględniająca także pracujących z biura lub szukających pracy. Także w tym wypadku model w pełni stacjonarny nie okazał się najbardziej pożądanym. Tylko co czwarty respondent Pracuj.pl z grupy ogólnej (26%) deklaruje, że chciałby wykonywać obowiązki wyłącznie w biurze. Jednocześnie jeszcze mniej, bo 14,5% badanych deklaruje, że chciałoby pracować w pełni zdalnie. Najchętniej wybieraną opcją była tak zwana praca hybrydowa, którą wskazywało 59,5% biorących udział w badaniu kandydatów i pracowników. Badanie Pracuj.pl z 2022 roku wykazało, że pracownicy z jednej strony nie chcą całkowicie powrócić do pracy stacjonarnej, ale nie chcą również całkiem zrezygnować z dostępu do przestrzeni biurowej, czy innej wspólnej przestrzeni pracy. Badanie z 2022 roku pokazało rosnące znaczenie pracy hybrydowej oraz zasygnalizowało trend polegający na rosnącej niechęci do pracy zdalnej. Najnowsze, przeprowadzone w 2024 roku, badanie Pracuj.pl wykazało, że 49% respondentów chce pracować hybrydowo, model pracy stacjonarnej preferuje 35% badanych, natomiast chęć pracy w pełni zdalnej deklaruje jedynie 16% respondentów [53].

Trendy związane z modelami pracy potwierdzają również dane z rynku nieruchomości. Według raportów firmy JLL, specjalizującej się w analizach dotyczących między innymi rynków nieruchomości, w istotny sposób odczuwają one skutki pandemii COVID-19.

[50] AJMC Staff. (2021). A Timeline of COVID-19 Developments in 2020. <https://www.ajmc.com/view/a-timeline-of-covid19-developments-in-2020>

[51] Pracuj.pl. (2020). Pół roku nowej normalności. Pracownicy i kandydaci o rynku pracy, <https://prowly-prod.s3.eu-west-1.amazonaws.com/uploads/4091/assets/244900/original-b2ad8a15654b658a9a3f5e09c22c505d.pdf>

[52] Pracuj.pl. (2022). Dwa lata nowej normalności. Pracownicy i kandydaci w nowym świecie pracy. <https://prowly-prod.s3.eu-west-1.amazonaws.com/uploads/4091/assets/442410/original-109b19c07bac584312d65bc49914b464.pdf>

[53] Pracuj.pl. (2024). Modele pracy w nowej rzeczywistości. Polacy stawiają na pracę hybrydową. <https://media.pracuj.pl/331481-polacy-stawiaja-na-prace-hybrydowa-badanie-pracujpl>

Według raportu, JLL Rynek biurowy, z sierpnia 2023 roku, całkowity popyt na powierzchnię biurową w Polsce w pierwszej połowie 2023 roku wynosił ponad 334 tysiące m², co zbliżyło ten rynek do wskaźników sprzed pandemii [54]. Natomiast opublikowana w kolejnym roku informacja sygnałna JLL Puls Polskiego Regionalnego Rynku Biurowego, H1 2024, wskazuje, że zawarta w I połowie 2024 roku liczba transakcji na nieruchomości biurowe obejmowała jedynie nieco ponad 286 tysięcy m² [55]. Wykazana tendencja spadkowa ma występować zwłaszcza w mniejszych miejscowościach i wynika z przechodzenia przedsiębiorstw działających na rynkach regionalnych na hybrydowy model pracy. Powoduje to spadek zainteresowania wynajmem nowych powierzchni biurowych i w konsekwencji rozejście się optymistycznych dla rynku prognoz z 2023 roku i rzeczywistej liczby transakcji z roku 2024.

Biorąc pod uwagę nieruchomości handlowe, ich rynek, według raportu *Rynek handlowy w Polsce*, w 2023 roku powiększył się o ponad 560 tysięcy m² powierzchni [56]. Stanowi to wzrost o 14% w porównaniu z rokiem 2022 oraz o 8% w porównaniu do średniej z lat 2017-2022.

Według raportu, na rynku nieruchomości handlowych widoczna była dominacja parków handlowych, których łączna powierzchnia w czwartym kwartale 2023 roku wynosiła około 2,9 miliona m² i odpowiadała za 19% zasobów powierzchni nieruchomości handlowych w Polsce. Prognozowano, że zasoby powierzchni parków handlowych będą nadal rosnąć.

Jeśli chodzi o nieruchomości logistyczne i magazynowe, to, jak wynika z raportu JLL Rynek magazynowy w Polsce I - IV kwartał 2023 roku, kondycja tego segmentu rynku nieruchomości, po jej obniżeniu w okresie pandemii COVID-19, uległa wzmocnieniu [57]. Ogólny istniejący w Polsce zasób nieruchomości logistycznych i magazynowych na koniec 2023 roku wynosił 32,87 miliona m². Według raportu JLL, w Polsce, w całym 2023 roku, odnotowano popyt brutto na nieruchomości magazynowe sięgający 5,1 miliona m² i nieznacznie przekraczający pięcioletnią średnią dla tego typu nieruchomości. Było to wynikiem zbliżonym do obserwowanego w roku 2020, przed pandemią COVID-19. Jednak na koniec roku 2023 wielkość pozostających w budowie nieruchomości magazynowych wynosiła niespełna 2,8 miliona m², zaś nowe planowane projekty wykazywane były łącznie na 700 tysięcy m², co świadczy o pewnym schładzaniu tego rynku.

[54] JLL. (2023). Rynek biurowy. <https://www.jll.pl/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/poland/pl/jll-pl-pl-rynki-biurowe-w-polsce-ii-kw-2023.pdf>

[55] JLL (2024a). Puls Polskiego Regionalnego Rynku Biurowego, H1 2024. <https://www.jll.pl/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/poland/pl/jll-puls-polskiego-regionalnego-ryнку-biurowego.pdf>

[56] JLL (2024b). Rynek handlowy w Polsce. <https://www.jll.pl/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/poland/pl/polski-rynek-handlowy-kw-4-2023.pdf>

[57] JLL (2024c). Rynek magazynowy w Polsce. <https://www.jll.pl/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/poland/pl/rynek-magazynowy-w-polsce-4-kw-2023.pdf>

Sytuacja na rynku nieruchomości oraz modele pracy wprost przekładają się na koniunkturę w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. W okresie pandemii, kiedy zamknięto wiele działalności, a inne zrezygnowały z wynajmowania powierzchni biurowych i opartej swojej działalności na pracy zdalnej, w sposób znaczący spadł popyt na usługi firm z sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób [58]. Obecnie obserwujemy odwracający się trend związany z modelami pracy, a co za tym idzie z liczbą nieruchomości komercyjnych, które będą wymagały zabezpieczenia i ochrony.

*(w czasie pandemii - przyp. red.)
„Zdecydowana większość naszej branży stanęła przed koniecznością redukcji posterunków czy po prostu zmniejszenia w tym czasie swojej aktywności”*

BENIAMIN KRASICKI - PREZES ZARZĄDU POLSKIEGO
HOLDINGU OCHRONY
(WYPOWIEDŹ DLA MANAGERPLUS.PL)

[58] Manager+. (2021). Ochrona w pandemii: elastycznie i do przodu. <https://managerplus.pl/ochrona-w-pandemii-elastycznie-i-do-przodu-27533> ; Dyląg, B. (2021). Pandemia poturbowała firmy ochroniarskie. Pracownicy odpływają. <https://www.wnp.pl/praca/pandemia-poturbowala-firmy-ochroniarskie-pracownicy-odplywaja,518686.html>

Zmiany klimatyczne

Zmiany klimatu są jednym z megatrendów, których występowanie ma wpływ na niemalże wszystkie aspekty funkcjonowania człowieka [59]. Jednocześnie jest to megatrend, który ma potencjalnie największy negatywny wpływ na przyszłość świata. Średnia, w ujęciu globalnym, temperatura powietrza mierzona przy powierzchni ziemi w czerwcu 2024 roku wyniosła 16,66 stopni Celsjusza, co oznacza, że była o 0,14 stopnia wyższa niż rekord czerwcowy z poprzedniego roku. Była to również najwyższa wartość jaką odnotowano w całej historii od początku prowadzenia pomiarów meteorologicznych [60]. Oznacza to, że bynajmniej nie jest to incydentalny wzrost temperatury, a ocieplenie klimatu jest faktem [61]. Jego skutki nie omijają również Polski, gdzie, wraz ze wzrostem globalnych temperatur, obserwujemy z jednej strony narastające zagrożenie powodziowe (jak choćby powódź we wrześniu 2024 roku), z drugiej zaś – dotkliwe susze, prowadzące do obniżania się poziomu wód gruntowych i powodujące rozległe pożary.

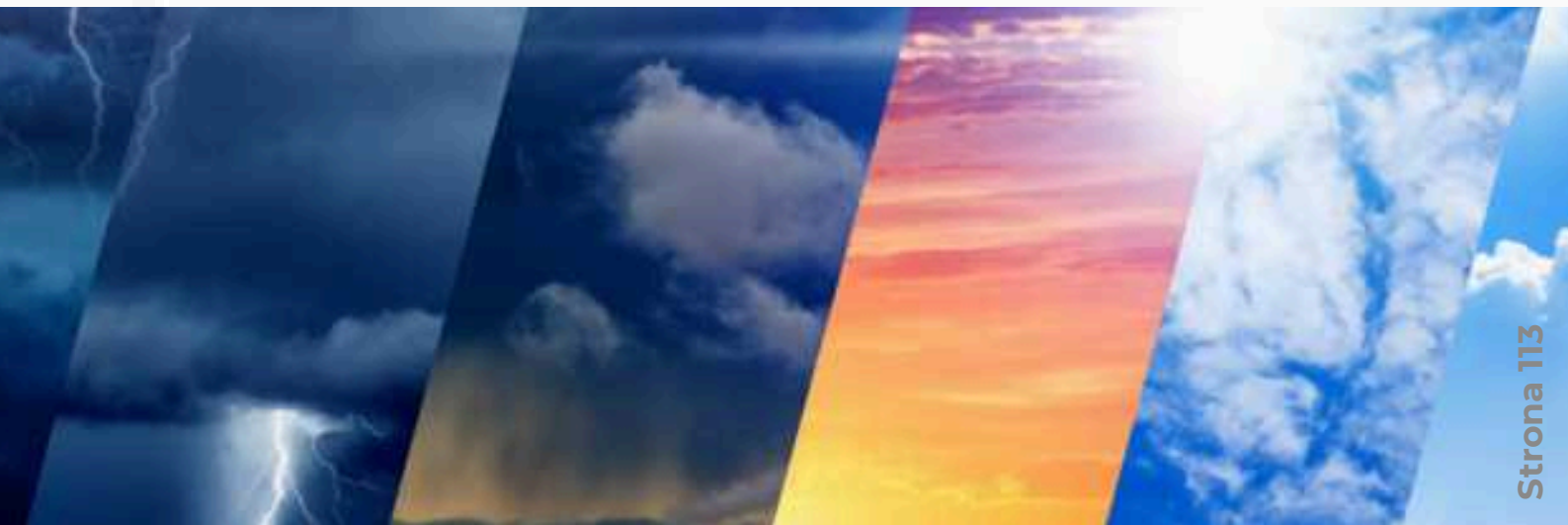
W ostatnich latach nasilają się też ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak gwałtowne nawałnice, huragany, trąby powietrzne czy fale upałów.

Dla sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób oznacza to konieczność dostosowywania systemów bezpieczeństwa, w tym zabezpieczeń technicznych i sposobu pełnienia ochrony fizycznej do konsekwencji zmian klimatycznych, np. ekstremalnych zjawisk pogodowych. Konieczne jest odpowiednie zabezpieczenie obiektów, w szczególności tych o znaczeniu strategicznym. Ponadto, występowanie skutków zmian klimatycznych oznacza konieczność opracowywania i wdrażania procedur związanych z działaniem służb i systemów ochrony w sytuacjach kryzysowych, spowodowanych np. klęskami żywiołowymi. Organizacje muszą zrewidować polityki zarządzania ciągłością działania i zarządzania kryzysowego. Oznacza to nie tylko aktualizację procedur, wdrożenie nowych rozwiązań technicznych, ale też konieczność wyposażania pracowników sektora w kompetencje związane z działaniem w sytuacjach ekstremalnych.

[59] Nosarzewska, E. (2021). Antropogeniczne zmiany klimatu [Megatrendy 2050]. <https://ptsp.pl/antropogeniczne-zmiany-klimatu-megatrendy-2050/>

[60] Khamiuk, M. Zmiana klimatu: czerwiec 2024 najcieplejszy w historii! <https://www.topagrar.pl/articles/pogoda/zmiana-klimatu-czerwiec-2024-najcieplejszy-w-historii-2515329>

[61] Marosz, M., et. al.(2024). Lato 2024 w Polsce – charakterystyka wybranych elementów klimatu. <https://obserwator.imgw.pl/2024/09/17/lato-2024-w-polsce-charakterystyka-wybranych-elementow-klimatu>

Postęp technologiczny

Przedsiębiorstwa sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób od dawna wykorzystują w swoich działaniach różne rozwiązania techniczne z zakresu elektroniki, automatyki czy informatyki. O ich randze w działaniach sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób świadczy fakt, że szereg wykorzystywanych w nim rozwiązań technicznych jest oferowanych podczas odbywających się cyklicznie od wielu lat branżowych imprez targowych. Wśród największych z nich odbywających się w Polsce, można wymienić Spotkanie Projektantów Instalacji Niskoprądowych (SPIN) [62], Ogólnopolskie Warsztaty „Sygnalizacja i Automatyka Pożarowa SAP [63], FIRE SECURITY EXPO [64], Security Expo Międzynarodowe Targi Systemów Zabezpieczeń i Ochrony [65] czy też Międzynarodowe Targi Zabezpieczeń Securex Poland [66]. Tego typu targi branżowe, na których wystawiają się również krajowe przedsiębiorstwa, przyciągają wystawców i klientów z całego świata, a ich oddziaływanie wykracza daleko poza Polskę.

Dostępność nowoczesnych technologii sprawia, że coraz częściej korzystają z nich również przestępcy dokonujący ataków na mienie i osoby prywatne, czy ugrupowania terrorystyczne zagrażającego infrastrukturze krytycznej.

Konieczność wyprzedzenia lub dostosowania do takich zagrożeń jest przyczyną licznych zmian w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, który również staje się bardziej zaawansowany technologicznie niż dotychczas. Na taki stan rzeczy ma również wpływ widoczny w Polsce wzrost kosztów pracy. Może on skłaniać niektóre firmy sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób do zastępowania części pracy wykonywanej przez ludzi przez rozwiązania techniczne [67].

Pod wpływem opisanych czynników, krajobraz technologiczny sektora szybko ewoluuje, co jest omawiane w artykułach na portalach branżowych i blogach tematycznych [68]. Na podstawie publikowanych opinii i opracowań można wskazać główne obszary przemian technologicznych, jakie obecnie są widoczne w sektorze Ochrona i Bezpieczeństwo Mienia i Osób.

- **Stosowanie narzędzi wykorzystujących algorytmy sztucznej inteligencji.** Algorytmy sztucznej inteligencji (Artificial Intelligence - AI), dzięki wykorzystaniu uczenia maszynowego (Machine Learning - ML) analizują ogromne ilości danych z różnych źródeł, co pozwala na odkrywanie wzorców i wyciąganie wniosków. Analiza wielkich zbiorów danych (Big Data) może być pomocna do wykrywania np. anomalii wskazujących na przyszłe problemy lub zagrożenia, zanim te się zmaterializują. Może to pozwolić na szybszą reakcję lub nawet uniknięcie zagrożeń.

[62] SPIN.(2024).Spotkanie Projektantów Instalacji Niskoprądowych (SPIN). <https://konferencjespin.pl/>

[63] Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Pożarnictwa. (2023). XXIX Ogólnopolskie Warsztaty „Sygnalizacja i Automatyka Pożarowa SAP ‘2023’”. <https://gdansk.sitp.org.pl/xxix-ogolnopolskie-warsztaty-sygnalizacja-i-automatyka-pozarowa-sap-2023>

[64] Fire|Security Expo. (2024). Kongres Pożarnictwa. <https://fireexpo-pge.pl/>

[65] Ptak Warsaw Expo. (2024). Międzynarodowe targi systemów zabezpieczeń i ochrony. <https://warsawsecurityexpo.com/>

[66] Securex Poland. (2024). O targach Securex. <https://securex.pl/pl/o-wydarzeniu/o-targach-securex/>

[67] A&S Polska. (2024 a).Jaki będzie rok 2024 dla polskiej branży security? <https://aspolska.pl/jaki-bedzie-rok-2024-dla-polskiej-branzy-security/>

[68] Andrews, L. (2023). Private Security: Trends and Innovations. <https://www.agsprotect.com/blog/private-security-trends-and-innovations>; Solid Group. (2023). Najnowsze technologie w ochronie mienia prywatnego. <https://solidsecurity.pl/blog/najnowsze-technologie-w-ochronie-mienia-prywatnego#:~:text=Czujniki%2Oruchu%2C%20dymu%2C%20gazu%20czy,reakuj%4%85%20na%20wszelkie%20sygna%5%82y%20alarmowe>; Solid Grup. (2021).Technologie w służbie bezpieczeństwu – zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w ochronie osób i mienia. [\https://solidgroup.pl/czytelnia/systemy-alarmowe/technologie-w-sluzbie-bezpieczenstwu-zastosowanie-nowoczesnych-rozwiazan-w-ochronie-osob-i-mienia.html

- **Wprowadzanie do użytkowania systemów bezzałogowych.** Mogą być one stosowane jako wsparcie w patrolowaniu i monitorowaniu. Dysponując wyspecjalizowanymi czujnikami i mogąc dotrzeć w miejsca trudno dostępne dla ludzi, roboty i drony mogą działać jako zdalne kamery, czujniki zagrożeń (np. wykrywające ogień, materiały wybuchowe, substancje toksyczne itp.), środki pośredniczące w komunikacji i aparaty dyskretnego nadzoru.
- **Zastosowanie technologii wirtualnych w szkoleniu.** Przeprowadzane z użyciem wirtualnej rzeczywistości (Virtual Reality - VR) szkolenia mogą być bardziej efektywne, dzięki oparciu ich na wielu scenariuszach i realistycznych symulacjach różnego rodzaju zagrożeń, jak np. atak terrorystyczny, agresywny tłum, katastrofy naturalne.
- **Stosowanie wyposażenia taktycznego wykorzystującego nowoczesne materiały oraz zintegrowane z nim rozwiązania technologiczne.** Nowoczesne technologie materiałowe pozwalają na stosowanie bardziej wytrzymałych i lżejszych uniformów, kamizelek kuloodpornych, ochraniaczy, hełmów i innych elementów wyposażenia. Mogą być one zintegrowane ze środkami komunikacji, kamerami, komputerami noszonymi i czujnikami dokonującymi pomiaru parametrów otoczenia lub parametrów organizmu użytkownika.

- **Wykorzystanie Internetu rzeczy w systemach nadzoru sieciowego.** Urządzenia wykorzystujące ideę Internetu rzeczy (Internet of Things - IoT) wykorzystywane są do tworzenia systemów zabezpieczeń, które umożliwiają monitorowanie chronionych stref i obiektów w czasie rzeczywistym i automatyczne reagowanie na ich naruszenia lub na przekroczenia określonych parametrów środowiska.

Wdrażanie wymienionych wyżej rozwiązań powoduje zmiany w organizacji i sposobie wykonywania zadań podmiotów sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Tradycyjny nadzór, prowadzony przez człowieka, coraz częściej jest uzupełniany zaawansowanym nadzorem elektronicznym wymagającym kompetencji cyfrowych. Patrole składające się ludzi mogą być wspierane przez systemy bezzałogowe, co będzie wymagać od pracowników umiejętności sterowania nimi. W obliczu możliwości, jakie w obszarze zapewniania bezpieczeństwa i ochrony dają nowe technologie, szczególnego znaczenia nabiera etyka pracy. Podmioty chcące wykorzystywać nowoczesne technologie do obserwacji osób, muszą mieć pewność, że będzie się to dziać w sposób etyczny i odpowiedzialny.

Implementacja Dyrektywy CER

Aktualnie w Polsce przygotowany jest projekt nowelizacji ustawy o zarządzaniu kryzysowym [69]. Stanowi on wdrożenie w krajowym porządku prawnym celów wyznaczonych w Dyrektywie CER (Critical Entities Resilience – o odporności podmiotów krytycznych) i rozwiązań zapewniających podstawy zarządzania ryzykiem, z uwzględnieniem postanowień Decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/EU z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (UMOL).

Projekt wprowadza szereg nowych rozwiązań prawnych zapewniających efektywne zarządzanie kryzysowe, m.in. zmiany w zakresie definicji infrastruktury krytycznej, która uzyska szerszy zakres. Planuje się wprowadzenie nowych kryteriów, które pozwolą na identyfikację obiektów, instalacji i urządzeń jako infrastruktury krytycznej. Przyjęcie ustawy umożliwi też wyznaczenie operatorów infrastruktury krytycznej (właścicieli lub użytkowników), których dużą część stanowić będą podmioty prywatne. Projekt ustawy określa ich obowiązki w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej oraz związanych z tym procedur sprawozdawczości, komunikacji i zamawiania usług.

Równocześnie ze wspomnianymi kryteriami identyfikacji, został określony mechanizm identyfikowania infrastruktury krytycznej przez ministrów odpowiedzialnych za poszczególne działy administracji rządowej oraz wojewodów i inne właściwe podmioty. Dodatkowo ustalono zasady współpracy między administracją publiczną a przedsiębiorcami pełniącymi rolę operatorów infrastruktury krytycznej. Aby zapewnić odpowiedni poziom ochrony infrastruktury krytycznej, zostaną wprowadzone minimalne standardy bezpieczeństwa w obszarach: fizycznym, technicznym, osobowym, teleinformatycznym, prawnym oraz dotyczącym planów ciągłości działania i odtwarzania. Do ich utworzenia wykorzystane zostaną wyniki prac Międzyresortowego Zespołu ds. Zagrożeń Terrorystycznych, który podjął próby opracowania m.in. standardów ochrony infrastruktury krytycznej [70]. Zgodnie z koncepcją opisaną w artykule Adama Tatarowskiego, rozwiązania organizacyjno-techniczne wdrażane przez podmioty krytyczne powinny być tworzone zgodnie z normami, co umożliwi skuteczne prowadzenie audytów czy certyfikacji [71].

[69] RCB. (2024). Projekt ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw. <http://www.rcb.bip-e.pl/rcb/projekty-aktow-prawnych-1/15485,Projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-zarzadzaniu-kryzysowym-oraz-niektorych-innych-.html>; RCL (2024). Projekt ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw. <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12386961/katalog/13069004#13069004>

[70] Cichomski, M., Idzikowska-Ślęzak, I. (2022). Poziom strategiczny polskiego systemu antyterrorystycznego – 15 lat Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zagrożeń Terrorystycznych. <https://ejournals.eu/czasopismo/terroryzm/artukul/poziom-strategiczny-polskiego-systemu-antyterrorystycznego-15-lat-miedzyresortowego-zespołu-do-spraw-zagrozen-terrorystycznych>

[71] Tatarowski, A. (2024). Budowanie odporności infrastruktury krytycznej w świetle zagrożeń asymetrycznych i terroryzmu. Tendencje legislacyjne w polskiej implementacji dyrektywy CER ze szczególnym uwzględnieniem aspektów standaryzacji i certyfikacji rozwiązań organizacyjno-technicznych.

Terroryzm - studia, analizy, prewencja, Numer 5. https://www.google.com/url?q=https://www.abw.gov.pl/ftp/foto/Wydawnictwo/terroryzm/nr5/15_-_inne_-_A__Tatarowski.pdf&sa=D&source=docs&ust=1730631358857835&usg=AOvVaw3k4bXqSbW4VlitVYtJxHYn

https://www.abw.gov.pl/ftp/foto/Wydawnictwo/terroryzm/nr5/15_-_inne_-_A__Tatarowski.pdf&sa=D&source=docs&ust=1730631358857835&usg=AOvVaw3k4bXqSbW4VlitVYtJxHYn

https://www.abw.gov.pl/ftp/foto/Wydawnictwo/terroryzm/nr5/15_-_inne_-_A__Tatarowski.pdf&sa=D&source=docs&ust=1730631358857835&usg=AOvVaw3k4bXqSbW4VlitVYtJxHYn

Wykaz certyfikatów uprawniających do realizacji rozwiązań organizacyjno-technicznych lub ich audytowania określi w akcie wykonawczym Rada Ministrów. Oznacza to, że operatorzy infrastruktury krytycznej w postępowaniach przetargowych lub zamówieniach, będą mogli wymagać od usługodawców przedstawienia takich certyfikatów, jako potwierdzenia posiadania właściwych kompetencji i uprawnień.

Zmiany proponowane przez projekt ustawy o zarządzaniu kryzysowym spowodują konieczność nowelizacji Ustawy o ochronie osób i mienia i szeregu innych ustaw.

Należy spodziewać się, że zmiany będą porządkować sposób opisu i wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej ochronie (w rozumieniu Ustawy o ochronie osób i mienia). Konieczne będzie uspoźnienie definicji infrastruktury krytycznej oraz wprowadzenie niezbędnych zapisów dotyczących operatorów infrastruktury krytycznej. Wyzwaniem będzie opracowanie i wdrożenie zmian legislacyjnych w zakresie określenia wymagań kwalifikacyjnych pracowników ochrony.

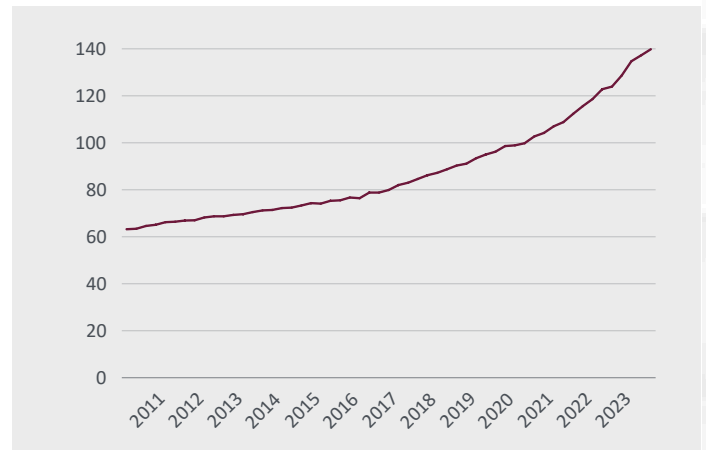

Rosnące koszty działalności, w tym wzrost płacy minimalnej, wzrost obciążeń pracodawców

Czynnikiem, który ma znaczący wpływ na rozwój każdego sektora są koszty prowadzenia działalności. W sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób jednym z najistotniejszych składowych tych kosztów są koszty osobowe. Według informacji Polskiego Związku Pracodawców Ochrona stanowią one około 80% ogółu kosztów prowadzenia działalności [72].

Tymczasem koszty te sukcesywnie wzrastają w całej gospodarce. Wskaźnikiem, który to obrazuje jest Indeks kosztów zatrudnienia (IKZ, ang. Labour Cost Index – LCI) czyli indeks godzinowych kosztów pracy odnotowanych w kwartale referencyjnym w odniesieniu do godzinowych kosztów w roku bazowym. Rok bazowy jest modyfikowany cyklicznie co cztery lata. Obecnie podstawą wyznaczania indeksu jest rok 2020. Indeks kosztów zatrudnienia ukazuje kształtowanie się kosztów pracy ponoszonych przez pracodawców. Na koszty pracy składają się wynagrodzenia oraz koszty pozapłacowe, takie jak składki na ubezpieczenie społeczne i podatki płacone przez pracodawcę, pomniejszone o otrzymywane dotacje. Według danych GUS, w czwartym kwartale 2023 roku wyniósł on 139,8, co oznacza, że w ciągu trzech lat koszty pracy wzrosły o prawie 40% [73].

Rys. 33. Indeks kosztów zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Znaczący udział w rosnących kosztach pracy ma wzrost wynagrodzenia minimalnego. W 2020 roku stawka wynagrodzenia minimalnego brutto wynosiła 2 600 złotych. Obecnie (styczeń 2025 roku) jest prawie dwukrotnie wyższa i wynosi 4 666 złotych brutto.

Jest to znaczące w sektorach takich jak sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, w którym, w szczególności w obszarze związanym z ochroną fizyczną, znaczna część pracowników otrzymuje minimalne lub jedynie nieznacznie wyższe od minimalnego wynagrodzenia. Według danych GUS w październiku 2022 roku, mediana wynagrodzeń w grupie pracowników ochrony wyniosła 3 239,12 złotych. Minimalne wynagrodzenie w tamtym okresie wynosiło 3 010 złotych brutto.

[72] PAP Biznes. (2024). Trzy czynniki, które miały największy wpływ na sektor ochrony w 2023 roku. <https://biznes.pap.pl/wiadomosci/zagadnienia-spoleczne/trzy-czynniki-ktore-mialy-najwiekszy-wplyw-na-sektor-ochrony-w>

[73] GUS. (2024 c). Indeks kosztów zatrudnienia w kwartałach 2023 r. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/indeks-kosztow-zatrudnienia-w-kwartalach-2023-r-,26,2.html>

Zmiany kosztów pracy, w szczególności wzrost stawki minimalnej stanowią poważne obciążenia dla pracodawców w sektorze. To z kolei przekłada się na konieczność renegocjacji zawartych przez firmy kontraktów oraz podnoszenia cen usług. Powoduje to również przenoszenie ciężaru ochrony z systemów opartych o usługi świadczone przez ludzi na rzecz mniej wrażliwych na zmiany kosztów pracy, systemów wykorzystujących rozwiązania techniczne. Według Harald Dingemansa, dyrektora zarządzającego Linc Polska, wzrost płacy minimalnej jest istotnym czynnikiem wpływającym na wzrost stawek za ochronę fizyczną [74].

”

„(...) wzrost płacy minimalnej (...) powoduje wzrost stawki za ochronę fizyczną. Dlatego klienci wycofują się z usług ochrony fizycznej na rzecz systemów zabezpieczeń elektronicznych. Zastępowanie osób techniką to trend, który widzimy już od kilku lat”

HARALD DIGEMANS, DYREKTOR ZARZĄDZAJĄCY LINC POLSKA

”

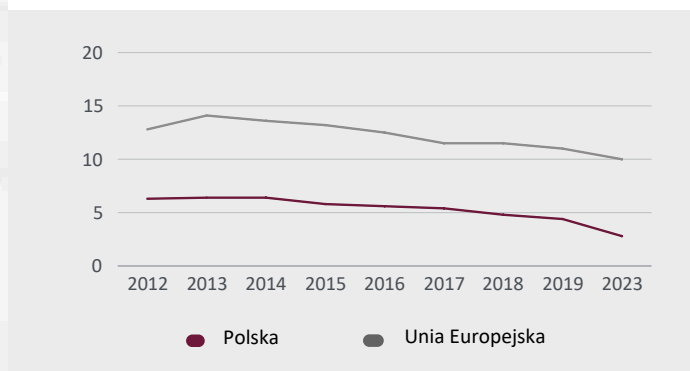

[74] Za: Krawiec, I. (2024). Jaki będzie rok 2024 dla polskiej branży security?A&S. Polska wydanie online. 01(43). https://aspolska.pl/wp-content/uploads/2024/03/AS_01_2024_calosc.pdf

Poziom bezpieczeństwa w Polsce

Jednym z istotniejszych czynników wpływających na procesy związane z zapewnianiem bezpieczeństwa i ochroną mienia osób jest poziom bezpieczeństwa w kraju.

Rys. 34. Poziom przestępczości w Polsce i Unii Europejskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

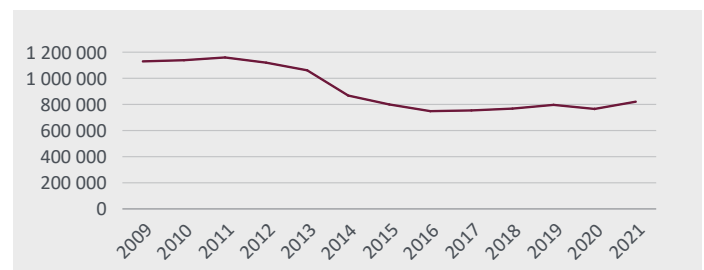
Według danych Eurostatu, Polska jest trzecim, po Chorwacji i Litwie, najbezpieczniejszym krajem w Europie [75]. Wskaźnik przestępczości w 2023 roku wyniósł 2,8. Oznacza to, że tylko 2,8% Polaków doświadczyło aktów przemocy, przestępczości lub wandalizmu, podczas gdy średnia w krajach UE wynosi 10%. Co istotne, wskaźnik ten wykazuje tendencję spadkową.

Wysoki poziom bezpieczeństwa w Polsce potwierdzają również opinie mieszkańców. W kwietniu 2023 roku CBOS przeprowadził badanie „Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością” [76], z którego wynika, że 88% badanych uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie.

Jedynie 9% badanych ma przeciwne zdanie, a 3% nie ma opinii na ten temat. Odsetek osób uważających Polskę za kraj bezpieczny, w stosunku do roku 2022 roku wzrósł o 5 punktów procentowych. Warto również zauważyć, że według badań CBOS, wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa (powyżej 80% odpowiedzi wskazujących na to, że badani czują się w Polsce bezpiecznie) utrzymuje się od 2016 roku.

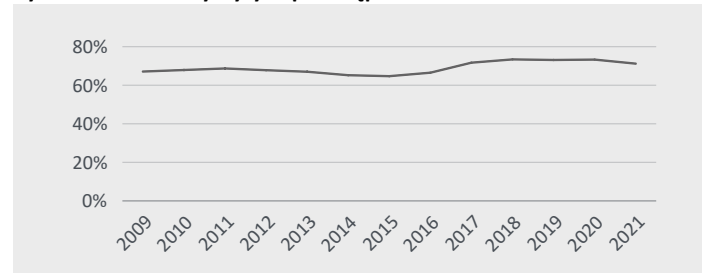
Rosnące poczucie bezpieczeństwa wynika niewątpliwie z faktu spadającej liczby przestępstw i rosnącej ich wykrywalności. Według danych Komendy Głównej Policji (KGP) w 2009 roku stwierdzono blisko 1,2 miliona popełnionych przestępstw, z czego wykrytych zostało jedynie 67,1% (766 075). Po ponad dziesięciu latach, w 2021 roku, liczba stwierdzonych przestępstw wyniosła już tylko 820 846, z czego wykrytych zostało 71,2% (588 210) [77].

Rys. 35. Przestępstwa stwierdzone w latach 2009-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji.

Rys. 36. Odsetek wykrytych przestępstw w latach 2009-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji.

[76] CBOS. (2023). Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2023/K_058_23.PDF

[77] KGP. (2022). Przestępstwa ogółem. <https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/121940,Przestepstwa-ogolem.html>

Niska przestępczość oraz wysokie poczucie bezpieczeństwa sprawiają, że w obszarach nie podlegających obowiązkowej ochronie coraz częściej ogranicza się ochronę, bądź też zastępuje się pracowników ochrony fizycznej zabezpieczeniami technicznymi. Dzięki temu firmy są w stanie obniżyć koszty działalności. Przykładem tego typu podmiotów, które coraz częściej rezygnują z ochrony w celu obniżenia kosztów są sklepy [78]. Niemniej jednak rezygnowanie z ochrony, lub też obniżanie jej standardów, może prowadzić do tworzenia sytuacji sprzyjających rozwijaniu się przestępczości.

Ogólne dane dotyczące przestępczości (łącznie dla wszystkich rodzajów przestępstw) wykazują tendencję spadkową. Jednocześnie według danych Komendy Głównej Policji w pierwszym półroczu 2023 roku odnotowano znaczący wzrost przestępstw kradzieży w sklepach w Polsce. Według KGP liczba przestępstw kradzieży wzrosła o 40% w porównaniu do tego samego okresu w 2022 roku, osiągając prawie 24 tysięcy przypadków. Liczba wykroczeń związanych z kradzieżą (o wartości do 500 złotych) również się zwiększyła o około 22%. Są to głównie kradzieże sklepowe dotyczące żywności i produktów łatwych do szybkiej sprzedaży oraz towarów luksusowych, takich jak drogie alkohole, perfumy i elektronika. W opinii Prezesa Polskiego Związku Pracodawców Ochrona Pawła Korzybskiego jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest rezygnowanie z ochrony fizycznej w sklepach na rzecz systemów zabezpieczenia technicznego. Co prawda systemy te, w przypadku kradzieży sklepowych, są w stanie wykryć incydent, niemniej jednak interwencja musi być podjęta przez człowieka.

„

„Kolejnym elementem, który wpływa na wzrost trendu w kradzieżach sklepowych, jest to, że rynek ogranicza pracowników ochrony na rzecz elektroniki, nie zawsze pojętej w odpowiedni sposób. Mogą to być kasy samoobsługowe, które są teraz dość dużym modelem kradzieżowym, polegającym na przemetkowaniu produktów. Sama analityka, która jest umieszczona w kamerach, może raczej stwierdzić zaistnienie incydentu, ale sama nie zareaguje. Jeżeli nie będzie pracownika na miejscu lub kooperacji z pracownikami sklepu, to nikt nie podejmie interwencji.”

PAWEŁ KORZYBSKI PREZES POLSKIEGO ZWIĄZKU
PRACODAWCÓW OCHRONA
(WYPOWIEDŹ DLA TVN24 BIZNES)

[78] TVN24 Biznes. (2024). Ekspert o dużej zmianie w kradzieżach. „Do tej pory nie było takich produktów”. <https://tvn24.pl/biznes/pieniadze/kradzieze-w-sklepach-pogorszenie-statystyk-kradziezy-prezes-polskiego-zwiazku-pracodawcow-ochrona-pawel-korzybski-komentuje-st7783962>

Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju i zielonej transformacji gospodarki

Koncepcja zrównoważonego rozwoju zakłada, że wzrost gospodarczy i społeczny będzie się odbywał w sposób, który, spełniając obecne potrzeby, daje przyszłym pokoleniom możliwości do zaspokojenia ich własnych potrzeb. Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju są podejmowane w ramach globalnych inicjatyw, takich jak przyjęty przez 193 państwa członkowskie ONZ, w tym Polskę, dokument „Przekształcamy nasz świat: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030” [79]. Wskazał on 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (ang. Sustainable Development Goals - SDG). Ich osiągnięcie wyznaczono jako cel rozwojowy, który, z uwzględnieniem realiów i możliwości, ma być realizowany na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym [80].

Na poziomie Unii Europejskiej idea zrównoważonego rozwoju jest realizowana poprzez wdrażanie polityk mających na celu stworzenie inkluzywnego i rozważnie korzystającego z zasobów społeczeństwa oraz innowacyjnej i przyjaznej środowisku gospodarki. Przykładem jest Europejski Zielony Ład, czyli pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku [81].

Wskazane w Europejskim Zielonym Ładzie cele są przekładane na konkretne, mające doprowadzić do ich realizacji, inicjatywy ustawodawcze i przepisy prawne UE. Ich przykładem jest pakiet inicjatyw Komisji Europejskiej „Ready for 55”, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 roku w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (tak zwana Taksonomia) oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, ang. corporate sustainability reporting directive (dalej dyrektywa CSRD) Z kolei przykładem działań krajowych jest przyjęta przez Radę Ministrów w 2019 roku „Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym” [82].

[79] ONZ (2015). Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. <https://www.gov.pl/attachment/e84cee75-7991-4fc5-83a1-da7d2fc10635>

[80] Ministerstwo Rozwoju i Technologii. (2019). Agenda 2030. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/agenda-2030>

[81] Rada Europejska. (2024) Europejski Zielony Ład. <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/green-deal/#initiatives>

[82] RM. (2019). Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/rada-ministrow-przyjelaprojekt-mapy-drogowej-goz>

Zgodnie z dyrektywą CSRD wszystkie duże oraz małe i średnie spółki giełdowe będą stopniowo zobowiązane do składania sprawozdań obejmujących ich działania dotyczące środowiska, społeczeństwa i ładu korporacyjnego (ang. Environmental, Social and Corporate Governance, dalej: ESG). Będą one składane za każdy rok obrotowy. W części środowiskowej (E) tych sprawozdań, powinno zostać wskazane, w jaki sposób dana firma korzysta z zasobów naturalnych i jak wpływa na środowisko poprzez swoją działalność biznesową oraz jej części składowe, przedstawione w łańcuchu dostaw [83]. Części społeczne sprawozdań (S) mają dotyczyć wzajemnego wpływu firmy i ludzi, co ma obejmować pracowników, klientów, dostawców, społeczności lokalne i innych interesariuszy. Z kolei części dotyczące ładu korporacyjnego (G) mają przedstawiać system zarządzania firm, wskazywać w jaki sposób są one oparte na regułach społecznej odpowiedzialności biznesu (ang. Corporate Social Responsibility, dalej: CSR), prezentować relacje z dostawcami, ujawniać procedury i ich kontrolę oraz procesy podejmowania decyzji i wskazywać ich zgodność z prawem.

Równolegle do legislacji, na firmy wywierana jest presja ze strony świadomych środowiskowo konsumentów oraz oczekujących przejrzystości działań inwestorów. Powoduje ona, że spółki zaczynają postrzegać swoje praktyki w zakresie ESG nie tylko jako spełnienie wymagań prawnych, ale też jako szansę na uporządkowanie procesów i osiągnięcie sukcesu rynkowego.

Kryteria ESG są coraz częściej jednym z wymogów, które muszą spełniać nie tylko objęte obowiązkiem raportowania ESG spółki giełdowe, ale pośrednio również ich dostawcy towarów i usług. Niemożność wykazania działań w zakresie spełniania ESG może im grozić utratą potencjalnych kontraktów biznesowych ze spółkami giełdowymi. Coraz więcej dużych przedsiębiorstw giełdowych tworzy bowiem oparte na ESG systemy oceny dostawców. Mają one za zadanie zbudowanie odpowiedzialnego społecznie, spełniającego kryteria ESG i tym samym przejrzystego dla raportowania łańcucha dostaw. Przykładami są Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA [84], Santander Polska SA [85], czy Bank PKO BP SA [86].

Trend ten oddziałuje również na podmioty sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Jako dostawcy usług dla przedsiębiorstw zobowiązanych do wdrażania dyrektywy CSRD, również one mogą być zmuszone spełniać wskazane wyżej wymagania. Oznacza to konieczność dokumentowania różnego rodzaju działań podejmowanych w zakresie ESG. W odpowiedzi na wyzwania związane z koniecznością spełniania kryteriów ESG, pojawiają się już pierwsze przedsiębiorstwa sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, które publikują informacje o wdrażanych standardach społecznych i środowiskowych. Jako przykład można wskazać spółkę Era Sp. z o.o., w skład której wchodzi spółki zależne Novia, Era+ oraz Komes Ochrona. Firma ta na stronie internetowej deklaruje, że w swoich działaniach kieruje się polityką jakości i polityką środowiskową [87].

[83] GWP. (2023). Wytyczne do raportowania ESG. Przewodnik dla spółek. https://www.gpw.pl/pub/GPW/ESG/Wytyczne_do_raportowania_ESG.pdf

[84] Śnieżka Group. (2023). Relacje z dostawcami i łańcuch wartości. <https://sniezka.com/serwis-esg/srodowisko/relacje-z-dostawcami/>

[85] Santander Bank Polska SA. (2020) Odpowiedzialny łańcuch dostaw. <https://esg.santander.pl/2020/raport-2020/zarzadzanie/odpowiedzialny-lancuch-dostaw/>

[86] PKO BP SA. (2024). Obszar społeczny. <https://www.pkobp.pl/relacje-inwestorskie/esg-w-grupie-pko-banku-polskiego/obszar-spoeczny/>

[87] Era. (2024). Polityka środowiskowa zintegrowanego systemu zarządzania. <https://www.era.com.pl/o-nas/polityka-srodowiskowa-w-ramach-zintegrowanego-systemu-zarzadzania/>

Sektor bezpieczeństwa i ochrony osób i mienia cechuje się specyficznym, związanym ze spełnianiem potrzeby bezpieczeństwa, a co za tym idzie prospołecznym, charakterem działalności. Jednocześnie uregulowanie prawne zakresu działalności i konieczność spełniania wymagań organów nadzoru zmuszają podmioty sektora do stosowania standardów zarządzania, czyli działania według określonych procedur i regulaminów oraz prowadzenia dokumentacji. Wymienione cechy mogą ułatwiać wykazanie zgodnych z CSR działań w zakresie społecznym i ładu korporacyjnego. Inaczej jest z kwestią wykazania działań środowiskowych, które nigdy nie były priorytetem sektora i dla wielu przedsiębiorstw mogą być nowością.

Tymczasem trendy związane z szeroko pojętą zieloną transformacją w działalności przedsiębiorstw świadczących usługi z zakresu ochrony i bezpieczeństwa już od kilku lat obecne są w Stanach Zjednoczonych [88]. Opierając się na doświadczeniach amerykańskich, można wskazać kilka głównych obszarów możliwych działań wdrażających zieloną transformację w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Poniżej przedstawiono te obszary wraz z przykładami działań, które są rozważane lub podejmowane przez podmioty działające w Polsce.

- **Optymalizacja zużycia zasobów:**

- wdrażanie energooszczędnych technologii w systemach zabezpieczeń, np. w zakresie oświetlenia, łączności, działania automatyki,
- projektowanie systemów zabezpieczeń z uwzględnieniem zasady minimalizowania oddziaływania na środowisko i optymalizacji wykorzystywanych zasobów (np. korzystanie z rozwiązań bezprzewodowych, projektowanie zabezpieczeń fizycznych w sposób minimalizujący ingerencję w środowisko naturalne),
- stosowanie źródeł energii odnawialnej,
- wdrażanie procedur działania mających na celu ograniczenie zużycia zasobów (energii, wody, materiałów, np. papieru),
- zastępowanie, tam gdzie to możliwe, pojazdów zasilanych paliwami kopalnymi alternatywnymi rozwiązaniami (np. samochody, skutery i rowery napędzane paliwami alternatywnymi lub energią ze źródeł odnawialnych, rowery klasyczne, patroli piesze).

[88] Mauritsson, R. (2014). Sustainability report. 2014. https://www.axis.com/files/brochure/report_axis_sustainability_2014_1504.pdf ; Freschi, C. (2008). Going 'Green' in the Security Industry. www.securitymagazine.com/articles/79217-going-green-in-the-security-industry-1; El Dorado. (2024). Green Security: Implementing Sustainable Practices in Guard Operations. <https://www.eldoradoinsurance.com/security-industry-news/green-security-implementing-sustainable-practices-in-guard-operations/#:~:text=By%20reducing%20energy%20use%2C%20minimizing,widespread%20adoption%20across%20the%20industry> ; Trotzig, C. (2022). Sustainability in the Security Industry: Everyone Has a Role to Play. <https://www.asisonline.org/security-management-magazine/monthly-issues/security-technology/archive/2022/december/Sustainability-in-the-Security-Industry/>

- **Ograniczanie stosowania substancji szkodliwych i toksycznych:**

- stosowanie w używanej elektronice i wyposażeniu (np. kamery, panele sterujące, oświetlenie itp.) produktów spełniających postulat "wolny od substancji toksycznych i szkodliwych dla ludzi", np. rtęci, ołowiu, kadmu, opartych na bromie i chlorze środków zmniejszających palność (BFR/CFR), produktów zawierających polichlorek winylu (PCV/PCW) [89].
- weryfikacja, czy obiekty szkoleniowe do ćwiczeń strzeleckich posiadają odpowiednie zabezpieczenia przeciwdziałające negatywnemu wpływowi na środowisko metali ciężkich zawartych w pociskach i spalinach strzelniczych (ołów, miedź, związki siarki, związki węgla, związki fosforu itd.) [90].

- **Stosowanie materiałów z recyklingu i biodegradowalnych, minimalizowanie ilości odpadów:**

- stosowanie w wyposażeniu elementów plastikowych z recyklingu lub bioplastiku,
- stosowanie opakowań wielorazowego użytku lub biodegradowalnych,
- dbanie o możliwość naprawy lub ponownego wykorzystania elementów wyposażenia. np. w charakterze części zamiennych (elektronika) lub wartościowych części nowych produktów.

- **Prowadzenie działań informacyjnych i przeciwdziałanie greenwashingowi:**

- informowanie, w postaci publicznie dostępnych raportów, o podejmowanych działaniach wdrażających zieloną transformację,
- identyfikacja i przeciwdziałanie potencjalnym komunikatom mających znamiona greenwashingu ze strony dostawców i partnerów biznesowych.

[89] Działanie takie jest zgodne z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2011/65/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz jej polską implementacją w prawie krajowym, ogłoszoną w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie zasadniczych wymagań dotyczących ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. 2017 poz. 7).

[90] Wodnik, K., Rutkowski, R., Rybak, J. (2017). Wstępne badania wpływu strzelnic sportowych na środowisko. Inżynieria Ekologiczna. Vol. 18, Iss. 4. <http://www.ecoet.com/pdf-74949-12735?filename=WSTEPNE%20BADANIA%20WPLYWU.pdf>

POTRZEBY KOMPETENCYJNE

- Kluczowe obszary kompetencji w sektorze
- Ocena istotności i skali niedoboru kompetencji
- Rekomendacje w zakresie analizy kompetencji w sektorze

Kluczowe obszary kompetencji w sektorze

Przeprowadzona analiza trendów wpływających na sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób oraz analiza danych zastanych i wyników badania jakościowego, pozwoliła zidentyfikować kluczowe obszary kompetencji, których rozwijanie jest niezbędne dla zapewnienia jakości usług świadczonych przez podmioty w sektorze. Znajdują się wśród nich wiedza i umiejętności związane z:

- zarządzaniem bezpieczeństwem,
- postępem technologicznym,
- ewolucją zagrożeń i pojawianiem się nowych zagrożeń,
- sposobem wykonywania zadań z zakresu ochrony fizycznej, w tym znajomości procedur oraz umiejętności praktyczne,
- znajomością przepisów prawa i umiejętnością ich stosowania,
- procesami zielonej transformacji i koniecznością dostosowania działalności do regulacji w obszarze środowiskowym.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM BEZPIECZEŃSTWEM

Skuteczne zarządzanie bezpieczeństwem jest kluczowym elementem sprawnie działających systemów bezpieczeństwa. Zarządzanie to między innymi planowanie, rozumiane jako analiza zagrożeń, ocena ryzyka i określenie potrzeb organizacji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa, wyznaczanie celów, ustalanie strategii, opracowanie planów zapewniania bezpieczeństwa i ustalaniu hierarchii tych planów w celu integrowania i koordynowania działania. Skuteczne zarządzanie bezpieczeństwem obejmuje również określenie zadań, ustalenie ich wykonawców oraz zasad podległości i podejmowania decyzji.

To także motywowanie pracowników, koordynacja pracy osób i zespołów, a także wybieranie najskuteczniejszego kanału komunikacji, rozwiązywanie konfliktów oraz monitorowanie wyników i korygowanie działania w przypadku niezgodności z celami. Współcześnie zarządzanie bezpieczeństwem wymaga, oprócz kompetencji niezbędnych do realizacji opisanych powyżej zadań, również umiejętności integrowania różnych systemów i działań, w tym łączenia ochrony fizycznej z zabezpieczeniami technicznymi w ramach jednego spójnie działającego systemu bezpieczeństwa oraz równoczesnego zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury i bezpieczeństwem teleinformatycznym.

Wymaga również wiedzy i umiejętności pozwalających na wykorzystywanie nowoczesnych technologii oraz tworzenia systemów bezpieczeństwa odpornych na zróżnicowane, zmieniające się i nieprzewidywalne zagrożenia.

Przedstawiciele sektora wskazywali, że aby stworzyć skuteczne systemy bezpieczeństwa konieczne jest rozwijanie kompetencji w zakresie zarządzania bezpieczeństwem, w szczególności wyposażanie specjalistów w tym zakresie w wiedzę i umiejętności z różnych obszarów dotyczących bezpieczeństwa.

”

„była sprzeczność między zarządzaniem bezpieczeństwem infrastruktury a bezpieczeństwem teleinformatycznym. Rozdzielone to było, a życie pokazało, że jest inaczej. Brakuje specjalistów, którzy mają wiedzę z tych dwóch dziedzin i zarządzania bezpieczeństwem. Potrzebne są normy związane z zarządzaniem bezpieczeństwem”

„ Te kompetencje powinny mieć specjaliści w branży (...) Z obszarów zarówno stricte technicznych, prawnych, teleinformatycznych, ale także z obszarów zarządzania”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ZWIĄZANE Z POSTĘPEM TECHNOLOGICZNYM

W sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób obserwowana jest postępująca transformacja technologiczna, która dotyczy każdego przejawu działania sektora. Na znaczenie nowych technologii, w tym również rozwiązań opartych na algorytmach sztucznej inteligencji wskazują publikacje i wypowiedzi ekspertów. Nowoczesne technologie stosowane są zarówno w systemach zabezpieczenia technicznego, jak również wspomagają działania związane z ochroną fizyczną. Niezbędne jest zatem rozwijanie kompetencji wynikających z postępu technologicznego. Znajomość nowoczesnych technologii oraz umiejętności związane z jej wykorzystywaniem w działaniach związanych z ochroną i zapewnieniem bezpieczeństwa niezbędne są wszystkim pracownikom sektora. Kompetencje te wykorzystywane są zarówno osoby, które projektują, montują i obsługują systemy zabezpieczeń technicznych, jak również przez osoby, które, zajmując się ochroną fizyczną, wykorzystują w swojej pracy coraz nowocześniejsze urządzenia oraz współdziałają w ramach systemu bezpieczeństwa z zabezpieczeniami wykorzystującymi innowacyjne technologie.

Eksperti zwracają uwagę, że wyposażenie pracowników w odpowiednie kompetencje jest niezbędne aby we właściwy sposób i w pełni wykorzystać możliwości, jakie dają rozwiązania techniczne oparte na nowoczesnych technologiach [92].

„Edukacja techniczna nie ogranicza się tylko i wyłącznie do pracowników ochrony technicznej, ale ona jest również niezbędna dla pracowników ochrony fizycznej.”

„dzisiaj nie istnieje żaden sektor bezpieczeństwa, który by nie był oparty o techniki cyfrowe. Mocno się to wiąże z kompetencjami cyfrowymi”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

„Zakup odpowiedniej technologii nie stanowi dziś problemu. Większym wyzwaniem może okazać się jej obsługa ze względu na niedobór pracowników posiadających odpowiednie kompetencje cyfrowe.”

ŁUKASZ GRZESIK, BEZPIECZNYHANDEL.PL
WYPOWIEDŹ DLA A&S POLSKA

„Aby podnieść poziom bezpieczeństwa obiektów infrastruktury krytycznej, konieczne jest też stałe podnoszenie poziomu wykształcenia operatorów ze względu na coraz większe zaawansowanie systemów zabezpieczeń. Często bowiem zdarza się, że możliwości nowoczesnego systemu wykorzystuje się w 15% procentach właśnie ze względu na brak wiedzy operatora czy security menedżera. Taka sytuacja na pewno nie jest pożądana, a nawet może okazać się niebezpieczna”

TOMASZ GOLJASZEWSKI, HIKVISION POLAND WYPOWIEDŹ
DLA A&S POLSKA

[92] A&S Polska. (2024 c). Głos branży – bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej. Wypowiedź Tomasza Goliaszewskiego. <https://aspolska.pl/glos-branzy-bezpieczenstwo-infrastruktury-krytycznej-3/>; A&S Polska.(2024 b). Głos branży 6/2023 – bezpieczeństwo handlu. Wypowiedź Łukasza Grzesika. <https://aspolska.pl/glos-branzy-6-2023-bezpieczenstwo-handlu/#:~:text=Zakup%20odpowiedniej%20technologii%20nie%20stanowi,w%20stanie%20prost%C4%87%20bie%20C5%BC%C4%85cym%20wyzwanom.>

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ZWIĄZANE Z EWOLUCJĄ ZAGROŻEŃ I POJAWIANIEM SIĘ NOWYCH ZAGROŻEŃ

Sektor ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, podobnie jak wiele innych, zmuszony jest funkcjonować w niepewnej, ciągle zmieniającej się rzeczywistości. Wynika ona między innymi z niestabilnej sytuacji geopolitycznej, trwającej wojny hybrydowej czy też będących skutkiem zmian klimatycznych ekstremalnych zjawisk pogodowych. Oznacza to, że charakter dotychczasowych zagrożeń dla mienia i osób ulega zmianie. Pojawiają się również nowe, dotąd nieznanne zagrożenia lub też narastają te, które występowały dotychczas na niewielką skalę. Aby sprostać tym wyzwaniom, konieczne jest, żeby pracownicy sektora na bieżąco aktualizowali swoją wiedzę na temat możliwych zagrożeń. Muszą oni również pozyskiwać wiedzę i umiejętności związane z monitorowaniem i analizowaniem zagrożeń, przygotowaniem się na ich wystąpienie i odpowiednim reagowaniem.

”

„Oczekuję (...) takiego nowoczesnego podejścia do obszaru bezpieczeństwa, uwzględniającego to, co się dzieje dzisiaj na naszym podwórku w Polsce ale również za granicą, te zagrożenia, które się pojawiają. Musimy te nasze systemy, a przede wszystkim osoby, które w tych systemach pracują, przygotowywać do działań w zupełnie innych czasach niż to było kilka lat wstecz”

„Trzeba aktualizować wiedzę. Środki techniczne pojawiają się nowe i trzeba aktualizować. Ta wiedza musi być aktualizowana jeśli chodzi o ochronę. Bo są nowe środki, Przed wojną w Ukrainie nikt nie myślał, że zagrożeniem są drony. A dzisiaj to jasne. Zarówno latające aparaty jak i morskie. Mamy programy, które pozwalają nam na wykorzystanie w nowej formie słynnego “wnuczka” ktoś dzwoni i rozmawia z Tobą jak bliski, wystarczy, że nagra coś tam... Programy powodują zagrożenia, które wymagają aktualizacji wiedzy. W każdej branży tak szybko idzie postęp i rozwój, że musimy się doszkalać. A przypominanie też jest ważne.”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ZWIĄZANE ZE SPOSOBEM WYKONYWANIA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY FIZYCZNEJ, W TYM ZNAJOMOŚĆ PROCEDUR ORAZ UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE

Przedstawiciele sektora, w badaniu jakościowym, zwracali uwagę, że pracownikom ochrony fizycznej często brakuje umiejętności praktycznych niezbędnych w codziennej pracy, takich jak np. posługiwanie się bronią, stosowanie technik samoobrony, współdziałanie w zespole, rozpoznawanie zagrożeń, reagowanie w przypadku wystąpienia zagrożenia. Wynika to między innymi z niewystarczającej ilości i niskiej jakości praktyk w toku edukacji. Powodem są również zmieniające się procedury i sposoby postępowania, co w dużej mierze spowodowane jest opisanymi wyżej zmianami w zakresie występujących zagrożeń oraz nowych technologii. Przedstawiciele sektora podkreślali też, że w sektorze zatrudnienie znajdują bardzo różnorodne grupy osób, mających za sobą różne doświadczenia edukacyjno-zawodowe, w tym emerytowani pracownicy służb mundurowych, osoby bez doświadczenia zawodowego tuż po ukończeniu edukacji, osoby poszukujące pracy tymczasowej (np. uchodźcy) lub dodatkowej i wiele innych. Powoduje to, że często współpracują ze sobą osoby o bardzo odmiennych kompetencjach, których nie są w stanie w efektywny sposób wykorzystać w swojej codziennej pracy.

Dlatego też konieczne jest zapewnienie pracownikom możliwości stałego rozwijania i uśpójniania kompetencji związanych ze znajomością i stosowaniem procedur, sposobów wykonywania zadań oraz umiejętności praktycznych wykorzystywanych w codziennej pracy, takich jak stosowanie technik samoobrony, posługiwanie się bronią, współdziałanie w zespole, rozpoznawanie zagrożeń, reagowanie w sytuacji wystąpienia zagrożenia i inne.

”

„Myślę, że takimi kompetencjami, które powinni wszyscy mieć, to (...) wiedza prawna, procedury itd., tego brakuje.”

„Jak pracownik przychodzi do ochrony, to dopiero zaczyna się uczyć. Wcześniej nikt kompetencji od niego nie wymagał. (...) jeden był z policji, jeden po archeologii, jeden z wojska, a jeden po AWF, jeden mówił po angielsku, inny 3 języki i to były ich kompetencje, kompetencje, których służba od nich nie wymagała.”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ZWIĄZANE ZE ZNAJOMOŚCIĄ PRZEPISÓW PRAWA I UMIEJĘTNOŚCIĄ ICH STOSOWANIA

Pracownicy w sektorze często działają w sytuacjach wymagających natychmiastowej reakcji, muszą podejmować decyzje w sytuacjach nagłych lub nietypowych. Dlatego też muszą znać zakres swoich uprawnień oraz przepisy regulujące wykonywanie przez nich czynności, tak aby działać w granicach prawa np. w czasie interwencji. Zdaniem przedstawicieli sektora, kompetencje związane ze znajomością przepisów powinny być regularnie aktualizowane. Ponadto zwracali uwagę, że w najbliższej przyszłości podejmowane będą działania zmierzające do modyfikacji wielu regulacji prawnych wpływających na sektor. Zmieniające się otoczenie prawne sektora również wymaga, aby na bieżąco aktualizować wiedzę i umiejętności z zakresu przepisów prawa. Jest to niezbędne, aby prowadzona w sektorze działalność była efektywna, zgodna z prawem i wysokiej jakości. Kompetencje związane ze znajomością przepisów prawa i umiejętnością ich stosowania powinny być w różnym, adekwatnym do potrzeb zakresie rozwijane u wszystkich pracowników sektora.

„Jest ponad 70 ważnych norm technicznych. Są normy zarządzania bezpieczeństwem i połączenie tego wszystkiego z wytycznymi, oczywiście prawnymi (ustawa o ochronie osób i mienia, ochronie informacji niejawnych, cyberbezpieczeństwie, ochronie obiektów infrastruktury krytycznej) jest potrzebne.”

„(...) kontrole wskazywały na niedociągnięcia. Konwojenci używali broni krótkiej, kiedy powinni mieć maszynową. Tego wymaga prawo.”

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI WYNIKAJĄCE Z ZIELONEJ TRANSFORMACJI I KONIECZNOŚCI DOSTOSOWANIA DZIAŁALNOŚCI DO REGULACJI W OBSZARZE ŚRODOWISKOWYM

Konieczność realizacji działań z zakresu zielonej transformacji jest faktem, który dotyczy wszystkich przedsiębiorstw, z każdej gałęzi gospodarki. Dostosowanie działalności do wymogów wynikających z regulacji prawnych wymagać będzie od przedsiębiorców z sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób modyfikacji modeli biznesowych prowadzenia działalności i wprowadzenia do nich aspektów prośrodowiskowych. Wiązać się to będzie z jednej strony z koniecznością zmiany sposobów działania oraz inwestycji w infrastrukturę i wyposażenie, z drugiej natomiast wyposażenia przedstawicieli podmiotów działających w sektorze w kompetencje, takie jak znajomość regulacji prawnych w obszarze środowiskowym, wynikających z nich obowiązków oraz umiejętności związane z projektowaniem, planowaniem i wdrażaniem działań i inwestycji z zakresu zielonej transformacji, odpowiedzialnym komunikowaniem aspektów środowiskowych, rozpoznawaniem działań o charakterze greenwashingu i przeciwdziałania im.

POZOSTAŁE POTRZEBY KOMPETENCYJNE

Oprócz powyższych dużych obszarów kompetencyjnych przedstawiciele sektora, wskazywali również na konieczność posiadania przez pracowników sektora szerokiego wachlarza kompetencji z różnych dziedzin. Interdyscyplinarność kompetencji każdego pracownika sektora, w ich opinii, jest kluczowa dla zapewnienia wysokiej jakości usług.

”

„Są normy zarządzania bezpieczeństwem i połączenie tego wszystkiego z wytycznymi, oczywiście prawnymi (...) jest potrzebne. Te kompetencje powinny mieć specjaliści w branży, ale jednocześnie powinni mieć wiedzę z wielu innych dziedzin. Z obszarów zarówno stricte technicznych, prawnych, teleinformatycznych, ale także z obszarów zarządzania.”

„Bezpieczeństwo stało się bardzo mocno interdyscyplinarne. Zacieśnia się granica, jak daleko powinni się posunąć eksperci bezpieczeństwa w różnych dyscyplinach nauki.”

WYPOWIEDŹ UCZESTNIKA BADANIA JAKOŚCIOWEGO

”

”

„Odnoszenie się do norm przy formułowaniu wymagań wobec usługodawców oraz sprzętu, tworzenie Opisów Przedmiotu Zamówienia, Programów Funkcjonalno-Użytkowych - to właśnie od tych dokumentów rozpoczyna się inwestycja. Źle przygotowany OPZ, a potem PFU to zmarnotrawione pieniądze na inwestycję w system ochrony (jakkolwiek - czy to ochrony fizycznej czy zabezpieczenia technicznego czy inny)”

BADANIE ANKIETOWE - ODPOWIEDŹ PRZEDSTAWICIELA
PODMIOTU ŚWIADCZĄCEGO USŁUGI DORADZTWA
Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA

„Najważniejsze są kompetencje zamawiających usługi ochrony - to od nich zależy kształt rynku. Powinno się zwrócić uwagę na kompetencje w zakresie tworzenia wymagań względem planowanego systemu ochrony. Brak wymagań to brak konkurencyjności, zwycięża najniższa cena.”

BADANIE ANKIETOWE - ODPOWIEDŹ PRZEDSTAWICIELA
ORGANIZACJI BRANŻOWEJ

”

Przedstawiciele sektora zwracali też uwagę na konieczność zadbania o kompetencje osób odpowiedzialnych za zamawianie usług w zakresie bezpieczeństwa i ochrony oraz zwrócenie uwagi na odpowiednie formułowania wymagań przez inwestorów względem podmiotów dostarczających usługi bezpieczeństwa i ochrony. Nie są to sensu stricto kompetencje pracowników sektora bezpieczeństwa i ochrony mienia i osób, a raczej inwestorów zamawiających usługi. Niemniej jednak wyposażenie przedstawicieli sektora w wiedzę i umiejętności związane z formułowaniem wymagań wobec usługodawców w opisach przedmiotów zamówienia i innych dokumentach, może umożliwić im promowanie dobrych praktyk w tym zakresie i pośrednio wpływanie na kompetencje zamawiających usługi ochrony.

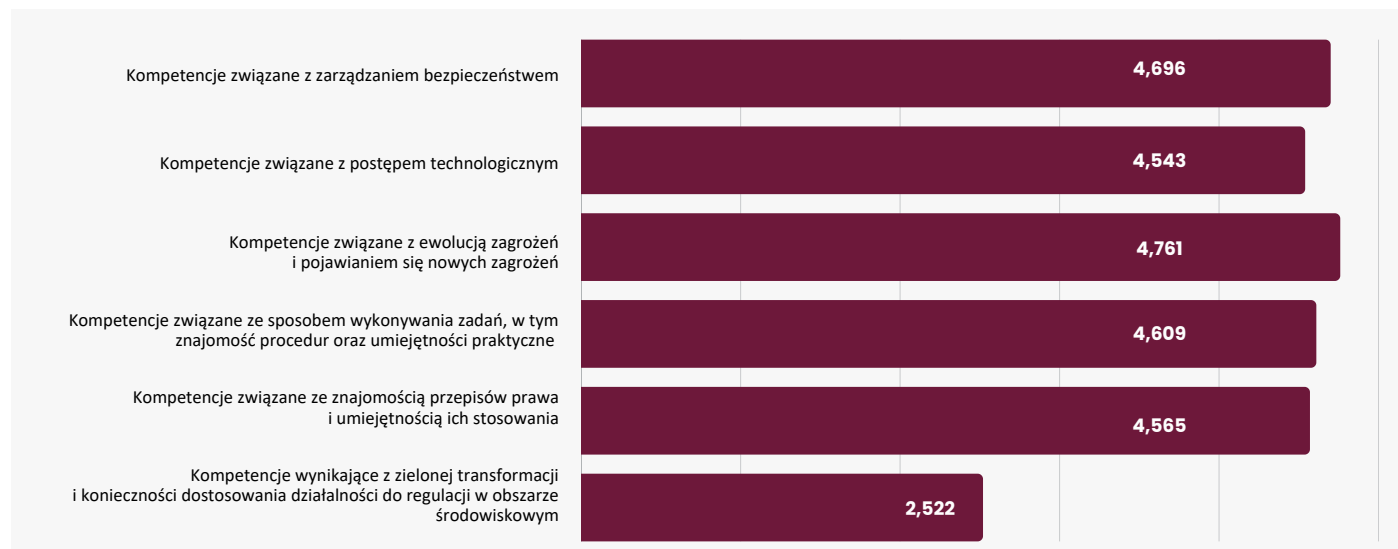
Ocena istotności i skali niedoboru kompetencji

Zidentyfikowane w czasie badania jakościowego obszary kompetencji poddano ocenie w czasie badania ankietowego. Oceniona została istotność obszarów kompetencji dla osób pracujących w sektorze oraz skala niedoboru kompetencji z danego obszaru wśród pracowników sektora.

Respondenci badania ankietowego poproszeni zostali o dokonanie oceny w skali 1 (mało istotny) do 5 (kluczowy) każdego z obszarów kompetencji. Ocena istotności jest średnią arytmetyczną udzielonych odpowiedzi.

Według respondentów badania, najbardziej istotny obszar stanowią kompetencje związane z ewolucją zagrożeń i pojawianiem się nowych zagrożeń. Inne obszary kompetencji również uznane zostały za bardzo istotne (oceny powyżej 4,5). Wyjątek stanowi obszar kompetencji wynikających z zielonej transformacji i konieczności dostosowania działalności do regulacji w obszarze środowisko-wym. Pomimo, że był on wskazywany w czasie badania jakościowego, respondenci badania ankietowego ocenili jego istotność średnio na 2,522 (w pięciostopniowej skali). W ich ocenie nie jest to bardzo istotny obszar kompetencji dla pracowników sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób.

Rys. 37. Ocena istotności kompetencji

Źródło: opracowanie własne.

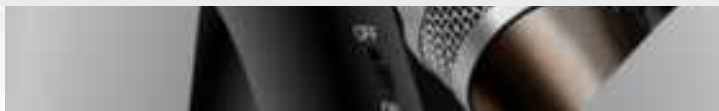

”

„Poziom wiedzy na temat problematyki zrównoważonego rozwoju oraz możliwości implementacji zrównoważonych rozwiązań w firmach sektora MŚP wydaje się wśród polskich mikro, małych i średnich przedsiębiorców bardzo niski. W analizie wyników badania na pierwszy plan wysuwa się niedostatek wiedzy na temat zrównoważonego rozwoju i jego uwarunkowań legislacyjnych, bagatelizowanie tej problematyki w bieżącej działalności firmy oraz dystans do norm prawnych nakładających konieczność jej implementacji.”

FRAGMENT RAPORTU Z „BADANIA ŚWIADOMOŚCI I GOTOWOŚCI A WDRAŻANIE POLITYK ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W SEKTORZE MŚP W POLSCE”

”

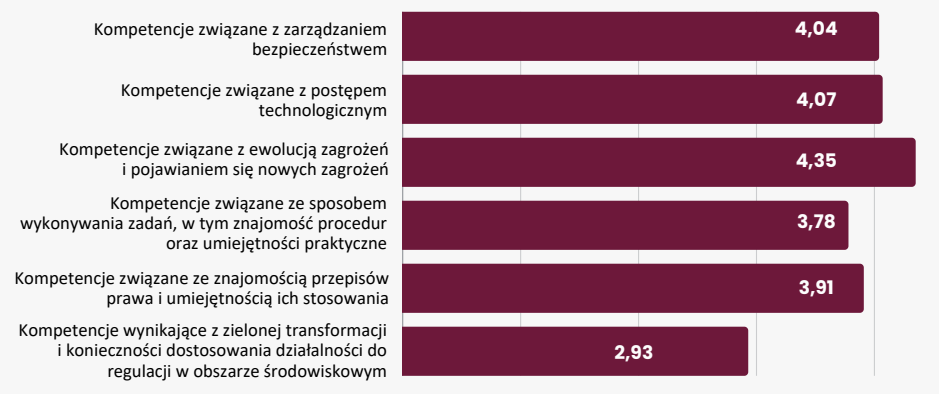
Niemniej jednak, w czasie badania jakościowego zaobserwowano, że wielu respondentów, będących przedstawicielami sektora nie jest świadoma zakresu zmian, jakie niesie ze sobą wdrożenie dyrektywy CSRD i innych regulacji związanych z zieloną transformacją. Dlatego też ocena istotności przeprowadzona na grupie respondentów badania ankietowego może być zaniżona.

Niską świadomość przedstawicieli sektora MŚP, nie tylko będących przedstawicielami sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, potwierdzają przeprowadzone badania, na przykład „Badanie świadomości i gotowości a wdrażanie polityk zrównoważonego rozwoju w sektorze MŚP w Polsce” zrealizowane w 2023 roku na zlecenie Ministerstwa Rozwoju i Technologii [93].

[93] MRIT. (2023). Badanie świadomości i gotowości a wdrażanie polityk zrównoważonego rozwoju w sektorze MŚP w Polsce. Raport 2023. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/raport-mrit-badanie-dotyczace-swiadomosci-i-gotowosci-na-wdrazanie-polityk-zrownowazonego-rozwoju-w-sektorze-msp-w-polsce>

Kolejnym pytaniem kierowanym do respondentów badania ankietowego była prośba o ocenę, w jakim stopniu pracownikom sektora brakuje kompetencji w danym obszarze. Na podstawie wskazań respondentów, dokonywanych na pięciostopniowej skali, (gdzie 1 oznacza „nie brakuje”, a 5 - „bardzo brakuje”), obliczono stopień niedoboru kompetencji.

Rys. 38. Ocena stopnia niedoboru kompetencji

Źródło: opracowanie własne.

Ocena stopnia niedoboru kompetencji jest średnią arytmetyczną udzielonych przez respondentów odpowiedzi.

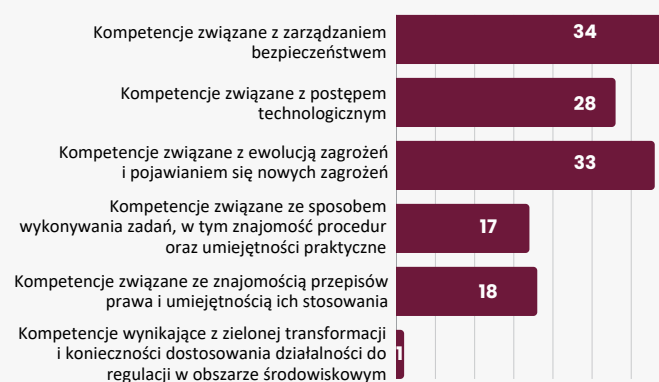
Największy niedobór kompetencji zaobserwowano w obszarze, który jednocześnie wskazany został za najistotniejszy dla pracowników sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, tj. obszar kompetencji związanych z ewolucją zagrożeń i pojawianiem się nowych zagrożeń. Wysoki niedobór kompetencji wskazano również w obszarach kompetencji związanych z postępowaniem technologicznym (4,07) oraz związanych z zarządzaniem bezpieczeństwem (4,04).

Najmniejszy niedobór kompetencji wskazany został w obszarze kompetencji wynikających z zielonej transformacji i konieczności dostosowania działalności do regulacji w obszarze środowiskowym, przy czym może to wynikać z niskiej świadomości respondentów w zakresie potrzeb kompetencyjnych związanych z zieloną transformacją.

Przeprowadzone badania potwierdzają, że kompetencje z opisanych wyżej obszarów są potrzebne i powinny być rozwijane. Respondenci badania ankietowego proszeni byli również o wskazanie tych obszarów, na rozwój których pracownicy sektora powinni w pierwszej kolejności otrzymać

wsparcie, w postaci dofinansowania usług rozwojowych. Respondenci mieli możliwość wskazania maksymalnie 3 obszarów. Najczęściej wskazywanymi obszarami były kompetencje związane z zarządzaniem bezpieczeństwem (34 wskazania) oraz kompetencje związane z ewolucją zagrożeń i pojawianiem się nowych zagrożeń (33 wskazania).

Rys. 39. Ocena potrzeb szkoleniowych

Źródło: opracowanie własne.

Rekomendacje w zakresie analizy kompetencji w sektorze

Zanim możliwe będzie udzielanie wsparcia w rozwoju kompetencji należy szczegółowo przeanalizować kompetencje w poszczególnych obszarach, a następnie opisać je za pomocą efektów uczenia się. W ten sposób możliwe będzie zaprojektowanie usług rozwojowych, które będą efektywne i będą mogły przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych efektów, tj. zmniejszenia stopnia niedoboru kompetencji w sektorze.

Analiza kompetencji w sektorze powinna objąć nie tylko identyfikację potrzeb kompetencyjnych, ale też dać odpowiedź na pytanie, jakie narzędzia i rozwiązania związane z kompetencjami mogłyby wspierać pracodawców, pracowników, kandydatów do pracy w sektorze, osoby uczące, ale też profesjonalistów wspierających osoby w kształtowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej. Pod uwagę powinny zostać wzięte rozwiązania w ramach szkolnictwa branżowego (np. dodanie nowego zawodu), jak również oferowane w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, takie jak opracowanie sektorowej ramy kwalifikacji, opisanie kwalifikacji wolnorynkowych lub sektorowych.

Planując przeprowadzenie analizy kompetencji w sektorze warto dokonać przeglądu wyników dotychczas przeprowadzonych podobnych prac w innych sektorach w Polsce oraz w innych krajach w ramach zbliżonych branż.

W Polsce, w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, opracowano sektorowe rami kwalifikacji. Zawierają one opis kluczowych i specyficznych kompetencji w danym sektorze, ułożonych według rosnącego stopnia ich złożoności. Poziomy w sektorowych ramach kwalifikacji odpowiadają poziomom Polskiej Rami Kwalifikacji, tworząc w ten sposób spójny system, w ramach którego możliwe jest porównywanie kompetencji. Do tej pory (stan na wrzesień 2024 roku) przygotowano 21 sektorowych ram kwalifikacji. Opracowano je między innymi dla takich sektorów jak: telekomunikacja, budownictwo, bankowość, handel, energetyka, nieruchomości, cyberbezpieczeństwo (wszystkie opracowane sektorowe rami wskazano na rysunku 40).

Rys. 40. Sektorowe rami kwalifikacji w Polsce

Źródło: Instytut Badań Edukacyjnych, kwalifikacje.edu.pl.

Inspirację lub punkt odniesienia dla opracowań polskich w sektorze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób, mogą stanowić również opracowania zagraniczne.

Poniżej wskazano wybrane przykłady takich opracowań.

- **Skills Framework for Security to sektorowa rama kwalifikacji opracowana przez SkillsFuture Singapore (SSG)** [94]. Jest ona skierowana do uczestników singapurskiego rynku pracy ochrony. Zawiera opis sektora i wpływających na niego trendów, przedstawia potrzeby kompetencyjne i typowe role zawodowe. Częścią dokumentu jest również tabela zawierająca zestawienie wykorzystywanych w sektorze kompetencji, w podziale na techniczne oraz o charakterze ogólnym, z uwzględnieniem ich poziomu zaawansowania.
- **Competences of Security Guards in Slovenia as Assessed by Users and Security Managers** - wyniki badania kompetencji słoweńskich pracowników ochrony [95]. Badanie przeprowadzono metodą oceny 360 stopni, zbierając opinie z różnych źródeł, m.in. przełożonych, współpracowników, podwładnych oraz samych pracowników .
- **Curriculum for transversal skills for private security personnel** - program szkoleniowy opracowany przez Izbę Republiki Macedonii Północnej ds. bezpieczeństwa prywatnego [96]. Zawiera on wykaz kompetencji pożądanych u pracowników sektora.

[94] SkillsFuture Singapore. (2018). Skills Framework for Security. <https://www.skillsfuture.gov.sg/docs/default-source/skills-framework/security-single.pdf>

[95] Dvojmoč, M. (2016). Competences of Security Guards in Slovenia as Assessed by Users and Security Managers. Journal of Criminal Justice and Security, year 18 no. 4. https://www.fvv.um.si/rv/arhiv/2016-4/02_Dvojmoč_rV_2016-4.pdf

[96] Train Brain Soft. (2021). Curriculum for transversal skills for private security personnel. <https://obezbeduvanje.org.mk/wp-content/uploads/2021/01/Curriculum-ENG-FINAL-18.04.2017-dopolneto-so-literatura-za-komunikaciji.pdf>

WYZWANIA

Zacieśnianie współpracy w sektorze

Przedstawiciele sektora dostrzegają konieczność spojrzenia na kwestie związane z zapewnianiem bezpieczeństwa i ochroną z wielu perspektyw. Pomocne w uwzględnieniu potrzeb różnych interesariuszy byłoby zacieśnienie współpracy między różnymi grupami. Pozwoliłoby to skorzystać z doświadczeń podmiotów świadczących usługi z obszaru sektora, mieć na uwadze kwestie istotne dla instytucji i organizacji korzystających z usług z zakresu bezpieczeństwa i ochrony, jak również uwzględnić działalność sektora edukacyjnego, zapewniającego usługi rozwojowe dla kadr zatrudnionych w sektorze. Współpraca działających w sektorze przedsiębiorców, przedstawicieli instytucji edukacyjnych, administracji i innych interesariuszy sektora pozwoli na uwzględnienie różnych perspektyw w opracowywanych rozwiązaniach i zapewni większe szanse na skuteczne ich wdrożenie.

Współpraca z organizacjami branżowymi i podmiotami działającymi na rzecz sektora w innych krajach

Z uwagi na globalny charakter wielu zagrożeń i fakt, że na rynek pracy w sektorze w różnych krajach często oddziałują te same zjawiska, korzystne mogłoby być nawiązanie współpracy z zagranicznymi organizacjami branżowymi działającymi w branżach związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i ochroną mienia i osób. W szczególności, działania w zakresie dostosowywania kompetencji kadr do potrzeb rynku pracy powinny być przedmiotem współpracy m.in. przedsiębiorców, przedstawicieli administracji, edukacji, służb zatrudnienia. Podejmując tego rodzaju współpracę w sektorze, warto zapoznać się z doświadczeniami ciał grupujących te grupy interesariuszy, działających w Europie w ramach zbliżonych sektorów.

Warto również dokonać przeglądu wyników dotychczas przeprowadzonych w innych krajach prac dotyczących identyfikacji potrzeb pracodawców i mechanizmów służących rozwojowi kompetencji w zbliżonych sektorach i branżach. Mogłyby one stanowić inspirację lub punkt odniesienia dla opracowań polskich. Współpraca z organizacjami i instytucjami zagranicznymi mogłaby też obejmować dzielenie się doświadczeniem polskich organizacji i upowszechnianie dobrych praktyk. Równie ważna jest możliwość współpracy z instytucjami UE i włączenie się w procesy standaryzacji wymagań kompetencyjnych dla sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób na poziomie europejskim.

Zmiany legislacyjne i organizacyjne

Wiele kluczowych regulacji prawnych zostało przyjętych dawno temu i wymaga dostosowania do współczesnego postrzegania zadań związanych z zapewnianiem bezpieczeństwa i ochroną, zmian wynikających z postępu technologicznego czy pojawiających się nowych zagrożeń. Konieczność aktualizacji obowiązujących przepisów wynika też z implementacji przepisów unijnych, np. Dyrektywy CER, i innych zmian w prawodawstwie polskim, takich jak np. nowelizacja Polskiej Klasyfikacji Działalności. Przedstawiciele sektora mocno zaznaczają konieczność uporządkowania przepisów regulujących działanie sektora. Istotne jest jednak, aby po wprowadzeniu zmian powstał spójny system regulujący działania w zakresie ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób.

Uspójnienia wymagają też m.in. zapisy dotyczące wymagań wobec osób w zakresie posiadanego wykształcenia. Zgodnie z Ustawą o ochronie osób i mienia na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego wpisuje się osobę, która m.in. posiada wykształcenie co najmniej zawodowe techniczne o określonych specjalnościach. Natomiast w obecnych przepisach regulujących szkolnictwo branżowe nie funkcjonuje pojęcie specjalności wykształcenia technicznego, a poszczególne zawody i kwalifikacje przypisane zostały do branż. Powoduje to, że zapisy w Ustawie o ochronie osób i mienia są nieprecyzyjne i mogą powodować trudności związane z ich interpretacją.

Przedstawiciele sektora wskazują na konieczność włączenia się w proces projektowania i opiniowania aktów prawnych różnych grup interesariuszy – zarówno ze strony organów państwa, jak i przedsiębiorców czy ekspertów z zakresu zapewniania bezpieczeństwa.

Poprawa wizerunku pracowników sektora

Przedstawiciele sektora zwracają uwagę, że praca w sektorze często nie cieszy się uznaniem, co wynika z minimalnych wymagań stawianych przez pracodawców i niskiego poziomu wynagrodzeń. Aby zapewnić dopływ wykwalifikowanych kadr do sektora, niezbędne jest budowanie jego pozytywnego wizerunku. Należy pokazywać sektor jako miejsce pracy, która jest pracą istotną społecznie, odpowiedzialną i dająca możliwości rozwoju.

Wzmocnienie potencjału kompetencyjnego sektora

Jednym ze zgłaszanych przez pracodawców w sektorze problemów jest brak pracowników o odpowiednich kompetencjach. Przyczyny tego stanu rzeczy wynikają między innymi z postrzegania pracy w sektorze jako niskopłatnej i często tymczasowej, co powoduje, że pracownicy mają niską motywację do podnoszenia swoich kompetencji. Również wielu pracodawców, zmuszonych przez konkurencję do utrzymywania niskiej ceny świadczonych usług, mocno ogranicza wydatki na szkolenia. Wyzwaniem dla sektora jest zatem nie tylko zapewnienie podaży odpowiedniej jakości usług rozwojowych, ale zbudowanie przekonania, zarówno wśród pracodawców, jak i pracowników, o konieczności stałego podnoszenia kompetencji. Odpowiednie przygotowanie osób realizujących zadania w sektorze jest niezbędne dla zapewnienia wysokiej jakości usług, ale też do zapewnienia bezpieczeństwa samych pracowników.

Projektowane działania rozwojowe powinny uwzględniać specyfikę poszczególnych grup osób znajdujących zatrudnienie w sektorze i nabyte przez nich wcześniej wiedzę i umiejętności. Z uwagi na różne wykształcenie i doświadczenie zawodowe, pracownicy sektora posiadają bardzo zróżnicowane kompetencje, z których część może zostać wykorzystana do realizacji zadań z zakresu ochrony i bezpieczeństwa. Warto rozważyć wypracowanie mechanizmów, które pozwoliłyby na jak najbardziej efektywne rozpoznawanie i wykorzystywanie potencjału osób zatrudnionych w sektorze, np. rozwiązań z zakresu zarządzania wiedzą w organizacji, dzielenia się doświadczeniem (np. w formie mentoringu). Przy planowaniu szkoleń należy również wziąć pod uwagę predyspozycje i możliwości poszczególnych grup pracowników, wynikające np. z wieku, stanu zdrowia, niepełnosprawności. Przedstawiciele sektora zwracają również uwagę na konieczność uwzględnienia różnych potrzeb oraz oczekiwań pracowników i zadbanie o ofertę, innych niż szkolenia i kursy, form podnoszenia kompetencji.

Uporządkowanie uprawnień zawodowych w sektorze

Przedstawiciele sektora zwracają uwagę na konieczność uporządkowania przepisów w zakresie uprawnień wymaganych do wykonywania czynności z zakresu zapewniania bezpieczeństwa i ochrony mienia i osób oraz dostosowanie ich do stosowanych obecnie rozwiązań organizacyjnych i wykorzystywanych technologii. Ważne jest też przeanalizowanie adekwatności wymagań do wykonywania poszczególnych czynności oraz sposobu uzyskiwania różnych uprawnień. Przepisy powinny być tak sformułowane, aby zapewniały odpowiednią jakość świadczonych usług oraz bezpieczeństwo osób wykonujących poszczególne zadania. Jednocześnie rozwiązania w zakresie uzyskiwania wymaganych uprawnień powinny, z jednej strony, zapewnić rzetelną weryfikację określonych przepisami wymogów, z drugiej, nie ograniczać nadmiernie dostępu i zapewnić dopływ do sektora pracowników posiadających potrzebne uprawnienia. Dyskusja dotycząca zagadnień związanych z uprawnieniami dla osób wykonujących poszczególne czynności pomogłaby też doprecyzować zakres sektora, poprzez bardziej szczegółowe określenie typowych dla niego procesów i zadań zawodowych. Analiza zadań stawianych przed pracownikami w sektorze pozwoliłaby też wyodrębnić wśród nich te, których wykonywanie wymaga posiadania określonych przepisami uprawnień. W odniesieniu do pozostałych, formalne potwierdzenie posiadania przydatnych do ich wykonywania kompetencji mogłoby być dobrowolne i stanowić dobrą praktykę.

Działania na rzecz włączenia do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikacji uregulowanych

Na chwilę obecną do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji nie włączono żadnej kwalifikacji uregulowanej z obszaru sektora ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Istnieje natomiast wiele przepisów prawnych określających wymagania wobec osób wykonujących zadania zawodowe w obszarze ochrony i bezpieczeństwa mienia i osób. Zasadne wydaje się dokonanie przeglądu tych przepisów pod kątem możliwości włączenia wybranych z nich do ZSK w formie kwalifikacji uregulowanej. Mogłoby się to przyczynić do ich większej przejrzystości, a także, poprzez nadanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, ułatwić ich porównywanie między sobą. Przegląd wspomnianych przepisów powinien obejmować również zaproponowanie ewentualnych zmian mających na celu ich uspoźnienie czy dostosowanie do aktualnie stosowanych rozwiązań i potrzeb rynku pracy. Proces ten powinien zostać dokonany we współpracy ministra właściwego, organizacji branżowych, podmiotów korzystających z usług w zakresie zapewniania bezpieczeństwa i ochrony mienia i osób (np. podmiotów zarządzających infrastrukturą krytyczną), przedstawicieli przedsiębiorców i ekspertów.

Przegląd kwalifikacji wolnorynkowych z obszaru sektora włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji

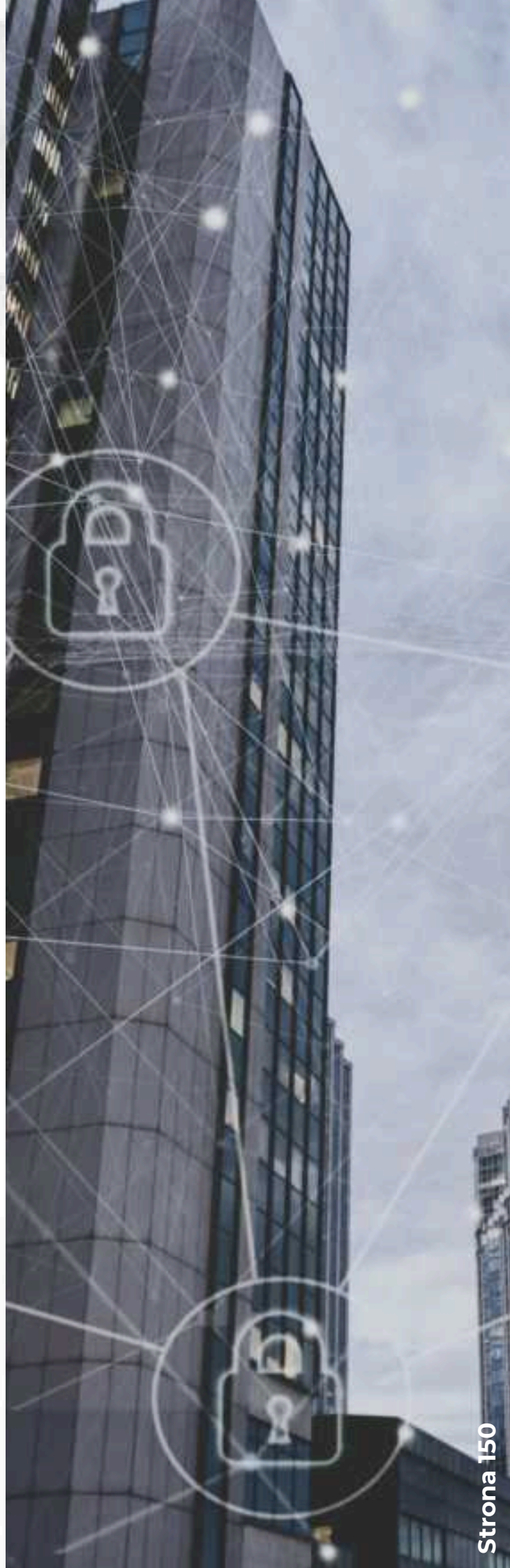
Wśród funkcjonujących w ZSK kwalifikacji z obszaru sektora są kwalifikacje włączone w 2019 roku. Uzyskały one status kwalifikacji funkcjonujących na początku 2024 roku, jednak w przypadku 6 z nich, nie wydano jeszcze ani jednego certyfikatu. Biorąc pod uwagę, zaistniałe od chwili włączenia tych kwalifikacji do ZSK, zmiany wykorzystywanych technologii oraz zmiany legislacyjne i organizacyjne, wydaje się zasadne przeprowadzenie analizy aktualności tych kwalifikacji. Możliwe bowiem, że powodem braku zainteresowania tymi kwalifikacjami jest ich nieadekwatność do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Zgodnie z art. 27 Ustawy o ZSK, Minister właściwy dla danej kwalifikacji wolnorynkowej lub sektorowej, nie rzadziej niż raz na dziesięć lat, jest zobowiązany dokonać jej przeglądu, w wyniku którego, może ją zmodyfikować. Zapisy Ustawy o ZSK pozwalają jednak, aby w przypadkach uzasadnionych potrzebami społeczno-gospodarczymi minister dokonał takiego przeglądu wcześniej niż przed upływem 10 lat.

Organizacje branżowe lub Sektorowa Rada ds. Kompetencji mogłyby, po przeprowadzeniu analizy kwalifikacji z obszaru sektora i konsultacjach z przedstawicielami środowiska branżowego, wnioskować do Ministra właściwego o wcześniejsze dokonanie, w trybie Ustawy o ZSK, przeglądu wybranych kwalifikacji wolnorynkowych. Byłoby to szczególnie zasadne w sytuacji, gdy nie będzie prowadzona ich certyfikacja. Przyczyniłoby się to do ich jakości i adekwatności do potrzeb rynku pracy.

Zapewnienie aspektu praktycznego w toku edukacji formalnej

Przedstawiciele sektora dostrzegają potrzebę zacieśnienia współpracy z uczelniami. Odpowiednie przygotowanie do pracy w sektorze wymaga zdobycia doświadczenia i umiejętności, co powinno być realizowane podczas praktyk. Praktyki te są obowiązkowe i mają określony w przepisach minimalny czas trwania (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz.U. 2016 poz. 1596), w przypadku kierunków praktycznych jest to łącznie co najmniej trzy miesiące na każdym z poziomów kształcenia). Przedstawiciele sektora zwracają jednak uwagę, że obecnie praktyki te nie spełniają swojej roli. Korzystne mogłoby się okazać nawiązanie ściślejszej współpracy między uczelniami a pracodawcami, identyfikacja dobrych praktyk w zakresie organizacji praktyk i staży oraz ich upowszechnianie. Warto też byłoby głębiej przeanalizować uwarunkowania organizacyjno-prawne i sposób realizacji praktyk i staży zawodowych, w celu identyfikacji barier utrudniających właściwą realizację części praktycznej kształcenia.

Działania na rzecz jakości szkoleń

Ważne jest znalezienie sposobu na zapewnienie wysokiej jakości usług szkoleniowych, zarówno poprzez wymuszenie odpowiedniego standardu działania instytucji szkoleniowych, jak też zapewnienie podaży usług rozwojowych dopasowanych do potrzeb pracodawców. Respondenci badania zwracali uwagę na to, że wiele firm, ze względu na rosnące koszty pracy, stara się ograniczać wydatki na rozwój pracowników. Podobnie osoby indywidualne (pracownicy lub kandydaci do pracy w sektorze), decydując się na kurs lub szkolenie, przy ich wyborze kierują się w dużej mierze ich ceną, zamiast przykładać wagę do odpowiedniej jakości usługi i jej dopasowania do swoich potrzeb.

Aktualnie obowiązujące przepisy określają wymagania w zakresie doszkalania pracowników sektora. W trakcie badania część przedstawicieli sektora wskazywała jednak, że istniejące regulacje nie gwarantują odpowiedniej jakości obowiązkowych kursów doszkalających i nie zapewniają faktycznej aktualizacji czy uzupełnienia kompetencji. Istnieje w związku z tym konieczność dokonania przeglądu obowiązujących przepisów, przeanalizowania sposobu realizacji obowiązków z nich wynikających i zaprojektowania mechanizmów, które zapewnią odpowiednią, oczekiwaną przez interesariuszy sektora, jakość działań rozwojowych. Jest to zagadnienie wymagające współpracy przedstawicieli pracodawców i pracowników sektora, klientów – odbiorców usług z zakresu bezpieczeństwa i ochrony, podmiotów zapewniających podaż usług rozwojowych jak również organów odpowiedzialnych za zmiany legislacyjne w tym obszarze.

Analiza kompetencji wykorzystywanych w sektorze

Przeprowadzone badania potwierdzają konieczność rozwijania kompetencji pracowników w sektorze i dostosowania ich do zmian wynikających z oddziaływających na sektor trendów oraz wskazują na główne obszary tych kompetencji. Kolejnym krokiem powinno być szczegółowe przeanalizowanie kompetencji w poszczególnych obszarach, a następnie opisanie ich za pomocą efektów uczenia się. W ten sposób możliwe będzie zaprojektowanie usług rozwojowych, które będą efektywne i będą mogły przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych efektów, tj. zmniejszenia stopnia niedoboru kompetencji w sektorze.

Analiza kompetencji w sektorze powinna objąć nie tylko identyfikację potrzeb kompetencyjnych, ale też dać odpowiedź na pytanie, jakie narzędzia i rozwiązania związane z kompetencjami mogłyby wspierać pracodawców, pracowników, kandydatów do pracy w sektorze, osoby uczące, ale też profesjonalistów wspierających osoby kształtowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej. Pod uwagę powinny zostać wzięte rozwiązania w ramach szkolnictwa branżowego (np. dodanie nowego zawodu), jak również oferowane w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, takie jak opracowanie sektorowej ramy kwalifikacji, opisanie kwalifikacji wolnorynkowych lub sektorowych.

LITERATURA

MONOGRAFIE I ARTYKUŁY NAUKOWE

- Bryjka, F. (2024). Rosyjskie działania dywersyjne wobec państw NATO. <https://www.pism.pl/publikacje/rosyjskie-dzialania-dywersyjne-wobec-panstw-nato>
- Dvojmoč, M. (2016). Competences of Security Guards in Slovenia as Assessed by Users and Security Managers. *Journal of Criminal Justice and Security*, year 18 no. 4. https://www.fvv.um.si/rv/arhiv/2016-4/02_Dvojnoc_rV_2016-4.pdf
- Green, G. (1981). *Introduction to security*. Butterworth: Boston, MA.
- Hobbes, T. (1954). *Lewiatan, czyli materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe. https://web.archive.org/web/20180111164903/http://www.iphils.uj.edu.pl/~m.kuninski/Hobbes_Lewiatan.pdf
- Molinari, G. (1849). De la production de la sécurité. *Journal des Économistes*. nr 95 t. XXII. <https://www.institutcoppet.org/wp-content/uploads/2014/11/87.-MOLINARI-Gustave-de-De-la-production-de-la-s%C3%A9curit%C3%A9.pdf>
- Kakalik, J. S., Wildhorn, S. (1971). *Private police in the United States: Findings and recommendations*. Santa Monica, CA: Rand. <http://www.rand.org/pubs/reports/2006/R869.pdf>
- Koźdoń-Dębecka, M. (2023). Polaryzacja medialna na przykładzie kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej latem 2021 roku w relacjach trzech polskich telewizyjnych serwisów informacyjnych. *Media Biznes Kultura* nr 1 (14). <https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/MBK/article/download/9089/8101/12918>
- Lachiewicz, S. (2016). Rola otoczenia instytucjonalnego w rozwoju przedsiębiorczości technologicznej. *Przegląd organizacji*. 2/2016. <https://przegladorganizacji.pl/plik/5e092496efc60/po.2016.02.03.pdf>
- Marosz, M., et. al. (2024). Lato 2024 w Polsce – charakterystyka wybranych elementów klimatu. <https://obserwator.imgw.pl/2024/09/17/lato-2024-w-polsce-charakterystyka-wybranych-elementow-klimatu/>
- Cichomski, M., Idzikowska-Ślęzak, I. (2022). Poziom strategiczny polskiego systemu antyterrorystycznego – 15 lat Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zagrożeń Terrorystycznych. *Terroryzm – studia, analizy, prewencja*. Numer 1 (1). <https://ejournals.eu/czasopismo/terroryzm/artukul/poziom-strategiczny-polskiego-systemu-antyterrorystycznego-15-lat-miedzyresortowego-zespolu-do-spraw-zagrozen-terrorystycznych>
- Długosz, P., Izdebska-Długosz, D. (2024). *Uchodźczynie wojenne z Ukrainy. Dwa lata od inwazji*. Lublin: Wydawnictwo Academicon. https://www.researchgate.net/publication/379330151_Uchodzczyne_wojenne_z_Ukrainy_dwa_lata_od_inwazji

- Szlachter, D. (2021). Rozpoznanie i sabotowanie potencjału infrastruktury krytycznej krajów Europy Środkowowschodniej i Północnej jako przykład strategicznych celów aktywności rosyjskich służb specjalnych. Biuletyn analityczny Rządowego Centrum Bezpieczeństwa. Nr 32.
- <https://www.gov.pl/web/rcb/rozpoznanie-i-sabotowanie-potencjalu-infrastruktury-krytycznej-krajow-europy-srodkowowschodniej-i-polnocnej-jako-przyklad-strategicznyczelow-aktywnosci-rosyjskich-sluzb-specjalnych>
- Tatarowski, A. (2024). Budowanie odporności infrastruktury krytycznej w świetle zagrożeń asymetrycznych i terroryzmu. Tendencje legislacyjne w polskiej implementacji dyrektywy CER ze szczególnym uwzględnieniem aspektów standaryzacji i certyfikacji rozwiązań organizacyjno-technicznych. Terroryzm - studia, analizy, prewencja. Numer 5. https://www.abw.gov.pl/ftp/foto/Wydawnictwo/terroryzm/nr5/15_-_inne_-_A__Tatarowski.pdf
- Wodnik, K., Rutkowski, R., Rybak, J. (2017). Wstępne badania wpływu strzelnic sportowych na środowisko. Inżynieria Ekologiczna. Vol. 18, Iss. 4. <http://www.ecoeet.com/pdf-74949-12735?filename=WSTEPNE%20BADANIA%20WPLYWU.pdf>

ARTYKUŁY W MEDIACH DRUKOWANYCH I ELEKTRONICZNYCH

- A&S Polska. (2024 a). Jaki będzie rok 2024 dla polskiej branży security? <https://aspolska.pl/jaki-bedzie-rok-2024-dla-polskiej-branzy-security/>
- A&S Polska. (2024 b). Głos branży 6/2023 – bezpieczeństwo handlu. <https://aspolska.pl/glos-branzy-6-2023-bezpieczenstwo-handlu/#:~:text=Zakup%20odpowiedniej%20technologii%20nie%20stanowi,w%20stanie%20sprosta%C4%87%20bie%C5%BC%C4%85cym%20wyzwaniom>
- A&S Polska. (2024 c). Głos branży – bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej. <https://aspolska.pl/glos-branzy-bezpieczenstwo-infrastruktury-krytycznej-3/>
- AJMC Staff. (2021). A Timeline of COVID-19 Developments in 2020. <https://www.ajmc.com/view/a-timeline-of-covid19-developments-in-2020>
- Andrews, L. (2023). Private Security: Trends and Innovations. <https://www.agsprotect.com/blog/private-security-trends-and-innovations>
- Bilal, A. (2021). Wojna hybrydowa - nowe zagrożenia, złożoność i „zaufanie” jako antidotum. <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2021/11/30/wojna-hybrydowa-nowe-zagrozenia-zlozonosc-i-zaufanie-jako-antidotum/index.html#:~:text=W%20prostym%20uj%C4%99ciu%2C%20wojna%20hybrydowa,przeciwnika%20i%20osi%C4%85gn%C4%85%C4%87%20efekt%20synergii>
- Celej, P. (2024). Do sieci trafiło nagranie jak białoruskie służby szkolą migrantów do walki. <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9526899,do-sieci-trafilo-nagranie-jak-bialoruskie-sluzby-szkola-migrantow-do-w.html>

- Dyląg, B. (2021). Pandemia poturbowała firmy ochroniarskie. Pracownicy odpływają. <https://www.wnp.pl/praca/pandemia-poturbowala-firmy-ochroniarskie-pracownicy-odplywaja,518686.html>
- El Dorado. (2024). Green Security: Implementing Sustainable Practices in Guard Operations. <https://www.eldoradoinsurance.com/security-industry-news/green-security-implementing-sustainable-practices-in-guard-operations/#:~:text=By%20reducing%20energy%20use%2C%20minimizing,widespread%20adoption%20across%20the%20industry>
- Freschi, C. (2008). Going 'Green' in the Security Industry. www.securitymagazine.com/articles/79217-going-green-in-the-security-industry-1
- J.T. (2024). Dodatkowe zabezpieczenia na wschodniej granicy. <https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/41411#:~:text=Od%20pocz%C4%85tku%20marca%20wzrasta%20liczba,to%20ponad%20850%20mln%20z%C5%82>
- Kędziński, R. (2024). Biją na alarm i apelują do rządu o środki dla tej grupy pracowników. <https://www.money.pl/pieniadze/bija-na-alarm-i-apeluja-do-rzadu-o-srodki-dla-tej-grupy-pracownikow-7021393923488672a.html>
- Krawiec, I. (2024). Jaki będzie rok 2024 dla polskiej branży security? A&S. Polska wydanie online. 01(43). https://aspolska.pl/wp-content/uploads/2024/03/AS_01_2024_calosc.pdf
- Khamiuk, M. (2024). Zmiana klimatu: czerwiec 2024 najcieplejszy w historii! <https://www.topagrar.pl/articles/pogoda/zmiana-klimatu-czerwiec-2024-najcieplejszy-w-historii-2515329>
- Manager+. (2021). Ochrona w pandemii: elastycznie i do przodu. <https://managerplus.pl/ochrona-w-pandemii-elastycznie-i-do-przodu-27533>
- Money.pl. (2024). Podpalenia w Polsce. ABW zatrzymała podejrzanych. Grozi im dożywocie. <https://www.money.pl/gospodarka/podpalenia-w-polsce-abw-zatrzymala-podejrzanych-grozi-im-dozywocie-7032796900149952a.html>
- Nosarzewska, E. (2021). Antropogeniczne zmiany klimatu [Megatrendy 2050]. <https://ptsp.pl/antropogeniczne-zmiany-klimatu-megatrendy-2050/>
- Nowak, K. (2024). Wojna hybrydowa przeciw Polsce. „Mamy do czynienia z poważnym atakiem wschodnich służb na granicę”. <https://forsal.pl/kraj/bezpieczenstwo/artykuly/9518409,wojna-hybrydowa-przeciw-polsce-mamy-do-czynienia-z-powaznym-atakiem.html>
- PAP Biznes. (2024). Trzy czynniki, które miały największy wpływ na sektor ochrony w 2023 roku. <https://biznes.pap.pl/wiadomosci/zagadnienia-spoeczne/trzy-czynniki-ktore-mialy-najwiekszy-wplyw-na-sektor-ochrony-w>
- PAP. (2024). Tomczyk: Polska jest dziś w stanie wojny hybrydowej. <https://www.pap.pl/aktualnosci/tomczyk-polska-jest-dzis-w-stanie-wojny-hybrydowej>

- PZPO. (2024). Technologiczna rewolucja w branży ochrony. Trendy, które zmieniają ten sektor w 2024 roku. <https://pzpochrona.pl/aktualnosci/technologiczna-rewolucja-w-branzy-ochrony-trendy-ktore-zmienia-ten-sektor-w-2024-roku/>
- PZPO (2024). Polski Związek Pracodawców Ochrona apeluje o waloryzację dopłat z PFRON. Ta branża jest szansą dla osób z niepełnosprawnością. <https://pzpochrona.pl/dla-mediow/polski-zwiazek-pracodawcow-ochrona-apeluje-o-waloryzacje-doplat-z-pfron-ta-branza-jest-szansa-dla-osob-z-niepelnosprawnoscia/>
- Skubińska, R. (2022). Będą dodatkowe miejsca pracy dla Ukraińców, <https://www.forbes.pl/kariera/pomoc-dla-ukrainy-pracownik-ochrony-pilnie-poszukiwany-problemy-rynku-pracy-w-polsce/qqvsn3>
- Solid Group. (2023). Najnowsze technologie w ochronie mienia prywatnego. <https://solidsecurity.pl/blog/najnowsze-technologie-w-ochronie-mienia-prywatnego#:~:text=Czujniki%20ruchu%2C%20dymu%2C%20gazu%20czy,reakuj%2C%20na%20wszelkie%20sygna%20alarmowe>
- Solid Grup. (2021). Technologie w służbie bezpieczeństwu – zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w ochronie osób i mienia. [<https://solidgroup.pl/czytelnia/systemy-alarmowe/technologie-w-sluzbie-bezpieczenstwu-zastosowanie-nowoczesnych-rozwiazan-w-ochronie-osob-i-mienia.html>]
- TVN24 Biznes. (2024). Ekspert o dużej zmianie w kradzieżach. „Do tej pory nie było takich produktów”. <https://tvn24.pl/biznes/pieniadze/kradzieze-w-sklepach-pogorszenie-statystyk-kradziezy-prezes-polskiego-zwiazku-pracodawcow-ochrona-pawel-korzybski-komentuje-st7783962>
- wGospodarce. (2023). Konsolidacja sektora ochrony kwestią racji stanu. <https://wgospodarce.pl/informacje/121765-konsolidacja-sektora-ochrony-kwestia-racji-stanu>
- Trotzig, C. (2022). Sustainability in the Security Industry: Everyone Has a Role to Play. <https://www.asisonline.org/security-management-magazine/monthly-issues/security-technology/archive/2022/december/Sustainability-in-the-Security-Industry/>

KOMUNIKATY, INFORMACJE I OŚWIADCZENIA

- Rada Europejska. (2024). Europejski Zielony Ład. <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/green-deal/#initiatives>
- Rada Unii Europejskiej. (2024). Komunikat prasowy: Infrastruktura krytyczna: unijny plan ochrony obywateli i rynku wewnętrznego. <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2024/06/25/critical-infrastructure-blueprint-for-protecting-eu-citizens-and-the-internal-market/>
- Rzecznik Ministra Koordynatora Służb Specjalnych. (2022). Hybrydowy atak na Polskę. <https://www.gov.pl/web/sluzby-specjalne/hybrydowy-atak-na-polske>
- Era. (2024). Polityka środowiskowa zintegrowanego systemu zarządzania. <https://www.era.com.pl/o-nas/polityka-srodowiskowa-w-ramach-zintegrowanego-systemu-zarzadzania/>

- PKO BP SA (2024). Obszar społeczny. <https://www.pkobp.pl/relacje-inwestorskie/esg-w-grupie-pko-banku-polskiego/obszar-spooleczny/>
- Santander Bank Polska SA. (2020) Odpowiedzialny łańcuch dostaw. <https://esg.santander.pl/2020/raport-2020/zarzadzanie/odpowiedzialny-lancuch-dostaw/>
- Śnieżka Group. (2023). Relacje z dostawcami i łańcuch wartości. <https://sniezkagroup.com/serwis-esg/srodowisko/relacje-z-dostawcami/>

AKTY PRAWNE

Rezolucje ONZ

- ONZ (2015). Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. <https://www.gov.pl/attachment/e84cee75-7991-4fc5-83a1-da7d2fc10635>

Akty prawa UE

- Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) / zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 (Dz.U. L 393 z 30.12.2006)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2011/65/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. L 174 z 1.7.2011)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz.U. L 322 z 16.12.2022)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca Dyrektywę Rady 2008/114/WE (Dz.U. L 333 z 27.12.2022)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (Dz.U. L 333 z 27.12.2022)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2011/65/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. L 174 z 1.7.2011)
- Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/EU z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (Dz.U. L 347 z 20.12.2013)

Ustawy i rozporządzenia

- Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. 2024 poz. 92)
- Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. 2024 poz. 248)
- Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1483)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59)
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz.U. 2023 poz. 294)
- Ustawa z dnia 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw aktywów państwowych oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz.U. 2020 poz. 2173)
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 714)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. 2024 poz. 643)
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087)
- Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 616)
- Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. 2024 poz. 485)
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2020.226)
- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2021 r. poz. 1995)
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292)
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. 2024 poz. 383, 1248)
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2024 poz. 275)
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122, z 2024 r. poz. 834)
- Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. 2024 poz. 697)
- Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz.U. 2023 poz. 2110)
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2023 r. poz. 215)
- Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o ochronie żeglugi i portów morskich (Dz.U. 2024 poz. 597)
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 632)
- Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz.U. 2024 poz. 325)
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. 2024 poz. 1907)
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie zasadniczych wymagań dotyczących ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. 2017 poz. 7)

- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. 2014 poz. 1145)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316)
- Załącznik do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 991)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie wymagań w zakresie szkoleń i kursów potwierdzających przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomości przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia (Dz.U. 2013 poz. 1688)
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie zasadniczych wymagań dotyczących ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. 2017 poz. 7)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz.U. 2024 r. poz. 1936).

PROJEKTY AKTÓW PRAWNYCH I REGULACJI

- RCB. (2024). Projekt ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw. <http://www.rcb.bip-e.pl/rcb/projekty-aktow-prawnych-1/15485,Projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-zarządzaniu-kryzysowym-oraz-niektorych-innych-.html>
- RCL. (2024). Polska Klasyfikacja Działalności PKD 2025. <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//3/12389100/13078814/13078815/dokument681547.docx>
- RCL (2024). Projekt ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw. <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12386961/katalog/13069020#13069020>

INNE ŹRÓDŁA

- Barometr Zawodów. (2024). Lista zawodów alfabetycznie. <https://www.barometrzwawodow.pl/modul/lista-zawodow>
- Cesar (2024). Centralny System Analityczno-Raportowy CeSAR. <https://cesar.praca.gov.pl/start/>
- Departament Rynku Pracy. (2014). Klasyfikacja zawodów i specjalności. <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci>

- Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. (2024). Załącznik XIII: Wykaz szkół prowadzących kształcenie zawodowe w poszczególnych zawodach w roku szkolnym 2023-2024 do Regulaminu Konkursu „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)” - konkurs uzupełniający (II edycja). <https://www.frse.org.pl/kpo-bcu-wnioskowanie-nabór-uzupełniający-2-edycja>
- GUS. (2021). Schemat Klasyfikacji. https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pdf/2_PKD-2007_schemat_tekst_ujedn_ze_zm_2017_i_2020.pdf
- GUS (2024 a). Nowa Polska Klasyfikacja Działalności - PKD 2025. <https://stat.gov.pl/aktualnosci/nowa-polska-klasyfikacja-dzialalnosci-pkd-2025,570,1.html>
- GUS. (2024 b). Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2024 (wrzesień 2024). <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/koniunktura/koniunktura/koniunktura-w-przetworstwie-przemyslowym-budownictwie-handlu-i-uslugach-2000-2024-wrzesien-2024,4,89.html>
- GUS. (2024 c). Indeks kosztów zatrudnienia w kwartałach 2023 r. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/indeks-kosztow-zatrudnienia-w-kwartalach-2023-r-,26,2.html>
- GWP. (2023). Wytyczne do raportowania ESG. Przewodnik dla spółek. https://www.gpw.pl/pub/GPW/ESG/Wytyczne_do_raportowania_ESG.pdf
- KGP. (2022). Przepięstwa ogółem. <https://statystyka.policja.pl/st/przepiestwa-ogolem/121940,Przepiestwa-ogolem.html>
- SG. (2022). Statystyki SG, Styczeń - marzec 2022 r. (I kwartał). <https://strazgraniczna.pl/download/1/29898/Informacjastatystycznazalkwartal2022r.pdf>
- SkillsFuture Singapore. (2018). Skills Framework for Security. <https://www.skillsfuture.gov.sg/docs/default-source/skills-framework/security-single.pdf>
- Train Brain Soft. (2021). Curriculum for transversal skills for private security personnel. <https://obezbeduvanje.org.mk/wp-content/uploads/2021/01/Curriculum-ENG-FINAL-18.04.2017-dopolneto-so-literatura-za-komunikacii.pdf>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji. (2024). Kwalifikacje dostępne w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK). <https://kwalifikacje.gov.pl/k>

DOKUMENTY STRATEGICZNE

- Ministerstwo Rozwoju i Technologii. (2019). Agenda 2030. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/agenda-2030>
- RCB. (2023). Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej. <https://www.gov.pl/web/rcb/narodowy-program-ochrony-infrastruktury-krytycznej>
- RM. (2019). Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/rada-ministrow-przyjelaprojekt-mapy-drogowej-goz>

WITRYNY INTERNETOWE PODMIOTÓW I PORTALE BRANŻOWE

- BSIA. (2024). Who we are. <https://www.bsia.co.uk/who-we-are>
- Departamento de Segurança Privada. (2021). Conselho de Segurança Privada. <https://www.psp.pt/depsegurancprivada/Pages/documentos/espaco-publico.aspx?filter=Conselho+de+Seguranca+Privada#>
- Fundación Estatal. (2022). Seguridad privada. [https://www.fundae.es/formacion/cp-sectoriales/fichacomisionesparitarias?pc=Seguridad-privada-\(22\)&lg=es](https://www.fundae.es/formacion/cp-sectoriales/fichacomisionesparitarias?pc=Seguridad-privada-(22)&lg=es)
- <https://ppbw.pl/>
- <https://www.piooim.pl/>
- Národní soustava kvalifikací. (2024). Sektorové rady. <https://podpora.narodnikvalifikace.cz/autorizovaneosoby-1-sektorove-rady.html>
- Pinkerton. (2024). We trace our roots back to 1850. <https://pinkerton.com/our-story>
- SII. (2019). About the Security Institute of Ireland. <https://www.sii.ie/about-us/>
- www.alarmy.org
- www.elektroinstalator.com.pl
- www.montersi.pl
- www.ochrona-bezpieczenstwo.pl
- Комора на Република Северна Македонија за приватно обезбедување. (2024). Комора на РСМ за приватно обезбедување. <https://obezbeduvanje.org.mk/>

WITRYNY WYDARZEŃ BRANŻOWYCH

- Fire|Security Expo. (2024). Kongres Pożarnictwa. <https://fireexpo-pge.pl/>
- Ptak Warsaw Expo. (2024). Międzynarodowe targi systemów zabezpieczeń i ochrony. <https://warsawsecurityexpo.com/>
- Securex Poland. (2024). O targach Securex. <https://securex.pl/pl/o-wydarzeniu/o-targach-securex/>
- SPIN.(2024). Spotkanie Projektantów Instalacji Niskoprądowych (SPIN). <https://konferencjеспin.pl/>
- Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Pożarnictwa. (2023). XXIX Ogólnopolskie Warsztaty „Sygnalizacja i Automatyka Pożarowa SAP ‘2023”. <https://gdansk.sitp.org.pl/xxix-ogolnopolskie-warsztaty-sygnalizacja-i-automatyka-pozarowa-sap-2023>

FILMY

- Holland, A. (2023). Zielona granica. Polska, Czechy, Francja, Belgia.

RAPORTY Z BADAŃ, EWALUACJE I SPRAWOZDANIA

- CBOS. (2023). Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2023/K_058_23.PDF
- CBOS. (2024). O wojnie w Ukrainie i sytuacji na wschodniej granicy. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2024/K_067_24.PDF
- CKE. (2023). Sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie. <https://cke.gov.pl/wyniki-egzaminow/egzamin-zawodowy-2/>
- Eurostat. (2024). Crime, violence or vandalism in the area. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mddw03/default/table?lang=en
- JLL (2024 a). Puls Polskiego Regionalnego Rynku Biurowego, H1 2024. <https://www.jll.pl/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/poland/pl/jll-puls-polskiego-regionalnego-ryнку-biurowego.pdf>
- JLL (2024 b). Rynek handlowy w Polsce. <https://www.jll.pl/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/poland/pl/polski-rynek-handlowy-kw-4-2023.pdf>
- JLL (2024 c). Rynek magazynowy w Polsce. <https://www.jll.pl/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/poland/pl/rynek-magazynowy-w-polsce-4-kw-2023.pdf>
- JLL. (2023). Rynek biurowy. <https://www.jll.pl/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/poland/pl/jll-pl-ryniki-biurowe-w-polsce-ii-kw-2023.pdf>
- Mauritsson, R. (2014). Sustainability report. 2014. https://www.axis.com/files/brochure/report_axis_sustainability_2014_1504.pdf
- MRIT. (2023). Badanie świadomości i gotowości a wdrażanie polityk zrównoważonego rozwoju w sektorze MŚP w Polsce. Raport 2023. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/raport-mrit-badanie-dotyczace-swiadomosci-i-gotowosci-na-wdrazanie-polityk-zrownowazonego-rozwoju-w-sektorze-msp-w-polsce>
- NIK. (2023). Przygotowanie państwa na zagrożenia związane z działaniami hybrydowymi. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,28523,vp,31353.pdf>
- Pracuj.pl. (2020). Pół roku nowej normalności. Pracownicy i kandydaci o rynku pracy. <https://proply-prod.s3.eu-west-1.amazonaws.com/uploads/4091/assets/244900/original-b2ad8a15654b658a9a3f5e09c22c505d.pdf>
- Pracuj.pl. (2022). Dwa lata nowej normalności. Pracownicy i kandydaci w nowym świecie pracy. <https://proply-prod.s3.eu-west-1.amazonaws.com/uploads/4091/assets/442410/original-109b19c07bac584312d65bc49914b464.pdf>
- Pracuj.pl. (2024). Modele pracy w nowej rzeczywistości. Polacy stawiają na pracę hybrydową. <https://media.pracuj.pl/331481-polacy-stawiaja-na-prace-hybrydowa-badanie-pracujpl>

MABEA

DORADZTWO METODYCZNE
W SYSTEMIE KWALIFIKACJI

MABEA to zespół ekspertów od ponad 10 lat działających w obszarze edukacji i rynku pracy oraz badań społecznych. W swoich działaniach łączy wiedzę o funkcjonowaniu administracji publicznej z doświadczeniami z pracy na rzecz podmiotów rynkowych. Specjalizuje się w prowadzeniu badań, analiz i ocen eksperckich w obszarach dotyczących m.in. kompetencji i kwalifikacji, edukacji, aktywizacji zawodowej i rozwoju przedsiębiorczości oraz w działaniach na rzecz rozwoju systemu kwalifikacji, m.in. w tworzeniu opisów kwalifikacji rynkowych i opracowywaniu sektorowych ram kwalifikacji. Zespół MABEA podejmuje również przedsięwzięcia z zakresu projektowania i testowania nowych rozwiązań związanych m.in. z edukacją i zarządzaniem zasobami ludzkimi oraz z zakresu ewaluacji projektów i programów. MABEA posiada doświadczenie w prowadzeniu badań, analiz i ewaluacji zarówno w skali pojedynczych przedsięwzięć czy projektów, jak też w odniesieniu do całego sektora, branży lub programu.

O AUTORACH

ANNA ARAMINOWICZ

Badaczka, ewaluatorka, moderatorka, ekspertka. Kieruje pracami zespołów badawczych. Posiada doświadczenie w opracowywaniu koncepcji, planowaniu, przygotowywaniu i prowadzeniu badań metodami ilościowymi i jakościowymi, m.in. w analizie danych zastanych, prowadzeniu badań ankietowych, moderowaniu zogniskowanych wywiadów grupowych, indywidualnych wywiadów pogłębionych, warsztatów i paneli eksperckich.

Anna Araminowicz jest specjalistką w obszarze uczenia się przez całe życie, rynku pracy oraz rozwiązań systemowych dotyczących kompetencji i kwalifikacji.

Jest ekspertką metodyczną w zakresie opisywania kwalifikacji wolnorynkowych i opracowywania sektorowych ram kwalifikacji w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

MAGDA SIERŻYŃSKA

Badaczka, ewaluatorka i koordynatorka. Zarządza pracą zespołów, monitoruje postęp rzeczowy i finansowy przedsięwzięć oraz zarządza projektami. Posiada doświadczenie w planowaniu i prowadzeniu badań z wykorzystaniem metod ilościowych i jakościowych, m.in. w analizie danych zastanych, w moderowaniu zogniskowanych wywiadów grupowych, indywidualnych wywiadów pogłębionych, warsztatów i paneli eksperckich. Posiada doświadczenie we współpracy z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorstwami.

Magda Sierżyńska jest specjalistką w obszarze uczenia się przez całe życie, rynku pracy oraz rozwiązań wspierających zarządzanie kompetencjami.

Jest ekspertką metodyczną w zakresie opisywania kwalifikacji wolnorynkowych i opracowywania sektorowych ram kwalifikacji w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

PIOTR KLATTA

Doktor nauk społecznych. Posiada doświadczenie w pracy akademickiej m.in. w zakresie nauk o bezpieczeństwie oraz w prowadzeniu badań społecznych dotyczących kompetencji w różnych sektorach gospodarki. Od 2023 roku wspiera zespół MABEA. Specjalizuje się m.in. w analizie danych zastanych oraz w analizie danych jakościowych z wykorzystaniem specjalistycznych aplikacji. Moderuje zogniskowane wywiady grupowe, panele eksperckie oraz opracowuje case study.

Piotr Klatta jest ekspertem ds. Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Posiada doświadczenie w prowadzeniu szkoleń, seminariów i webinarów. W latach 2020 – 2024, na podstawie nominacji Ministra Rozwoju, był członkiem Sektorowej Rady ds. Kompetencji w Handlu oraz Sektorowej Rady ds. Kompetencji - Sektor Żywności Wysokiej Jakości.

TOMASZ RADOCHOŃSKI

Socjolog, nauczyciel akademicki, animator i edukator. W zakresie jego zainteresowań badawczych znajdują się między innymi kwestie migracji i zarządzania różnorodnością kulturową oraz bezpieczeństwa kulturowego i wpływu migracji na bezpieczeństwo rynku pracy. Od 2023 roku wspiera zespół MABEA.

Posiada doświadczenie w realizacji badań metodami jakościowymi i ilościowymi, tj. w analizie danych zastanych, prowadzeniu badań ilościowych i analizie ich wyników, opracowywaniu wniosków i raportów.

MABEA

DORADZTWO METODYCZNE
W SYSTEMIE KWALIFIKACJI

MABEA

DORADZTWO METODYCZNE
W SYSTEMIE KWALIFIKACJI